

#MeToo

Μόδα είναι;
Δεν θα περάσει
όμως!

σελ. 31

Blockchain: Εξασφάλιση
προσωπικών δεδομένων,
συναλλαγών και όχι μόνο

σελ. 10-11

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΕΣ
ΣΠΟΥΔΕΣ ΝΟΜΙΚΗΣ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΕ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

www.idef.gr

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ // ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

FREE SUNDAY

ΤΙ ΚΡΥΒΕΙ Ο «ΠΟΛΕΜΟΣ» ΤΩΝ ΕΜΒΟΛΙΩΝ

- | Γ. ΚΥΡΤΣΟΣ: Η «ΕΚΔΙΚΗΣΗ» ΤΟΥ ΤΡΑΜΠ ΚΑΙ ΤΟΥ ΤΖΟΝΣΟΝ
- | Ε.Ε.: Η ΕΛΛΕΙΨΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ ΜΕΓΑΛΩΝΕΙ ΤΗΝ ΕΞΑΡΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΕΜΒΟΛΙΑ
- | ΕΜΜ. ΣΜΥΡΝΑΚΗΣ: ΩΣ ΤΟΝ ΜΑΪΟ ΘΑ ΕΙΜΑΣΤΕ ΣΕ ΠΟΛΥ ΚΑΛΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΤΟΝ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟ

σελ. 4-7

Υπόθεση Κιμούλη
Η βία δεν είναι μόνο
σεξουαλική

σελ. 20-21

Οικονομία
Μεγαλώνουν τα
προβλήματα. Νέα
μέτρα στήριξης από
την κυβέρνηση

σελ. 12-16

Πανελλήνια
συγκίνηση
για τον Σήφη
Βαλυράκη

σελ. 8-9

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ // ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

AUTO SUNDAY

FREE

Το No1 free press για το αυτοκίνητο!

Πατάει γκάζι κάθε μήνα και κυκλοφορεί δωρεάν από το δίκτυο διανομής της FREE SUNDAY

Αυτή η σελίδα περιλαμβάνει μια συλλογή από κάλυψη των περιοδικών της αυτοκινητοβιομηχανίας. Τα περιοδικά έχουν ως θέμα τους διάφορα μοντέλα αυτοκινήτων, όπως η νέα Porsche Panamera, η Mitsubishi Space Star, η Citroen C3, η Opel Mokka-X και η Volvo S90. Κάθε κάλυψη περιλαμβάνει φωτογραφίες των αυτοκινήτων, τίτλους άρθρων και μικρά κείμενα που προωθούν το περιεχόμενο των άρθρων.

FS Instagram

Πείτε μας για τις Κυριακές σας!

#freesunday

Οι ομορφότερες Κυριακάτικες στιγμές σας θα αναδημοσιεύονται στο @freesundaygr

ΘΕΜΑΤΑ

- 04-06 // ΑΝΑΛΥΣΗ** Γ. ΚΥΡΤΣΟΣ Σκληρή αντιπαράθεση για τα εμβόλια
- 07 // ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ** EMM. ΣΜΥΡΝΑΚΗΣ «Ως τον Μάιο θα είμαστε σε πολύ καλό επίπεδο στον εμβολιασμό»
- 08-09 // ΡΕΠΟΡΤΑΖ** Πανελλήνια συγκίνηση για τον Σήφη Βαλυράκη
- 10-11 // Δρ. Π. ΧΑΤΖΗΠΑΝΟΣ** Blockchain: Εξασφάλιση προσωπικών δεδομένων, συναλλαγών και όχι μόνο
- 12-14 // ΑΝΑΛΥΣΗ** Γ. ΚΥΡΤΣΟΣ Η οικονομία σε κλοιό προβλημάτων
- 15 // ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ** Μέτρα τριών ταχυτήτων
- 16 // ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ** Βαθύ το αποτύπωμα της πανδημίας στην οικονομία
- 17-19 // ΑΝΑΛΥΣΗ** Γ. ΚΥΡΤΣΟΣ Η ευρωπαϊκή κοινή γνώμη μόνη απάντηση σε fake news και αποπληροφόρηση
- 20-21 // ΡΕΠΟΡΤΑΖ** Μ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ Η αποκαθής του Γιώργου Κιμούλη
- 22 // ΑΠΟΨΗ** Δ. ΓΑΛΛΗΣ Ντροπής πράγματα...
- 23 // ΠΟΛΙΤΙΚΗ** ΧΡ. ΜΑΤΗΣ Η ατζέντα ΣΥΡΙΖΑ δεν πειθεί
- 25 // ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ** Μείωση

εισοδήματος, αύξηση χρέους

27 // ΥΓΕΙΑ Τι σημειώνουν Βρετανοί επιστήμονες για τον μεταλλαγμένο κορονοϊό

SPORTS

29 // ΣΤΟΙΧΗΜΑ Έγκυρες προτάσεις από το Betarades.gr

FREE TIME

- 30 // ΑΤΖΕΝΤΑ** Τα πολιτιστικά δρώμενα της εβδομάδας
- 31 // EDITORIAL** Μόδα είναι! Δεν θα περάσει όμως!
- 32 // TV** «Sex and the City» χωρίς Σαμάνθα γίνεται;
- 33 // ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ** Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΗ «Μου λείπει πάρα πολύ η επαφή με τον κόσμο»
- 34 // BOOKS** Πέντε γυναικείες υπογραφές
- 35 // ΠΡΟΣΩΠΟ** Θ. ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ / ARCHAEOSTORYTELLER «Στην Ελλάδα μάς στοιχειώνει η "υποχρέωση" να τιμάμε το παρελθόν μας»
- 36-37 // LIFE** Έρευνα Samsung «Αποκεντρωμένος τρόπος ζωής»
- 39 // COOK FILES** Σαλάτα Κανι

ΕΒΔΟΜΑΔΑ 569n
31//01//21

FREE SUNDAY

FREE SUNDAY
ΕΚΔΟΤΗΣ:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΥΡΤΣΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΥΡΤΣΟΣ
marketing@freesunday.gr
210-6754430

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
Eurokinissi

ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΙΑΝΟΜΗΣ
dianomi@freesunday.gr,
210-7230545

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 6, ΑΘΗΝΑ
Τ.Κ. 10559
ΤΗΛ: 210-6754430,
FAX: 210-6729238

ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ
IRIS AEBE
Διανέμεται Δωρεάν
www.freesunday.gr

*ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, η ολική, μερική ή περιληπτική, ή κατά παράφραση, ή διασκευή απόδοσης του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογραφήσεων ή άλλων, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Νόμοι 238/1970, 4301/1979, Ν. 100/1975, ΝΔ 3565/1956 και 4254, 1962 και κανόνες του Διεθνούς Δικαίου.

Στηρίζουμε τις Μικρές Επιχειρήσεις, όπως τις στηρίζετε και εσείς. Καθημερινά.

Στην Τράπεζα Πειραιώς αναγνωρίζουμε τη μεγάλη αξία των Μικρών Επιχειρήσεων. Για αυτό δημιουργήσαμε το πρόγραμμα 'Ψωνίζω στη Γειτονιά', για να στηρίζουμε τις Μικρές Επιχειρήσεις και να **επιβραβεύσουμε και εσάς που τις επιλέγετε.**

Πραγματοποιήστε τις αγορές σας* με κάρτες της Τράπεζας Πειραιώς σε επιχειρήσεις που συμμετέχουν στο πρόγραμμα και μπίετη στην κλήρωση για να κερδίσετε την αξία της αγοράς σας.

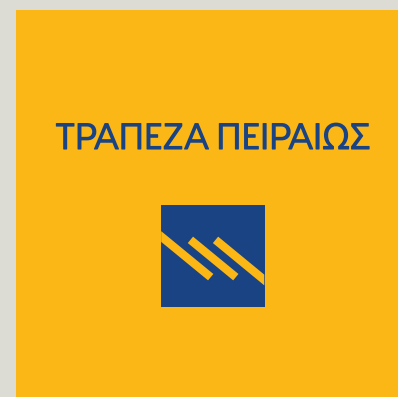
Σε συνεργασία με την

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

*Ισχύει έως 31/12/2021 για αγορές σε POS της Τράπεζας Πειραιώς και με μέγιστο ποσό επιστροφής €30.

Πληροφορίες & όροι στο www.psonizostigeitonias.gr

ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΚΑΘΕ ΑΥΡΙΟ

ΜΕ ΕΝΑ ΚΛΙΚ ΣΤΗ ΣΚΕΨΗ ΚΑΙ ΣΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΥΡΤΣΟΥ

www.kyrtsos.gr George Kyrtsos - Γιώργος Κύρτσος @GiorgosKyrtsos

Tο τελευταίο διάστημα αναπτύσσεται μια πολιτική αντιπαράθεση γύρω από την προμήθεια των εμβολίων και του ρυθμού του εμβολιασμού. Το πολιτικό περιβάλλον είναι ιδιαίτερα σύνθετο και επηρεάζεται από αποφάσεις του Τραμπ, κινήσεις εντυπωσιασμού του Τζόνσον και τις επικοινωνιακές και πολιτικές ανάγκες κυβερνήσεων κρατών-μελών της Ε.Ε. Στην εικόνα είναι και οι πολυεθνικές του φαρμάκου, οι οποίες έχουν αναλάβει να βάλουν τέλος στην κρίση της πανδημίας «χωρίς οικονομικό όφελος». Η κατάσταση με τα εμβόλια δεν είναι τόσο άσχημη όσο την περιγράφουν διάφοροι πολιτικοί και αναλυτές. Υπάρχουν όμως λόγοι που συντηρούν την ένταση για το συγκεκριμένο θέμα.

Τραμπ και Τζόνσον

Το διεθνές περιβάλλον έχει επηρεαστεί αρνητικά από πρωτοβουλίες του προέδρου Τραμπ και του πρωθυπουργού του Ηνωμένου Βασιλείου, Τζόνσον.

Ο Τραμπ, πριν εγκαταλείψει τον Λευκό Οίκο, επέβαλε απαγόρευση στις εξαγωγές εμβολίων που παράγονται στις ΗΠΑ. Μπορεί ο ίδιος να υποτίμησε τον κίνδυνο της πανδημίας και να έχασε τις προεδρικές εκλογές εξαιτίας των κακών χειρισμών του, στο τέλος της θητείας του όμως έστειλε ένα ακόμη δηλητηριώδες πολιτικό μήνυμα: «Πρώτα η Αμερική» και στα εμβόλια.

Η κίνησή του αυτή δημιούργησε μεγάλα προβλήματα. Άφησε ακάλυπτο τον Καναδά, εφόσον η απαγόρευση εξαγωγών εμβολίων που παράγονται στις ΗΠΑ ισχύει και για τη γειτονική χώρα. Περιορίσε τις δυνατότητες προμήθειας εμβολίων για την Ε.Ε. Δυσκολεύει την επιστροφή του νέου προέδρου, Μπάιντεν, σε ένα πλαίσιο αποτελεσματικής διεθνούς συνεργασίας.

Ο Μπάιντεν έχει αποδείξει –με την άμεση επιστροφή των ΗΠΑ στη Συμφωνία του Παρισιού για την αποτροπή της κλιματικής αλλαγής και στον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ)– ότι θέλει τις ΗΠΑ πρωταγωνιστή των διεθνών εξελίξεων. Αν όμως άρει την απαγόρευση στις εξαγωγές εμβολίων που επέβαλε ο Τραμπ, θα κατηγορηθεί από τους φανατικούς υποστηρικτές του τελευταίου για... ανταμερικανικές επιλογές. Οι ΗΠΑ έχουν ξεπεράσει, εξαιτίας της πολιτικής Τραμπ, τους 400.000 θανάτους από την πανδημία και πηγαίνουν για 600.000. Τις δύσκολες μέρες χάνονται 3.500-4.000 Αμερικανοί εξαιτίας

ΣΚΛΗΡΗ ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΕΜΒΟΛΙΑ

Η Ε.Ε. μεταξύ εξόδου από την κρίση και νέου σκληρού lockdown.

 ΤΟΥ ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗ ΤΗΣ ΝΔ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΥΡΤΣΟΥ

του Covid-19. Είναι φανερό, λοιπόν, ότι ο νέος πρόεδρος πρέπει πρώτα να ελέγξει τη δυναμική της πανδημίας και στη συνέχεια να άρει την απαγόρευση στις εξαγωγές εμβολίων, προκειμένου να περιορίσει το πολιτικό κόστος της απόφασής του.

Μεγάλες δυσκολίες στην Ε.Ε. προκαλούν οι ελιγμοί του πρωθυπουργού του Ηνωμένου Βασιλείου, Μπόρις Τζόνσον.

Ο Μπόρις Τζόνσον παρουσίασε μια ειδυλλιακή εικόνα του Brexit, στην προσπάθειά του να το επιτύχει και στη συνέχεια να το εφαρμόσει.

Η πραγματικότητα, όμως, της «παγκόσμιας Βρετανίας» δεν έχει καμία σχέση με την προπαγάνδα των υποστηρικτών του Brexit. Η βρετανική οικονομία αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα, το δημοσιονομικό έλλειμμα είναι διψήφιο ως ποσοστό επί του ΑΕΠ, οι θάνατοι από την πανδημία έχουν ξεπεράσει τους 100.000 και τις δύσκολες μέρες χάνονται περισσότεροι από 1.500 Βρετανοί εξαιτίας του Covid-19.

Το βρετανικό ΕΣΥ, το οποίο υποτίθεται ότι θα ανθούσε με τα χρήματα που θα εξοικονομούσε το Ηνωμένο Βασίλειο μέσω του Brexit, περνάει μεγάλη κρίση και δυσκολεύεται να ανταποκριθεί στην πρόκληση της πανδημίας.

Ένα μεγάλο ποσοστό των εργαζομένων στο ΕΣΥ που δίνουν μάχη για τη δημόσια υγεία είναι ξένοι, σαν αυτούς που ήθελε να αποκλείσει από το Ηνωμένο Βασίλειο ο Τζόνσον με το Brexit.

Σε αυτές τις συνθήκες, ο Τζόνσον επέλεξε να προβάλλει τα... πλεονεκτήματα του Brexit μέσω του ταχύτερου εμβολιασμού των Βρετανών σε σχέση με τους πολίτες των κρατών-μελών της Ε.Ε. Στο Ηνωμένο Βασίλειο έχει ήδη εμβολιαστεί γύρω στο 10% των πολιτών, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στα περισσότερα κράτη-μέλη της Ε.Ε. είναι της τάξης του 1%-2%.

Τη διαφορά κάνουν τα εμβόλια της Pfizer/BioNTech και της AstraZeneca, τα οποία διατίθενται πιο γρήγορα στο Ηνωμένο Βασίλειο απ' ό,τι στην Ε.Ε.

Η Pfizer/BioNTech είναι μια συνεργασία της αμερικανικής πολυεθνικής Pfizer με τη γερμανική εταιρεία BioNTech που ειδικεύεται σε ιατρικές έρευνες. Η Pfizer κυριαρχεί σε αυτή την κοινοπραξία, εφόσον διαθέτει το παγκόσμιο δίκτυο παραγωγής και διανομής του εμβολίου. Από τη στιγμή που ο Τραμπ επέβαλε απαγόρευση εξαγωγής των εμβολίων που παράγονται στις ΗΠΑ, μεγαλώνει η εξάρτηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ε.Ε. σε ό,τι αφορά την προμήθεια των εμβολίων της Pfizer/BioNTech.

Η AstraZeneca είναι μία πολυεθνική βρετανικών

Τραμπ και Τζόνσον φουντώνουν τη διαμάχη.

και ουσυδικών συμφερόντων. Η διεύθυνση της βρέθηκε στην ανάγκη να ανατρέψει το πρόγραμμα παράδοσης των εμβολίων εξαιτίας πρακτικών δυσκολιών σε ό,τι αφορά την παραγωγή. Επειδή όμως τα προβλήματα παρατηρήθηκαν σε μονάδες παραγωγής που βρίσκονται στην Ε.Ε., θεώρησε σκόπιμο να μειώσει προσωρινά κατά 75% τις παραδόσεις εμβολίων στην Ε.Ε., ενώ δεν άλλαξε τον προγραμματισμό σε ό,τι αφορά το Ηνωμένο Βασίλειο, με το σκεπτικό ότι οι μονάδες παραγωγής της πολυεθνικής που βρίσκονται στο Ηνωμένο Βασίλειο συνεχίζουν κανονικά τη λειτουργία τους.

Μέσα από αυτή την ιδιόμορφη διπλωματία των εμβολίων η Ε.Ε. βγαίνει ζημιωμένη. Χάνει τη δυνατότητα να προμηθεύεται εμβόλια από τις ΗΠΑ, παρά το γεγονός ότι στήριξε οικονομικά τη Pfizer. Προμηθεύει το εμβόλιο της Pfizer/BioNTech στο Ηνωμένο Βασίλειο χωρίς να κάνει διακρίσεις υπέρ των κρατών-μελών των «27», ενώ από την πλευρά του το Ηνωμένο Βασίλειο αξιοποιεί τις επιλογές της AstraZeneca για να εξυπηρετείται πρώτο, σε βάρος της Ε.Ε.

Εσωτερικά προβλήματα

Η διαμάχη για τα εμβόλια τροφοδοτείται και από τα εσωτερικά προβλήματα της Ε.Ε.

Η οωστή πολιτική που ακολούθησαν οι Ευρωπαίοι ηγέτες και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στηρίζεται στην απόφαση ότι δεν πρέπει να υπάρξουν διακρίσεις υπέρ του ενός ή του άλλου κράτους-μέλους.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, υποστηριζόμενη από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, διαπραγματεύτηκε με τις πολυεθνικές του φαρμάκου την προμήθεια των εμβολίων για τους «27». Ο ευρωπαϊκός κανόνας είναι κοινή διαπραγμάτευση και ταυτόχρονη διάθεση των εμβολίων

**Δύσκολη έως αδύνατη
η συνεννόηση
Ευρωπαϊκής
Επιτροπής και
AstraZeneca.**

**Σωστή η στρατηγική της κοινής
ευρωπαϊκής προμήθειας των εμβολίων.**

με αυστηρά πληθυσμιακά κριτήρια. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι πρόκειται για μια σωστή και δίκαιη απόφαση, που συμβάλλει στην ευρωπαϊκή αλληλεγγύη και στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, καλύπτοντας ένα τεράστιο κενό, εφόσον δεν προβλέπεται από τις συνθήκες, ούτε υπάρχει κοινή ευρωπαϊκή πολιτική σε θέματα δημόσιας υγείας. Η ευρωπαϊκή επιλογή δεν τους βρίσκει όλους σύμφωνους. Αντιδρούν σε αυτήν όσοι πιστεύουν ότι η χώρα τους θα μπορούσε να επαναλάβει το προηγούμενο του Ισραήλ και να εκμεταλλευτεί την οικονομική επιρροή και ισχύ της για να προμηθευτεί πρώτα τα εμβόλια, αφήνοντας τους υπόλοιπους στην ουρά.

Προκαλεί επίσης την αντίδραση ευρωσκεπτικιστών και αντιευρωπαίων, που θέλουν να βλέπουν σε όλες τις επιλογές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής απάρδεκτες καθυστερήσεις και παραλείψεις. Αυτή την κριτική τροφοδοτούν και οι θέσεις της AstraZeneca. Η διεύθυνση της εταιρείας υπογραμμίζει σε κάθε ευκαιρία ότι το Ηνωμένο Βασίλειο κατέληξε σε συμφωνία μαζί της τον Μάιο του 2020, ενώ η Ε.Ε. των «27» τον Αύγουστο του 2020. Η εταιρεία αναφέρει επίσης ότι είχε φτάσει σε προκαταρκτική συμφωνία στα μέσα Ιουνίου με τους τέσσερις της Inclusive Vaccine Alliance (Γαλλία, Γερμανία, Ολλανδία, Ιταλία), στη συνέχεια όμως ανέλαβε η

Ευρωπαϊκή Επιτροπή την κεντρική διαπραγμάτευση, γεγονός που οδήγησε σε καθυστέρηση δύο μισών μηνών χωρίς να αλλάξει κάτι σημαντικό στη σύμβαση.

Το σημαντικό όμως είναι ότι η Ε.Ε. αποφάσισε να ξεπεράσει στο θέμα των εμβολίων εθνικούς εγωισμούς και αντιπαλοότητες και να διαπραγματευτεί με έναν τρόπο που εξασφαλίζει πλήρως τα καλάς εννοούμενα συμφέροντα όλων των κρατών-μελών.

Η επιλογή των Ευρωπαίων ηγετών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι τεράστιας σημασίας. Είναι άλλο το Ισραήλ των 10 εκατομμυρίων και άλλο η Ε.Ε. των 440 εκατομμυρίων. Η μέθοδος του Ισραήλ θα οδηγούσε σε πολυδιάσπαση δυνάμεων – πιθανότατα και σε μεγάλη κρίση της Ε.Ε. –, χωρίς να μπορέσουν τα περισσότερα κράτη-μέλη να λύσουν το πρόβλημά τους.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί αντιπαραγωγική τη στάση της AstraZeneca, επειδή δεν δίνει προτεραιότητα στη σωστή εφαρμογή των συμβολαίων που έχει υπογράψει και συνδέει την παράδοση των εμβολίων με συγκεκριμένες μονάδες παραγωγής και όχι με τη συμβατική υποχρέωση που ανέλαβε η πολυεθνική.

Οι εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επισημαίνουν ότι ανάλογα πρακτικά προβλήματα αντιμετώπισαν με

τη Pfizer/BioNTech, η οποία καθυστέρησε ορισμένες παραδόσεις για να αναδιοργανώσει και να αυξήσει την παραγωγή της, αλλά βρέθηκαν – με καλή διάθεση – συμβιβαστικές λύσεις. Υποστηρίζουν ότι η διεύθυνση της AstraZeneca δεν δείχνει ανάλογη καλή διάθεση. Επιμένουν όμως ότι επιδίωξη της Επιτροπής δεν είναι ένας «πόλεμος» με την πολυεθνική αλλά η αποδραματοποίηση της κατάστασης και η εξεύρεση και σε αυτή την περίπτωση μιας συμβιβαστικής λύσης.

Έλλειψη στρατηγικής

Η πολιτική πίεση που ασκείται για το θέμα των εμβολίων μεγαλώνει εξαιτίας της έλλειψης αποτελεσματικής στρατηγικής σε ό,τι αφορά την αντιμετώπιση της πανδημίας.

Κράτη-μέλη της Ε.Ε., οι ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο βρίσκονται στην κορυφή του παγκόσμιου πίνακα με τους θανάτους από κορονοϊό ανά εκατομμύριο κατοίκους. Η πρώτη δωδεκάδα αυτού του πίνακα οδηγεί σε ενδιαφέροντα συμπεράσματα με βάση τα στοιχεία στα τέλη Ιανουαρίου 2021.

Πρώτο στον πίνακα έρχεται το Βέλγιο με 1.822 θανάτους από Covid-19 ανά εκατομμύριο κατοίκους. Στη 2η θέση η Σλοβενία με 1.640, στην 4η θέση η Τσεχία με 1.479, στην 5η θέση η Ιταλία με 1.441, στην 9η θέση η Βουλγαρία με 1.282 και στην 11η θέση η Ουγγαρία με 1.248 θανάτους από Covid-9 ανά εκατομμύριο κατοίκους. Αρκετές μεσαίες ή μικρές χώρες της Ε.Ε. έχουν εξαιρετικά αρνητικές επιδόσεις, ενώ από τις μεγαλύτερες χώρες της Ε.Ε. τη χειρότερη επίδοση την έχει η Ιταλία, ακολουθούμενη από την Ισπανία και τη Γαλλία.

Και άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε. αντιμετωπίζουν σε αυτή τη φάση πολύ σοβαρό πρόβλημα. Η Γερμανία δεν είναι πλέον το καλό παράδειγμα, με τους θανάτους να έχουν ξεπεράσει τους 55.000 και τα δύσκολα εικοσιτετράωρα να πλησιάζουν ή και να ξεπερνούν τους 1.000. Η Πορτογαλία, η οποία ασκεί την εξάμηνη προεδρία του Συμβουλίου, έχει περιέλθει σε απελπιστική κατάσταση, με τους θανάτους τα δύσκολα εικοσιτετράωρα να κινούνται γύρω στους 300. Η πορτογαλική κυβέρνηση ζήτησε τη συνδρομή των γερμανικών ενόπλων δυνάμεων για την αντιμετώπιση της κρίσης. Δεν ικανοποιήθηκε όμως από την απάντηση του Βερολίνου, που κι αυτό πέζεται από την πανδημία και δεν έχει διαθέσιμους γιατρούς, νοσηλευτές και ειδικούς.

Σε αυτές τις συνθήκες, οι κυβερνήσεις

προσβλέπουν στον εμβολιασμό για να βγουν τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. από την πολυδιάστατη κρίση. Αν εφαρμόζαν ολοκληρωμένη στρατηγική αντιμετώπισης της πανδημίας, θα είχαν πολύτιμο χρόνο στη διάθεσή τους, όπως για παράδειγμα η Κίνα και η Νέα Ζηλανδία, που δεν εξαρτώνται τόσο πολύ από τον εμβολιασμό, εφόσον ήδη έχουν θέσει την πανδημία υπό έλεγχο.

Στην αντίληψη των κυβερνήσεων και ενός σημαντικού μέρους της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης ο εμβολιασμός αναδεικνύεται σε πανάκεια, γιατί δεν υπάρχει ολοκληρωμένη στρατηγική αντιμετώπισης του Covid-19, ούτε πολιτική και κοινωνική διάθεση για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων. Το φως στο τέλος του τούνελ ταυτίζεται αναγκαστικά με τον εμβολιασμό και δημιουργούνται φοβερές πολιτικές πιέσεις. Ανάλογες πιέσεις έχουν δημιουργηθεί στο Ηνωμένο Βασίλειο, το οποίο με 1.521 θανάτους από Covid-19 ανά εκατομμύριο κατοίκους έρχεται τρίτο στην παγκόσμια κατάταξη, όπως και στις ΗΠΑ, οι οποίες με 1.301 θανάτους ανά εκατομμύριο κατοίκους καταλαμβάνουν την 8η θέση στην παγκόσμια κατάταξη.

Ο Τζόνσον παίρνει συχνά αντιφατικά μέτρα στην προσπάθειά του να αντιμετωπίσει την πανδημία, ενώ ο Μπάιντεν έχει μεγάλη απόσταση να καλύψει εξαιτίας των λαθών και των παραλείψεων του Τραμπ. Επομένως, η διαμάχη που βρίσκεται σε εξέλιξη γύρω από τα εμβόλια έχει στέρεες αντικειμενικές και πολιτικές βάσεις.

Άλλα κράτη-πρωταθλητές στις απώλειες από Covid-19 ανά εκατομμύριο κατοίκους είναι η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, που βρίσκεται στην 6η θέση του πίνακα με 1.406 θανάτους ανά εκατομμύριο κατοίκους, η Βόρεια Μακεδονία, που βρίσκεται στην 7η θέση με 1.354, και η Μολδαβία στη 10η θέση με 1.277. Θα πρέπει να φτάσουμε στη 12η θέση του πίνακα για να βρούμε μια χώρα της

“ Η έξαρση της πανδημίας μεγαλώνει την εξάρτηση των κυβερνήσεων από τον εμβολιασμό.

Λατινικής Αμερικής, το Περού, με 1.233 θανάτους ανά εκατομμύριο κατοίκους. Η ανθρωπογεωγραφία της πανδημίας παραμένει σε βάρος της Ε.Ε., του Ηνωμένου Βασιλείου, των ΗΠΑ και ορισμένων εξαιρετικά προβληματικών ευρωπαϊκών κρατών και προσδιορίζει σε μεγάλο βαθμό τη διαμάχη που βρίσκεται σε εξέλιξη.

Θεσμικές κόντρες

Την κατάσταση περιπλέκουν και οι θεσμικές κόντρες στο εσωτερικό της Ε.Ε. Ορισμένες από τις κυβερνήσεις που πιέζονται πολιτικά ρίχνουν τις ευθύνες στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με το σκεπτικό ότι καθυστέρησε τη διαπραγμάτευση ή δεν επέβαλε τους αναγκαίους όρους στις φαρμακοβιομηχανίες.

Από το 2008-2009, οπότε ξέσπασε η χρηματοπιστωτική κρίση, ενισχύεται η τάση ορισμένων κυβερνήσεων να ρίχνουν τις ευθύνες στους ευρωπαϊκούς θεσμούς και να τους φορτώνουν ακόμη και δικά τους λάθη και παραλείψεις. Τα ίδια είχαμε επί προεδρίας Γιούνκερ στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα ίδια έχουμε και επί προεδρίας Φον ντερ Λάιεν.

Η διαφορά είναι ότι ο Γιούνκερ ήταν άριστος γνώστης των διαδικασιών και των ηγετών και μπορούσε να αντιδράσει με σχετική άνεση, ενώ η Φον ντερ Λάιεν χρειάζεται ακόμη χρόνο για να εξασφαλίσει την ευρύτερη αποδοχή και

τις δυνατότητες παρέμβασης που είχε ο προκάτοχός της.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στηρίζει σε γενικές γραμμές την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αυτή τη δύσκολη περίοδο, επιστημαίνοντας παράλληλα την έλλειψη διαφάνειας στα συμβόλαια που υπέγραψε η Ε.Ε. με τις φαρμακοβιομηχανίες.

Δεν έχει δοθεί στη δημοσιότητα το περιεχόμενό τους και, όπως χαρακτηριστικά λένε πολλοί ευρωβουλευτές, πώς μπορούμε να υποστηρίξουμε τις θέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με ένα ευρωπαϊκό σκεπτικό χωρίς να γνωρίζουμε το ακριβές περιεχόμενο των συμβολαίων που έχουν υπογραφεί.

Οι ρήτρες εμπιστευτικότητας οφείλονται βέβαια στις απαιτήσεις των πολυεθνικών του φαρμάκου, οι οποίες κάνουν ό,τι μπορούν για να διασφαλίσουν τα συμφέροντά τους. Ένα εξαιρετικά λεπτό ζήτημα, για το οποίο δεν έχουμε την αναγκαία πληροφόρηση, είναι οι ποινικές και αστικές ευθύνες των φαρμακοβιομηχανιών σε σχέση με ενδεχόμενες παρενέργειες του εμβολίου.

Οικονομικές συνέπειες

Τα προβλήματα στον εμβολιασμό οδηγούν σε αναθεώρηση των οικονομικών υπολογισμών για το 2021. Ενδεικτικές οι εκτιμήσεις του ινστιτούτου GfK της Γερμανίας, σύμφωνα με τις οποίες ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης

υποχωρεί στην ισχυρότερη οικονομία της Ε.Ε. για όγδοο συνεχή μήνα και η οικονομική ανάπτυξη το 2021 μπορεί να περιοριστεί από 4,4%, που ήταν η προηγούμενη πρόγνωση, στο 3%.

Οι ειδικοί αποδίδουν τη διαφορά στις συνέπειες των περιοριστικών μέτρων που άρχισαν να εφαρμόζονται από τον περασμένο Οκτώβριο, στον μεγάλο αριθμό κρουσμάτων, που στέκεται εμπόδιο στην επιστροφή στην οικονομική καθημερινότητα, και στην αβεβαιότητα που συνδέεται με τον εμβολιασμό.

Θεωρώ ότι το ζήτημα του εμβολιασμού είναι πολύ πιο σύνθετο από τον χρόνο παράδοσης των συμφωνημένων δόσεων. Παρά τις μεγάλες κλίμακας κλινικές δοκιμές, δεν έχουν πλήρη γνώση για την αποτελεσματικότητα των εμβολίων. Για παράδειγμα, το Ινστιτούτο Robert Koch της Γερμανίας εκτιμά ότι δεν έγιναν αρκετές κλινικές δοκιμές σε άτομα άνω των 65 ετών με το εμβόλιο της AstraZeneca και γι' αυτό ίσως αποδειχθεί λιγότερο αποτελεσματικό σε αυτές τις ηλικίες.

Υπάρχει επίσης το θέμα των μεταλλάξεων και κατά πόσο αυτές καλύπτονται από τα υπάρχοντα εμβόλια ή μπορεί να καλυφθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα με την αναγκαία εξέλιξη των εμβολίων.

Όλη αυτή η αβεβαιότητα περνάει στην ευρύτερη κοινή γνώμη και επηρεάζει την οικονομική καθημερινότητα και τις επενδυτικές αποφάσεις. Έρευνες της κοινής γνώμης στη Γερμανία δείχνουν ότι η μεγάλη πλειονότητα των πολιτών δεν περιμένει επιστροφή στην οικονομική κανονικότητα πριν από τα τέλη του 2021.

Οι οικονομικές δυσκολίες και η διαρκής απειλή για τη δημόσια υγεία μπορεί να επηρεάσουν και τις πολιτικές εξελίξεις. Η Ολλανδία πηγαίνει σε εκλογές τον Μάρτιο, η Γερμανία έχει εκλογές τον Σεπτέμβριο, που θα σημάζουν το τέλος της εποχής Μέρκελ, στη Γαλλία προετοιμάζονται ήδη για την αναμέτρηση των προεδρικών του Μαΐου 2022, η Ιταλία έχει μπει σε νέα φάση αστάθειας που μπορεί να οδηγήσει σε πρόωπες εκλογές, ενώ η Ισπανία προετοιμάζεται για την κρίσιμη για την ενότητά της εκλογική μάχη στην Καταλονία.

Όσο πιο σύνθετο είναι το οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον και όσο πιο δύσκολη η πολιτική κατάσταση, τόσο μεγαλώνει ο πειρασμός για την κλιμάκωση της αντιπαράθεσης γύρω από τα εμβόλια.

Ενδεχόμενη καθυστέρηση θα επιβραδύνει την οικονομική ανάκαμψη.

Εμμανουήλ Σμυρνάκης, επ. καθηγητής Ιατρικής, μέλος της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών

Την εκτίμηση ότι μέχρι τον Μάιο η χώρα θα είναι σε πολύ καλό επίπεδο όσον αφορά τον εμβολιασμό κάνει ο επίκουρος καθηγητής Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας – Ιατρικής Εκπαίδευσης Εμμανουήλ Σμυρνάκης, ο οποίος είναι μέλος της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών.

Ο κ. Σμυρνάκης προειδοποιεί ότι δεν φτάνει η διαθεσιμότητα εμβολίων, αλλά απαραίτητη προϋπόθεση είναι οι πολίτες να εμβολιαστούν μαζικά, ενώ εμφανίζεται αντίθετος στη θέσπιση του πιστοποιητικού εμβολιασμού.

Είναι σωστή η εκτίμηση ότι το εθνικό σχέδιο εμβολιασμού πρέπει να επικαιροποιείται διαρκώς, διότι εξαρτάται από παράγοντες που δεν ελέγχονται εθνικά;

Το εθνικό πρόγραμμα εμβολιασμού στηρίζεται στους εξής ανεξάρτητους παράγοντες:

- 1) Στη διαθεσιμότητα εμβολίων, που δεν εξαρτάται από τη χώρα μας. Σήμερα έχουμε στη διάθεσή μας μόνο το εμβόλιο της Pfizer, αλλά, εκτός από αυτό, τα εμβόλια των Moderna, AstraZeneca και Johnson and Johnson αναμένουμε σύντομα να πάρουν την έγκριση από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων και να ανοίξει ο δρόμος της διάθεσής τους και στη χώρα μας.
- 2) Στην προτεραιοποίηση, δηλαδή ποιοι έχουν προτεραιότητα με βάση τον κίνδυνο νόσησης (π.χ. ηλικιωμένοι νωρίτερα από νεότερα άτομα) και τον κίνδυνο από την έκθεση (π.χ. επαγγελματίες υγείας νωρίτερα από εκπαιδευτικούς).
- 3) Στην κατανομή του πληθυσμού (μεγάλα αστικά κέντρα, αλλά και δύσκολα προσβάσιμες περιοχές, π.χ. ηπειρωτική Ελλάδα, μικρά νησιά της Ελλάδας).
- 4) Στη στελέχωση του συστήματος υγείας: διαθέσιμο προσωπικό στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας που θα σκώσει στους ώμους του μεγάλο όγκο δουλειάς σε συνεχόμενα ωράρια καθημερινά, 6 μέρες την εβδομάδα, 8 π.μ. με 8 μ.μ.

Τι τελευταίες μέρες καταγράφονται περίπου 20.000 εμβολιασμοί την ημέρα. Τι καθιστά τον αριθμό των εμβολιασμών ικανοποιητικό; Ποτέ νομίζετε ότι είναι το γρηγορότερο που μπορεί να ολοκληρωθεί ο εμβολιασμός;

Αν είχαμε σήμερα όσα εμβόλια χρειαζόμαστε, πιστεύω πως σε δύο με τρεις μήνες θα μπορούσε να εμβολιαστεί όλος ο πληθυσμός. Απαιτείται βέβαια συντονισμένη προσπάθεια, με τη συμμετοχή επαγγελματιών υγείας (δημόσιου και ιδιωτικού τομέα), του στρατού και εθελοντών. Η Ελλάδα, ως κράτος-μέλος της Ε.Ε., έχει κάνει τις παραγγελίες που χρειάζονται, ανα-

«Ως τον Μάιο θα είμαστε σε πολύ καλό επίπεδο στον εμβολιασμό»

ΣΤΟΝ ΧΡΗΣΤΟ ΜΑΤΗ

λογικά με τα άλλα κράτη και σε επαρκείς ποσότητες για όλο τον πληθυσμό.

Εκτιμώ πως μέχρι τον Μάιο θα είμαστε σε πολύ καλό επίπεδο. Φτάνει βέβαια και οι πολίτες να δεχτούν την πρόσκληση-δώρο και μαζικά να έρθουν να εμβολιαστούν. Δεν φτάνει η διαθεσιμότητα εμβολίων, όπως καταλαβαίνετε, έχουμε και έναν στόχο να φτάσουμε σε ένα ποσοστό εμβολιαστικής κάλυψης που θα συνεπάγεται την ανοσία της αγέλης ή, διαφορετικά, την ανοσία της κοινότητας.

Έχετε εικόνα από τα ποσοστά συμμετοχής των κρίσιμων ομάδων (υγειονομικοί κ.λπ.) στη διαδικασία;

Οι υγειονομικοί από την πρώτη στιγμή προσήλθαν να εμβολιαστούν σε πολύ υψηλό ποσοστό. Οι πρώτες ομάδες επηρέασαν μια ακόμα μεγαλύτερη ομάδα που το σκεφτόταν. Λίγοι έχουν μείνει αναποφάσιστοι ακόμα, αλλά οι περισσότεροι από αυτούς εκτιμώ πως θα πειστούν μέσα στους επόμενους μήνες.

Τι πρέπει να γίνει με τους υγειονομικούς που θα αρνηθούν να εμβολιαστούν;

Ο εμβολιασμός είναι μία διαδικασία εθελοντική. Στόχος είναι οι όποιες αντιστάσεις να καμφθούν με την ενημέρωση. Αυτό είναι και το πνεύμα της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών. Ενημέρωση-εκπαίδευση και λήψη της απόφασης. Συμμερίζομαι αυτή την άποψη. Όσοι από εμάς εργαζόμαστε στην πρώτη γραμμή έχουμε ευθύνη απέναντι στον εαυτό μας, αλλά και απέναντι στους ασθενείς που φροντίζουμε. Η όποια απόφαση είναι σεβαστή. Από την άλλη, αποτελεί θέμα συζήτησης αν όσοι τελικά δεν θελήσουν να εμβολιαστούν, παρά την ενημέρωση, θα πρέπει να μετακινηθούν σε άλλον τομέα εργασίας και να μην παραμείνουν, αν εκεί εργάζονται, στην πρώτη γραμμή, όπου νοσηλεύονται ευαίσθητες ομάδες, ομάδες ασθενών υψηλού κινδύνου.

Πότε θα έχουμε πλήρη εικόνα των επιπτώσεων του εμβολίου (π.χ. αν εμποδίζει και τη μετάδοση εκτός από τη νόσηση) και ποιες παραδοχές μας μπορεί να αλλάξει αυτό;

Σημαντικά δεδομένα δεν έχουμε ακόμη. Υπάρχουν κάποια πρώτα αποτελέσματα ερευνών σε επαγγελματίες υγείας (πρώτες ομάδες που εμβολιάστηκαν), που δείχνουν πως τα εμβόλια που κυκλοφορούν, εκτός από τη μείωση του κινδύνου νόσησης, μειώνουν και την πιθανότητα ένα ασυμπτωματικό άτομο ή ένα άτομο με ήπια συμπτώματα, που έχει προηγουμένως εμβολιαστεί, να μεταδίδει τη νόσο σε άλλους. Μέχρι να είμαστε σίγουροι γι' αυτό, να έχουμε ένα υψηλό ποσοστό εμβολιασμένων συμπολιτών μας, και σε συνδυασμό με τη γνώση πως ένα 5% των ατόμων που εμβολιάζονται φαίνεται να μην αναπτύσσουν την αναμενόμενη ανοσία, θα πρέπει να τηρούμε

τα μέτρα, να φοράμε τη μάσκα μας, να πλένουμε σωστά τα χέρια μας, να αποφεύγουμε τον συνωστισμό και να κρατάμε τις αποστάσεις – μέτρα που μειώνουν τον κίνδυνο μετάδοσης.

Μπορεί όσοι εμβολιάζονται να είναι βέβαιοι ότι γι' αυτούς υπάρχει η δεύτερη δόση;

Πολύ ενδιαφέρουσα ερώτηση. Ο αρχικός προγραμματισμός από το υπουργείο Υγείας πράγματι σε αυτό βασιζόταν. Ακούμε για καθυστερήσεις στη διάθεση εμβολίων στην Ευρώπη. Πιθανόν να επηρεάσει και τη χώρα μας. Παρ' όλα αυτά, ακόμα κι αν υπάρξει μικρή καθυστέρηση, χωρίς ευθύνη της Ελλάδας, το όφελος από την πρώτη δόση δεν χάνεται, και η δεύτερη δόση, ακόμα και λίγο αργότερα να γίνει, οδηγεί στο ίδιο τελικό αποτέλεσμα.

Πώς ερμηνεύετε τη βελτίωση των ποσοστών όσων δηλώνουν ότι θα κάνουν το εμβόλιο;

Υπήρξε μεγάλη συζήτηση πριν από την κυκλοφορία των εμβολίων, κυρίως ως προς την ασφάλειά τους. Σήμερα έχουν εμβολιαστεί εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο. Οι ανεπιθύμητες ενέργειες είναι λιγότερες και αναμενόμενες. Η σωστή προετοιμασία και εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας στα εμβολιαστικά κέντρα και στη χώρα μας αποτελεί μια εγγύηση ασφάλειας, ακόμα κι αν κάτι σπάνια συμβεί. Συνεπώς, πραγματικά υπάρχει μια θετικότερη πλέον στάση του πληθυσμού και στη χώρα μας, που δεν είναι όμως τυχαία, είναι αποτέλεσμα πολλών παραμέτρων, μεταξύ των οποίων και η σημαντική προσπάθεια του υπουργείου Υγείας, με την υποστήριξη της επιστημονικής κοινότητας της χώρας μας, όπως και η αρωγή της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας στο σύνολό της.

Τι μπορεί να διευκολύνει το πιστοποιητικό του εμβολιασμού και τι κινδύνους εγκυμονεί για τα προσωπικά δεδομένα;

Το πιστοποιητικό εμβολιασμού, και αυτό αποτελεί μια προσωπική θέση, δεν μπορεί να βοηθήσει πολύ, παρά μάλλον να αποτρέψει ανθρώπους από το να εμβολιαστούν. Με τον φόβο και την απειλή δεν μπορούμε να πετύχουμε πολλά και ό,τι πετύχουμε δεν θα έχει διάρκεια στον χρόνο. Συνεπώς, μπορούμε να ακυρώσουμε την όποια συζήτηση και τα επιχειρήματα όσων υποστηρίζουν την εισαγωγή του (μερικά από αυτά ακούγονται αρκετά λογικά, π.χ. ταξίδι στο ίδιο αεροπλάνο εμβολιασμένων και μη εμβολιασμένων κ.λπ.) με την υποστήριξη των ηλικιωμένων μας, σε πρώτη φάση, με το να προσέλθουν για εμβολιασμό, με τη θετική προσωπική μας στάση απέναντι στον εμβολιασμό και με τη συμμετοχή μας σε αυτόν, όταν έρθει η σειρά μας. Άρα το μήνυμα είναι και πρέπει να μείνει θετικό. Ο εμβολιασμός εναντίον της νόσου Covid-19 μπορεί να μας βγάλει από τη δύσκολη κατάσταση που ζούμε και να επανέλθουμε, ως καλύτεροι επιστήμονες και άνθρωποι, σε πιο φυσιολογικούς ρυθμούς ζωής, που τόσο έχουμε ανάγκη.

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΑΠΩΛΕΙΑΣ, Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΡΕΥΝΕΣ ΤΟΥ ΛΙΜΕΝΙΚΟΥ

Το βράδυ της Κυριακής 24 Ιανουαρίου 2021 οι ενημερωτικοί ιστότοποι του ελληνικού διαδικτύου μετέδιδαν την είδηση ότι αγνοείται ο πρόην υπουργός Σήφης Βαλυράκης. Το έναυσμα ήταν η ενημέρωση που έκανε στην αστυνομία και στο Λιμενικό η σύζυγός του, Μίνα Παπαθεοδώρου-Βαλυράκη, σύμφωνα με την οποία ο πρόην υπουργός είχε πάει βόλτα με το σκάφος του στα νησιά του Ευβοϊκού κόλπου απέναντι από την Ερέτρια, όπου διαθέτουν εξοχική κατοικία. Λίγο αργότερα η αστυνομία έκανε γνωστό ότι στο Ασπρονήσι βρέθηκε να έχει προσαράξει το σκάφος άδειο, αλλά με τη μηχανή αναμμένη. Στη συνέχεια, περίπου

ένα ναυτικό μίλι μακριά, κοντά στο Πεζονήσι, βρέθηκε η σορός του. Η πρώτη εκτίμηση των αρχών ήταν ότι για κάποιον λόγο γλίστρησε και έπεσε από το σκάφος, αλλά η οικογένεια ήταν επιφυλακτική. Μετά την ιατροδικαστική εξέταση, η οποία απέδιδε τον θάνατο σε βαριές κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις, πιθανότατα από προπέλα, ο δικηγόρος της οικογένειας ζήτησε να ερευνηθεί το ενδεχόμενο να μη χτύπησε στην προπέλα του δικού του φουσκωτού αλλά σ' εκείνη άλλου, αλιευτικού σκάφους. Η σύζυγός του απέστειλε την παρακάτω επιστολή στον υπουργό Ναυτιλίας, Γιάννη Πλακιωτάκη: *Αξιότιμη κύριε Υπουργέ, Δύο μέρες μετά το τραγικό γεγονός που οδήγησε στην απώλεια της ζωής του αείμνηστου συζύγου μου, οι άνθρωποι στη μικρή κοινω-*

νία της Ερέτριας μιλούν και ίσως καταθέτουν στην τοπική αρχή στοιχεία για την εμπλοκή επαγγελματικού αλιευτικού σκάφους, που σημαίνει ότι είναι ιαχυρή αν όχι βέβαια εκδοχή της ανθρωποκτονίας.

Τα επαγγελματικά σκάφη στην περιοχή είναι λίγα και πολύ λιγότερα αυτά που βρίσκονταν στη θάλασσα κατά τον χρόνο του συμβάντος. Σας ζητούμε λοιπόν να ενεργήσετε άμεσα έτσι ώστε οι έρευνες να επισπευσθούν και να ενισχυθούν για να μην επικρατήσει η ηθική και η συγκατάληψη.

Με τιμή

Ασημίνα Βαλυράκη

Σε τηλεφωνική επικοινωνία που αμέσως μετά είχε ο κ. Πλακιωτάκης με τη σύζυγο του Σήφης Βαλυράκη, τη διαβεβαίωσε ότι θα εξεταστεί εξονυχιστικά κάθε πτυχή της υπόθεσης και από έμπειρα στελέχη του Λιμενικού Σώματος θα διερευνηθεί και η παραμικρή λεπτομέρεια γύρω από την υπόθεση θανάτου του πρόην υπουργού.

Στην αρχή δεν υπήρχαν μαρτυρίες, αλλά στη συνέχεια καταγράφηκε αυτόπτης μάρτυρας να υποστηρίζει ότι ένα αλιευτικό προσέγγισε το σκάφος του Βαλυράκη ενώ ξεκινούσε και μετά από μια λεκτική αντιπαράθεση προκάλεσε κυματισμό και έκανε το φουσκωτό του πρόην υπουργού να κάνει στροφές. Στη συνέχεια εμφανίστηκε και βίντεο,

τραβηγμένο από απόσταση 2,5 χιλιομέτρων, στο οποίο φαίνεται ένα σκάφος να πραγματοποιεί κυκλικές κινήσεις, προκαλώντας μεγάλο κυματισμό. Το σκάφος, πιθανότατα αλιευτικό, εντοπίζεται στο ίδιο σημείο που υπέδειξε ο αυτόπτης μάρτυρας, χωρίς όμως να είναι σαφές αν στο βίντεο διακρίνεται και το φουσκωτό σκάφος του Σήφης Βαλυράκη.

«Από μακριά, φαινόταν σαν φάλαινα, να δημιουργεί μεγάλο κυματισμό και να αφρίζει το νερό» είπε στους λιμενικούς. Η εικόνα τού τράβηξε την προσοχή και γι' αυτό βιντεοσκοπήσε.

Το Λιμενικό ερευνά όλα τα τοπικά αλιευτικά σκάφη που εμπίπτουν στις περιγραφές, ενώ έχει ζητηθεί η άρση του τηλεφωνικού απορρήτου στο τηλέφωνο του πρόην υπουργού, προκειμένου να εντοπιστούν επικοινωνίες του και τα στίγματα κίνησής του από τις κεραιές κινητής τηλεφωνίας. Θα υπάρξει «σάρωση» όλων των κινητών τηλεφώνων που εξέπεμπαν από την επίμαχη περιοχή το κρίσιμο χρονικό διάστημα, σε μια προσπάθεια αναζήτησης των κατόχων, προκειμένου να καταθέσουν αν γνωρίζουν ή έχουν δει κάτι που σχετίζεται με τον θάνατο του Σήφης Βαλυράκη.

Η κηδεία του πρόην υπουργού έγινε την Τετάρτη στο νεκροταφείο Παπάγου.

«Άξιος εστίν» σύντροφος

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΩΣΤΑ Γ. ΜΑΜΕΛΗ*

Ο Σήφης Βαλυράκης, ξεχωριστός μέσα στο πολύβουο και παθιασμένο σμάρι νιότης κι αφοσίωσης, εκεί, στη μεγάλη συνάντηση, ποταμό, το 1974. Τότε που μέθεξη, όνειρα, ελπίδες, μας ώθησαν, σχεδόν εκόντες άκοντες, στη μεγάλη μήτρα του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος, στην ειρηνική επανόρθωση του Ανδρέα Παπανδρέου. Ο Σήφης ήταν εκεί, διακριτός και αυτοδύναμος, μες στους πρωτοπόρους, που κατά τον ποιητή «νωρίς εβγήκανε καταμπροστά στον Ήλιο, με πάνου ως κάτω απλωμένη την αφοβία σα σημαία, οι νέοι με τα ηρησμένα πόδια που τους έλεγαν αλήτες». Κουβαλούσε τη διαδρομή του ΠΑΣΟΚ, την υψωμένη γροθιά, τη μεγάλη καρδιά της ουτοπίας που θα έχτιζε τον άλλο κόσμο πάνω στα συντρίμια του χούντας, χωρίς εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, σε μian Ελ-

λάδα λυτέρη και δημοκρατική. Στέρεος κι ευρύς στη γνώση κι ευθυτενής στα αισθήματα. Ντελικανής κι ασίκορος στους στόχους. Πιστός στα προτάγματα. Με λίγα λόγια, σταράτα. Να πατάει στη γη και να αδράχνει το σύννεφο. Σκοτεινιάζε μόνον για εκείνα τα άθλια εφήμερα και τα προσωπικά των συναλλαγών χωρίς αρχές των κατ' επιφαση συντρόφων μας. Κι απόφευγε, συνειδητά, όλους όσους κατέβησαν στο χρηματιστήριο της πολιτικής (:) τους λιγότερους από τους δικούς του αγώνες. Ο Σήφης Βαλυράκης ήτανε μια φωτιά. Τα 'θελε όλα κι εκεί, για τους άλλους, και τίποτε γι' αυτόνε. Αυτό ήταν το ήθος του. Τον θυμάμαι σαν τώρα, εκεί, στα ορεινά των συνόδων της Κ.Ε. του

Η τελευταία Βουλή

Η τελευταία εκλογή του Σήφη Βαλυράκη στη Βουλή ήταν στις εκλογές του 2009. Ο Πύργος Παπανδρέου δεν τον συμπεριέλαβε στην κυβέρνηση του, αλλά τον Φεβρουάριο του 2010 εξελέγη πρόεδρος της εξεταστικής επιτροπής για τη διερεύνηση των δραστηριοτήτων της Siemens.

«Θα λειτουργήσουμε χωρίς πλειοψηφίες και μειοψηφίες, ως ενιαία ομάδα, και ελπίζουμε στην κατάληξη σε κοινό πόρισμα» είχε δηλώσει στους δημοσιογράφους μετά την εκλογή του.

Στη δίνη του μνημονίου, η επιτροπή υπό τον κ. Βαλυράκη είχε προτείνει ομόφωνα την άσκηση ποινικής δίωξης εναντίον της Siemens για σύσταση εγκληματικής οργάνωσης και ο εισαγγελέας προχώρησε στην άσκηση δίωξης.

Πέντε χρόνια αργότερα, τον Μάιο του 2015, σε επιστολή του προς τον τότε πρωθυπουργό, Αλέξη Τσίπρα, και την τότε πρόεδρο της Βουλής, Ζωή Κωνσταντοπούλου, επισήμανε ότι «το πολιτικό σύστημα στο σύνολό του, η δικαστική, η εκτελεστική και η νομοθετική εξουσία αποδείχθηκαν κατώτερες των περιστάσεων και αδύναμες να αντιμετωπίσουν το ίδιο το σκάνδαλο σε όλο το μέγεθός του, αλλά και να αξιοποιήσουν το πόρισμα της εξεταστικής επιτροπής».

Τον Απρίλιο του 2012, κι ενώ η χώρα βάδιζε σε εκλογές, μιλώντας στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής είχε επισημάνει ότι «την ώρα που οι κοινωνικές αντοχές της χώρας εξαντλούνται, η πρόωπη προσφυγή σε εκλογές σε αυτή τη φάση, ενώ δεν έχει να προσφέρει τίποτα, υπάρχει κίνδυνος να οδηγήσει σε πλήρη αποσταθεροποίηση».

«Απαιτείται εθνική συνεννόηση και κοινωνική συμφιλίωση, χρειάζεται στρατηγικό σχέδιο εθνικής σωτηρίας που θα επιστρατεύσει όλες τις δυνατότητες και τις δυνάμεις που διαθέτουμε» είχε τονίσει και είχε προτείνει να εξαντληθεί η τετραετία με κυβέρνηση που θα είχε τη στήριξη των 2/3 της Βουλής. «Σταθεροποιητική δύναμη αποτελεί η κοινοβουλευτική πλειοψηφία των 2/3 της Βουλής που στηρίζει τις επιλογές της κυβέρνησης συνεργασίας. Η κυβέρνηση αυτή, όμως, είναι εμφανές ότι έχει τερματίσει τον ρόλο της. Η σημερινή Βουλή μπορεί να δώσει άμεσα κυβερνητικό σχήμα εθνικής ενότητας. Καλούνται οι πολιτικοί αρχηγοί και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να επιτελέσουν το ιστορικό τους καθήκον».

ΠΑΣΟΚ.

Δίπλα στον Κάρολο Παπούλια, τον Αντώνη Λιβάνη, τον Γιάννη Χαραλαμπίδου. Μεγάλη, όχι παίξε γέλασε!

Βρεθήκαμε μαζί σε κοινή συντροφική πορεία, οπάταλη σε χρόνο, ξέχειλη από προσφορά, με χαρές και πίκρες, που γευθήκαμε σχεδόν όλοι, πλην Λακεδαιμονίων. Των γνωστών κάθε φορά Λακεδαιμονίων!

Τους ήξερε da καλά ο Σήφης τους εφαφίες της εξουσίας! Γι' αυτό «δραπέτευε» συνεχώς από τα «ανταλλακτήρια» των αγώνων, σιωπηρός για τους δικούς του, «πλην χωρίς μίσος για τους ψευδομένους».

Στα χρόνια της ακμής, ο Σήφης, στρατευμένος στο «ανελέητο» καθήκον. Υπουργός, υφυπουργός, βουλευτής, κεντρικό κομματικό στέλεχος, χωρίς έπαυση κι αλαζονεία, πάντοτε απλός, έμεινε τίμιος κι αγνός, αφοσιωμένος στο νησί του, την πολιτική καταγωγή του, τη δική του πλανεύτρα, τη θάλασσα.

Κι όταν ήρθε η σκληρή παρακμή, ο Σήφης να παραμένει μ' αυτούς που

«στη ζωή των όρισαν να φυλάτουν Θερμοπύλας». Με το διακριτικό «παρών» του στο προσκλητήριο των καιρών, σάρωνε την απάθεια, την αδράνεια, την αδιαφορία, την έκπτωση της ψευδούς πολιτικής.

Δεν φοβήθηκε ποτέ. Μόνος φόβος του, το κόστος το βαρύ γι' αυτούς που νοιαζότανε πολύ κι αγαπούσε πότε. Την οικογένειά του.

Συνειδητός κι ορθός μέχρι το τέλος, ισχυριζόταν ότι «ταραχή θα πέσει στον Άδη, και το σανίδωμα θα υποχωρήσει από την πίεση τη μεγάλη του ήλιου».

Τώρα δέχεται το κρυφό δάκρυ του ύστατου συλλογικού χαιρετισμού των συντρόφων του.

«Άξιος εστί» σύντροφος. Μας τίμησε πολύ με τη συντροφικότητα, τη φιλία, το υπόδειγμά του.

Θα τον θυμόμαστε. Ως σπινθήρα στα ξερόχορτα, ως ευθύβολη σσιτίά προς τον ουρανό.

*Ο Κώστας Γ. Μαμέλης είναι δικηγόρος Θεσσαλονίκης και μέλος του ΠΑΣΟΚ από το 1974.

Σήφης Βαλυράκης (1943-2021): Δέκα λογιά οι παλικαριές, οι εννιά να δραπετεύεις

Ο Σήφης Βαλυράκης γεννήθηκε στις 13 Μαρτίου 1943 στα Χανιά. Ήταν γιος του Γιάννη Βαλυράκη, ο οποίος 20 χρόνια αργότερα, στις εκλογές του 1964, εξελέγη βουλευτής της Ένωσης Κέντρου.

Ο Σήφης Βαλυράκης σπούδασε ηλεκτρονικός μηχανικός στη Δυτική Γερμανία και τη Σουηδία, με ειδίκευση στους βιομηχανικούς αυτοματισμούς. Μιλούσε αγγλικά, γερμανικά και σουηδικά.

Μετά το στρατιωτικό πραξικόπημα και την επιβολή της δικτατορίας το 1967 εντάχθηκε στο ΠΑΚ και ανέλαβε δράση στο ένοπλο τμήμα του Κινήματος. Οι αρχές της δικτατορίας τον συνέλαβαν το 1971, καταλογίζοντάς του σωρεία βομβιστικών επιθέσεων.

Φυλακίστηκε και βασανίστηκε στο ΕΑΤ-ΕΣΑ, απ' όπου απέδρασε, καθώς κατάφερε να κόψει τα κάγκελα του κελιού του και στη συνέχεια να προκαλέσει βραχυκύκλωμα στο ηλεκτρικό δίκτυο των φυλακών.

Η απόπειρα να διαφύγει στη Γιουγκοσλαβία στην οροφή ενός τρένου ήταν ανεπιτυχής, με αποτέλεσμα να συλληφθεί εκ νέου και να οδηγηθεί στις φυλακές της Κέρκυρας. Αλλά κι από κει δραπέτευσε και κολύμπησε στην Αλβανία, όπου καταδικάστηκε σε τριετή καταναγκαστικά έργα ως κατάσκοπος.

Σύμφωνα με πηγές από την οικογένεια Παπανδρέου, απελευθερώθηκε όταν, αφού με μια επιστολή στη μητέρα του έγινε γνωστό ότι κρατείται στην Αλβανία, ο Ανδρέας Παπανδρέου κινητοποίησε τον πρίγκιπα της Καμπότζης Σιχανούκ, ο οποίος έπεισε την κινεζική ηγεσία να ασκήσει την επιρροή της στη μαοϊκή Αλβανία. Μετά τη Μεταπολίτευση εντάχθηκε στο ΠΑΣΟΚ και διετέλεσε βουλευτής Χανίων από το 1977 έως το 2012 με κενό την περίοδο 2004-2009.

Σε αυτή την περίοδο άσκησε μία φορά υπουργικά καθήκοντα, ως υφυπουργός Δημοσίας Τάξης στην τελευταία κυβέρνηση του Ανδρέα Παπανδρέου (από τον Μάρ-

τιο 1995 έως τον Ιανουάριο 1996), ενώ στο μεγαλύτερο μέρος των κυβερνήσεων Παπανδρέου (1981-1989 και 1993-1996) ασκούσε καθήκοντα υφυπουργού και συγκεκριμένα:

- **Μεταφορών και Επικοινωνιών** (Οκτώβριος 1981 - Νοέμβριος 1984)

- **Πολιτισμού με αρμοδιότητα τον Αθλητισμό** (Ιούλιος 1985 - Ιούνιος 1988)

- **Δημόσιας Τάξης** (Ιούνιος 1988 - Ιούλιος 1989)

- **Δημόσιας Τάξης** (Ιούλιος 1994 - Μάρτιος 1995)

Μετά την ανάληψη της ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ από τον Κώστα Σημίτη, τον οποίο δεν είχε στηρίξει, δεν αξιοποιήθηκε στις κυβερνήσεις 1996-2004.

Επανεξελέγη στη Βουλή το 2009 και ανέλαβε την προεδρία της εξεταστικής επιτροπής για τη Siemens.

Στις εκλογές του Μαΐου 2012 το ΠΑΣΟΚ δεν εξέλεξε βουλευτή στα Χανιά και αμέσως μετά αποφάσισε να μην είναι υποψήφιος στις επαναληπτικές εκλογές του Ιουνίου 2012.

Έκτοτε παρενέβαινε στα τεκταινόμενα του χώρου με παρεμβάσεις και αρθρογραφία. Στα μάτια των αμερικανικών υπηρεσιών η αντιδικτατορική του δράση συνδυάστηκε με τη δράση της 17N μετά τη Μεταπολίτευση και μάλιστα την 1η Φεβρουαρίου 2009 η βίβλα του για τις ΗΠΑ ανακλήθηκε όσο ήταν εν πτήση προς τη Νέα Υόρκη, όπου παρέμεινε αρκετές ώρες μετά την προσγείωση του αεροπλάνου του, σε μια κίνηση που προκάλεσε την έντονη αντίδραση του ΠΑΣΟΚ, το οποίο μάλιστα είχε ζητήσει παρέμβαση του νεοεκλεγέντος τότε προέδρου Ομπάμα.

Ήταν παντρεμένος με τη ζωγράφο Μίνα Παπαθεοδώρου-Βαλυράκη, που έχει κερδίσει πολλά διεθνή βραβεία για τα έργα της, και είχε δύο παιδιά.

Άφησε την τελευταία του πνοή υπό αδιευκρίνιστες συνθήκες στην Ερέτρια, όπου είχε εξοχικό, στις 25 Ιανουαρίου 2021.

Blockchain: Εξασφάλιση προσωπικών δεδομένων, συναλλαγών και όχι μόνο

ΔΡ ΠΑΝΟΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΟΣ

Η πρόσφατη εκρηκτική απήχυση των λεγόμενων «κρυπτονομισμάτων» έφερε στο προσκήνιο, μεταξύ άλλων, την τεχνολογία στην οποία αυτά βασίζονται, και συγκεκριμένα την τεχνολογία blockchain. Η τεχνολογία blockchain συνδέθηκε από πολύ νωρίς με τα κρυπτονομίσματα, όπως το Bitcoin, αλλά μπορεί να προσφέρει πολύ περισσότερα, ειδικά σε ό,τι αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι δημόσιοι και ιδιωτικοί οργανισμοί διασφαλίζουν, μοιράζονται και χρησιμοποιούν τα δεδομένα.

Τι είναι το blockchain

Εν συντομία, το blockchain (αλυσίδα καταγεγραμμένων εγγραφών) είναι στην ουσία ένα μητρώο (ledger) στο οποίο αποθηκεύονται και επαληθεύονται πληροφορίες και δεδομένα, τα οποία συνήθως εντάσσονται σε μπλοκ, με τη χρήση κρυπτογραφικών μεθόδων και με τέτοιο τρόπο ώστε να δημιουργείται μια συνεχής αλυσίδα δεδομένων, ενώ κάθε τροποποίηση μιας πληροφορίας που έχει καταγραφεί

στο μητρώο επηρεάζει αναγκαστικά όλες τις μεταγενέστερες καταχωρίσεις. Μια πλατφόρμα blockchain μπορεί να είναι δημόσια (ανοιχτή) ή ιδιωτική (κλειστή), κατ' αντιστοιχία με τα δημόσια (διαδίκτυα (όπως το internet) και τα εσωτερικά δίκτυα (intranets). Όλα τα πρόσωπα του δικτύου blockchain δημιουργούν και μοιράζονται από κοινού ένα αρχείο. Η διαδικασία δημιουργίας και διαφύλαξης του αρχείου αυτού καθορίζεται και ελέγχεται από ένα σύνταγμα κανόνων, που ονομάζεται πρωτόκολλο συναίνεσης. Η σύνταξη ενός συμπαγούς πρωτοκόλλου συναίνεσης εξασφαλίζει απολύτως την εγκυρότητα όλων των δεδομένων που καταχωρίζονται στην πλατφόρμα blockchain. Η νέα τεχνολογία αποτελεί ουσιαστικά έναν νέο τρόπο καταχώρισης και αποθήκευσης πληροφοριών με τέτοιο τρόπο ώστε να δημιουργείται μια αλληλένδετη αλυσίδα δεδομένων, αποτρέποντας διπλές εγγραφές, κακόπιστες καταχωρίσεις κ.ά. Η πιο προφανής εφαρμογή της είναι στην τήρηση μητρώων, όπως το κτηματολόγιο, το ληξιαρχείο, μητρώο εταιρειών, φορολογικό μητρώο, μητρώο δικαιωμάτων διανο-

πτικής ιδιοκτησίας (βλ. κατωτέρω) κ.λπ. Επιπλέον, η τεχνολογία θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε λογιστικές καταχωρίσεις εταιρειών, καθώς μειώνει σημαντικά, έως εξαφανίζει, την πιθανότητα σφαλμάτων, εξασφαλίζοντας απολύτως την ακεραιότητα των εγγραφών.

Πρόσφατη έκθεση της PwC διερευνά τους τρόπους χρήσης της τεχνολογίας blockchain σήμερα και τις δυνατότητες επίδρασής της στην παγκόσμια οικονομία. Σύμφωνα με τη μελέτη, το blockchain δύναται να ενισχύσει το παγκόσμιο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) κατά 1,76 τρισ. δολάρια ΗΠΑ στη διάρκεια της επόμενης δεκαετίας. Η έκθεση αναδεικνύει τη δυνατότητα του blockchain να στηρίξει τις επιχειρήσεις κατά την ανασύσταση και τον ανασχεδιασμό των λειτουργιών τους, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη, τη διαφάνεια και την αποδοτικότητα των οργανισμών και της κοινωνίας.

Βασικά χαρακτηριστικά της τεχνολογίας:

- Αποκεντρωμένη/διανεμημένη τήρηση του μητρώου των δεδομένων από περισσότερους χρήστες/κόμβους.
- Εμπιστοσύνη μεταξύ των χρηστών, οι ο-

ποίοι είναι σε θέση ανά πάσα στιγμή να επαληθεύσουν οποιαδήποτε καταχώριση ή συναλλαγή στο δίκτυο.

- Διαφάνεια, καθώς όλες οι συναλλαγές είναι καταγεγραμμένες στο μητρώο και είναι δημόσια προσβάσιμες ανά πάσα στιγμή.

- Ασφάλεια, καθώς είναι εξαιρετικά δύσκολο να τροποποιηθούν ήδη καταχωρισμένες συναλλαγές.

Οι βασικοί τομείς εφαρμογής του blockchain σύμφωνα με τις αναλύσεις μέχρι σήμερα είναι:

- Ασφαλής διαχείριση ταυτότητας παγκοσμίως, συμπεριλαμβανομένων των προσωπικών ταυτοτήτων, των τίτλων σπουδών, των επαγγελματικών πιστοποιήσεων και διαπιστευτηρίων. Με την τεχνολογία blockchain αντιμετωπίζονται ριζικά κάθε είδους απάτες, όπως οι πλάστες πιστοποιήσεις, η κλοπή ταυτότητας κ.λπ.

- Εξασφάλιση της ψηφιακής διακυβέρνησης και της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας. Εκτός από την κρυπτογράφηση των δεδομένων με μέθοδο που καθιστά εξαιρετικά δύσκολη την παραποίηση τους, διασφαλίζεται και η διαφάνεια, αφού οι

συμμετέχοντες είναι σε θέση να επιβεβαιώσουν ότι οι ψήφοι τους μετρήθηκαν και ότι το περιεχόμενό τους δεν αλλοιώθηκε. Η τεχνολογία blockchain διαθέτει όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά που θα αναζητούσε κανείς σε μια πλατφόρμα διαδικτυακής ψηφοφορίας. Δεν επιτρέπει αλλαγές του παρελθόντος, αλλοιώσεις του παρόντος, ούτε και τροποποίηση του τρόπου πρόσβασης στο σύστημα. Κυρίως, όμως, κάθε κόμβος με πρόσβαση στο σύστημα μπορεί να «βλέπει» τα ίδια αποτελέσματα και κάθε ψήφος μπορεί να αναχθεί με βεβαιότητα στην πηγή της, χωρίς να διακυβεύεται η ανωνυμία των ψηφοφόρων.

- Ο εντοπισμός και η ιχνηλάτηση των προϊόντων και υπηρεσιών –ή της προέλευσής τους–, που αναδείχθηκαν ως νέα προτεραιότητα για τις εφοδιαστικές αλυσίδες πολλών εταιρειών στη διάρκεια της πανδημίας Covid-19. Ανταποκρινόμενη στην αύξηση του ενδιαφέροντος των καταναλωτών και των επενδυτών σχετικά με τη βιώσιμη και ηθική προέλευση των υλικών, η εφαρμογή του blockchain μπορεί να είναι ευρεία, υποστηρίζοντας πληθώρα εταιρειών και κλάδων, από τη βαριά βιομηχανία και τις εξορύξεις έως τον χώρο της μόδας.

- Οι πληρωμές και οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ψηφιακών νομισμάτων, ή η υποστήριξη της χρηματοοικονομικής ένταξης μέσω διασυνοριακών πληρωμών και μεταφορών.

- Έξυπνα συμβόλαια (smart contracts), ψηφιοποιημένα συμβόλαια στα οποία έχει ενσωματωθεί κώδικας υπό τη μορφή «Αν [συμβεί] αυτό - τότε [θα συμβεί] - εκείνο», τα οποία εκτελούνται αυτόματα αν πληρωθούν οι προϋποθέσεις που έχουν τεθεί. Η τεχνολογία blockchain όχι μόνο καταργεί την ανάγκη για την ύπαρξη τρίτων μερών αλλά εξασφαλίζει ότι όλοι οι συμμετέχοντες γνωρίζουν τις λεπτομέρειες του συμβολαίου και ότι οι συμβατικοί όροι θα εκπληρωθούν αυτόματα όταν πληρωθούν ορισμένες προϋποθέσεις. Τα συμβαλλόμενα μέρη σε ένα έξυπνο συμβόλαιο διαπραγματεύονται τους βασικούς όρους, όπως προδιαγραφές των προϊόντων, ποσότητα, τίμημα, χρόνο και τόπο εκπλήρωσης, μέσω του blockchain, σε μια διαδικασία η οποία μοιάζει με τη διαπραγμάτευση παραγώγων συμβολαίων σε ηλεκτρονική εξωχρηματιστηριακή πλατφόρμα. Η εφαρμογή του blockchain στις συμβάσεις και στην επίλυση διαφορών, όπως και η χρήση του σε προγράμματα πιστότητας, διευρύνει περαιτέρω τη δυναμική του blockchain σε ένα πολύ μεγαλύτερο εύρος κλάδων στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Σε επίπεδο κλάδου, περισσότερο φαίνεται να ωφελούνται η δημόσια διοίκηση,

η εκπαίδευση και η υγεία. Η PwC αναμένει όφελος ύψους περίπου 574 δισ. δολαρίων για τους κλάδους αυτούς έως το 2030, αξιοποιώντας την αποδοτικότητα που θα επιφέρει το blockchain σε επίπεδο ταυτοποίησης και διαπιστευτηρίων.

Γνησιότητα πιστοποιητικών τεστ Covid-19

Η γνησιότητα των πιστοποιητικών τεστ Covid-19 είναι ένα θέμα που προκαλεί σοβαρή ανησυχία σε όλες τις χώρες-μέλη της E.E. Οι ευρωβουλευτές Γιώργος Κύρτσος και Μαρία ντα Γκράσα Καρβάλιο πριν από περίπου δύο μήνες πρότειναν στην πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, τη δημιουργία ενός μηχανισμού της E.E. που θα εξασφάλιζε την εγκυρότητα των τεστ Covid-19, αλλά και των επικείμενων εμβολιασμών, μέσω τεχνολογίας blockchain. Οι ευρωβουλευτές οραματίστηκαν μια κεντρική, απολύτως ασφαλή βάση δεδομένων γνώσης που θα ενημερώνεται σε πραγματικό χρόνο με δεδομένα απ' όλα τα επίσημα εργαστήρια που είναι υπεύθυνα για τις δοκιμές και τα εμβόλια Covid-19. Το σύστημα θα ξεκινούσε με εργαστήρια εντός της E.E., εξελισσόμενα σε τρίτες χώρες σε μεταγενέστερο στάδιο. Με αυτό το δίκτυο οι εθνικοί οργανισμοί θα μπορούσαν να δημιουργήσουν ένα blockchain για την ανταλλαγή πληροφοριών βάσει συμφωνημένων πρωτοκόλλων. Η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής απάντησε θετικά στο αίτημα των ευρωβουλευτών. Πρόσφατα και ο πρωθυπουργός έκανε παρόμοια πρόταση προς την πρόεδρο, προτείνοντας Διαβατήριο Εμβολιασμών.

Αν και είναι δύσκολο να προβλεφθούν η εξέλιξη και ο βαθμός υιοθέτησης της νέας τεχνολογίας, είναι πολύ πιθανό η πορεία της να είναι όμοια με άλλες καινοτόμες προτάσεις του πρόσφατου διαδικτυακού παρελθόντος και, τελικά, είτε να υιοθετηθεί από κεντρικές αρχές ή οργανισμούς είτε να αποτελέσει τεχνολογικό οδηγό για τη βελτίωση των υφιστάμενων υπηρεσιών και τεχνολογιών. Το αν θα αντεπεξέλθει σε αυτές τις προσδοκίες η νέα τεχνολογία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό και από το κατά πόσο οι πολίτες έχουν την ωριμότητα να αναλάβουν την εξουσία, αλλά κυρίως τις ευθύνες που η αποκεντρωμένη φιλοσοφία της συνεπάγεται και τις οποίες η νέα τεχνολογία υπόσχεται να τους δώσει.

*Ο Δρ Πάνος Χατζηπάνος είναι πολιτικός μηχανικός, Πρόεδρος Ινστιτούτου Διοικήσεων Έργων - PMI Greece, Governor Region Ten American Society of Civil Engineers.

ΚΕΝΤΡΟ ΣΠΟΝΔΥΛΙΚΗΣ ΑΠΟΣΥΜΠΙΕΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΕΝΝΗΤΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

Αποσυμπίεση Μεσοσπονδύλιου Δίσκου

Στην Get Healthier, χάρη στις συντονισμένες προσπάθειες μιας ομάδας κορυφαίων ιατρών και μηχανικών ιατρικών οργάνων, εφαρμόζουμε τις τελευταίες εξελίξεις της βιοτεχνολογίας για να προσφέρουμε μη χειρουργική, μη επεμβατική Αποσυμπίεση του Μεσοσπονδύλιου Δίσκου.

Πρόκειται για μια απόλυτα ασφαλή και αποτελεσματική διαδικασία, χωρίς φάρμακα, ενέσεις, χειρουργεία και αναισθησία, η οποία πραγματοποιείται σε ειδικό θεραπευτικό κρεβάτι που ελέγχεται από ηλεκτρονικό υπολογιστή.

Έτσι, δίνουμε λύσεις σε συχνές επώδυνες παθήσεις όπως οσφυαλγία, ισχιαλγία, κήλη, προβολή δίσκου, αυχενικό σύνδρομο.

Λ. Κηφισίας 53, Αμπελόκηποι, τηλ. 210-69.93.527
www.gethealthier.gr

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΕ ΚΛΟΙΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

Η παράταση της πανδημίας οδηγεί σε «πόλεμο» φθοράς.

 ΤΟΥ ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗ ΤΗΣ ΝΔ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΥΡΤΣΟΥ

Η παράταση της πανδημίας στην Ε.Ε. και στην Ελλάδα οδηγεί σε έναν ιδιόμορφο πόλεμο οικονομικής φθοράς. Η ελληνική οικονομία είναι φορτωμένη υποχρεώσεις και διαρθρωτικά προβλήματα και δεν αντέχει ταλαιπωρία σε βάθος χρόνου.

Όταν ξέσπασε η πανδημία, την άνοιξη του 2020, η κυβέρνηση είχε βάλει στόχο να προλάβει το τουριστικό καλοκαίρι. Στη συνέχεια επικράτησε η άποψη ότι θα ξεκινούσε η ανάκαμψη στα τέλη του 2020. Τώρα βρισκόμαστε στο α' τρίμηνο του 2021 με το ΑΕΠ να συνεχίζει την ανυπαρκτή πτώση του. Οι κυβερνητικές ελπίδες μετατίθενται στο φετινό τουριστικό καλοκαίρι, ενώ οι πολίτες δείχνουν – με βάση τα αποτελέσματα των δημοσκοπήσεων – πιο ρεαλιστές στην προσέγγισή τους. Περιμένουν βελτίωση και ανάκαμψη από τα τέλη του 2021 - αρχές 2022.

Δεν είναι ικανοποιημένοι με τα αποτελέσματα της οικονομικής πολιτικής – πώς θα μπορούσαν άλλωστε –, αλλά δείχνουν εμπιστοσύνη στον Μητσοτάκη και στην κυβέρνηση.

Δημοσιονομικός εκτροχιασμός

Η Ελλάδα βρίσκεται σε φάση προσωρινού δημοσιονομικού εκτροχιασμού. Η ύφεση που έφερε η πανδημία μείωσε

Η μεγάλη διάρκεια της πανδημίας μεγαλώνει έλλειμμα και χρέος.

δραστικά τα φορολογικά έσοδα του Δημοσίου το 2020.

Τα έσοδα από ΦΠΑ μειώθηκαν κατά 3 δισ. ευρώ σε σχέση με τις αρχικές εκτιμήσεις. Μεγάλη μείωση φορολογικών εσόδων παρατηρήθηκε στον τουρισμό και στην εστίαση, ενώ κατά 600 εκατ. ευρώ μειώθηκαν, σε σχέση με τον στόχο, τα φορολογικά έσοδα από τα πετρελαιοειδή. Στον φόρο εισοδήματος οι απώλειες ήταν της τάξης των 3,6 δισ. ευρώ, ενώ οι συνολικές φορολογικές απώλειες εκτιμώνται σε 7,6 δισ. ευρώ.

Η δραστική μείωση των φορολογικών εσόδων συνδυάστηκε με την αύξηση των δημοσίων δαπανών για τη στήριξη της οικονομίας, για να μετατρέψουν το πρωτογενές πλεόνασμα 5 δισ. ευρώ το 2019 σε πρωτογενές έλλειμμα 18,2 δισ. ευρώ το 2020.

Οι κυβερνητικοί αρμόδιοι και οι εκπρόσωποι των θεσμών υπογραμμίζουν σε κάθε ευκαιρία ότι αυτή η δημοσιονομική ανατροπή έχει προσωρινό χαρακτήρα και

πώς θα αποκατασταθεί η δημοσιονομική ισορροπία μόλις αφήσουμε οριστικά πίσω μας την πανδημία.

Η θέση που διατυπώνουν είναι σωστή, αλλά δεν έχει απαντηθεί πότε ακριβώς θα αφήσουμε πίσω μας την πανδημία. Η αρχική θέση ήταν ότι θα ξεμπερδεύαμε μεταξύ καλοκαιριού και φθινοπώρου 2020. Η νέα επίσημη θέση είναι ότι θα ξεμπερδέψουμε μεταξύ καλοκαιριού και φθινοπώρου 2021. Με το πέρασμα του χρόνου, όμως, μεγαλώνει η οικονομική αβεβαιότητα.

Όσο παρατείνεται η κρίση, τόσο μεγαλώνουν οι πιθανότητες να μετατραπεί η προσωρινή δημοσιονομική ανατροπή σε έναν νέο δημοσιονομικό εκτροχιασμό.

Διπλό πρόβλημα

Ήδη το χρέος του ελληνικού Δημοσίου έχει ξεπεράσει το 200% του ΑΕΠ και δοκιμάζει συνεχώς νέα ύψη.

Σε αυτή τη φάση το ελληνικό Δημόσιο αξιοποιεί την αξιοπιστία της κυβέρνησης

Μπιστοτάκη και την πολιτική της ποσοτικής χαλάρωσης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Δανείζεται με ιστορικά χαμηλά επιτόκια –το επιτόκιο του δεκαετούς ομολόγου αρκετά κάτω από το ψυχολογικό όριο του 1%–, με τους επενδυτές να στριμώχνονται για να εξασφαλίσουν τίτλους του ελληνικού Δημοσίου.

Ο μεγάλος και με ευνοϊκούς όρους δανεισμός είναι μια μεγάλη επιτυχία της κυβέρνησης. Δεν ξέρουμε όμως κατά πόσο μπορεί να συνεχιστεί. Ανάλογες επιτυχίες στον δανεισμό είχαμε και κατά την περίοδο που προηγήθηκε της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008-2009. Για ένα διάστημα τα επιτόκια δανεισμού του ελληνικού Δημοσίου ήταν συγκρίσιμα με τα επιτόκια δανεισμού του γερμανικού Δημοσίου.

Οικονομίες με μεγάλα διαρθρωτικά προβλήματα και σημαντικά βάρη, όπως είναι η ελληνική, μπορεί να βρεθούν σε θέση αδυναμίας από τη μια στιγμή στην άλλη αν αλλάξει η διεθνής συγκυρία. Σε περίπτωση που πάρει μεγαλύτερες διαστάσεις η πολιτική αστάθεια στην Ιταλία και δοθεί η ευκαιρία στον Σαλβίνι και τους συμμάχους του να αμφισβητήσουν την ευρωπαϊκή πορεία της χώρας, θα εκδηλωθεί ένα ντόπινο αρνητικών εξελίξεων στην Ευρωζώνη με σοβαρές συνέπειες για τη χώρα μας.

Εκτιμώ ότι οι πιθανότητες είναι με το μέρος μας, αλλά όσο παρατείνεται η πανδημία και η οικονομική κρίση που συνδέεται με αυτή γινόμαστε πιο ευάλωτοι.

Πιο δύσκολα είναι τα πράγματα σε ό,τι αφορά τη μεγάλη αύξηση του ιδιωτικού χρέους. Το τεράστιο δημόσιο χρέος είναι σε γενικές γραμμές ρυθμιζόμενο για τα επόμενα χρόνια, οπότε, και να πάνε τα πράγματα από το κακό στο χειρότερο, θα έχουμε στη διάθεσή μας σημαντικό χρόνο αντίδρασης.

Αντίθετα, το ιδιωτικό χρέος αυξάνεται δυναμικά εξαιτίας της πανδημίας, χωρίς να υπάρχουν οι ανάλογες δυνατότητες αποτελεσματικής διαχείρισής του. Εκτιμάται ότι οι νέες υποχρεώσεις επιχειρήσεων και νοικοκυριών που δεν εξυπηρετούνται κανονικά εξαιτίας του Covid-19 ξεπερνούν ήδη τα 20 δισ. ευρώ. Πρόκειται για οφειλές προς το Δημόσιο, τα ασφαλιστικά ταμεία και τις τράπεζες.

Οι νέες υποχρεώσεις προσιθύνονται σε αυτές που δημιουργήθηκαν από την προηγούμενη κρίση και έχουν μείνει με διάφορους τρόπους σε εκκρεμότητα. Η κυβέρνηση δυσκολεύεται να πάρει πρωτοβουλίες στην κατεύθυνση της οριστικής ρύθμισης ή και διαγραφής υποχρεώσεων που είναι πρακτικά αδύνατο να εξυπηρετηθούν. Εμποδίζεται από την κακή κατάσταση των δημόσιων οικονομικών, τα προβλήματα που παρατηρούνται στο τρα-

Η πανδημία και οι οικονομικές συνέπειές της είναι τα σημαντικότερα προβλήματα στην αντίληψη των πολιτών.

πεζικό σύστημα και τις πιέσεις που δέχεται από τους εκπροσώπους των θεσμών. Οι τελευταίοι μπερδεύουν την αδυναμία των περισσότερων οφειλετών να φανούν συνεπείς στις υποχρεώσεις τους με τη λεγόμενη «κουλτούρα πληρωμών», που κατά την άποψή τους πρέπει να βελτιωθεί στη χώρα μας.

Επειδή παρακολουθώ σχετικές συζητήσεις, ως μέλος της Επιτροπής Οικονομικής και Νομοματικής Πολιτικής, διαπιστώνω τη δυσκολία που έχουν να κατανοήσουν την ελληνική πραγματικότητα, η οποία είναι εντελώς διαφορετική από την ευρωπαϊκή πραγματικότητα, την οποία γνωρίζουν καλά.

Δίδυμο έλλειμμα

Την προοπτική της ελληνικής οικονομίας

Η νέα διόγκωση του Δημοσίου απειλή για την οικονομική προοπτική.

σκιάζει η επανεμφάνιση του λεγόμενου δίδυμου ελλείμματος. Από τη μια έχουμε το δημοσιονομικό έλλειμμα που τραβάει την ανηφόρα και από την άλλη το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών που προκαλεί η κατάρρευση των τουριστικών εσόδων.

Ο πρωθυπουργός και η κυβέρνηση δίνουν μάχη για να προλάβουμε το τουριστικό καλοκαίρι, δυστυχώς όμως οι πιθανότητες είναι σε βάρος μας. Η καθυστέρηση και τα πρακτικά προβλήματα που παρατηρούνται στον εμβολιασμό, όπως και η έλλειψη αποτελεσματικής στρατηγικής για την αντιμετώπιση της πανδημίας, καθυστερούν την επιστροφή στην τουριστική κανονικότητα.

Δεν αρκεί να ελέγξουμε την πανδημία στην Ελλάδα για να λειτουργήσει ο τουριστικός τομέας. Πρέπει να την ελέγξουν έγκαιρα στη Γερμανία, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στη Γαλλία, στην Ολλανδία, στην Ιταλία και σε άλλες χώρες που αποτελούν τις καλύτερες τουριστικές αγορές για την πατρίδα μας.

Το πιθανότερο είναι ότι κι αυτό το τουριστικό καλοκαίρι θα είναι βαθιά προβληματικό, με αποτέλεσμα να έχουμε και το 2021 μεγάλο έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Οι εξαγωγές αγαθών δείχνουν να αντέχουν –με εξαίρεση τα πετρελαιοειδή–, αλλά θα πρέπει να αυξηθούν εντυπωσιακά για να καλυφθούν εν μέρει οι συναλλαγματικές απώλειες

από τον τουρισμό και να αποτραπούν αύξηση της ανεργίας και συνέχιση της ύφεσης.

Διόγκωση Δημοσίου

Σοβαρό πρόβλημα για την οικονομική μας προοπτική δημιουργεί η διόγκωση του Δημοσίου. Στη διάρκεια αυτής της κρίσης σχεδόν όλοι στηρίζονται στις παρεμβάσεις του Δημοσίου, ενώ ο ιδιωτικός τομέας δέχεται συνεχή πλήγματα. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και οι πολύ μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις απειλούνται με εξαφάνιση εξαιτίας των συνεπειών της πανδημίας και στηρίζονται ολοένα περισσότερο στην κρατική παρέμβαση για να επιβιώσουν.

Αυτό σημαίνει ότι στο τέλος της πανδημίας θα έχουμε έναν μικρότερο και εξασθενημένο ιδιωτικό τομέα, ο οποίος θα πρέπει να σηκώσει το βάρος του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα της οικονομίας, όπως και της εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους.

Το προεκλογικό πρόγραμμα της ΝΔ για ενίσχυση του ιδιωτικού τομέα, μεγάλη μείωση των φορολογικών και ασφαλιστικών βαρών, σημαντικές ιδιωτικοποιήσεις και περιορισμό των διαστάσεων του Δημοσίου με τη βοήθεια του λεγόμενου επιτελικού κράτους έχει ακυρωθεί, σε μεγάλο βαθμό, εξαιτίας των συνεπειών της πανδημίας.

Η μεγαλύτερη ζημιά που κάνει η πανδημία στην ελληνική οικονομία έχει διαρθρωτικό χαρακτήρα και είναι η ενίσχυση του ειδικού βάρους του Δημοσίου σε βάρος του διαχρονικά προβληματικού ιδιωτικού τομέα της οικονομίας.

Εξωγενείς παράγοντες

Την κατάσταση περιπλέκουν δύο εξωγενείς παράγοντες: το μεγάλο κόστος του εξοπλιστικού προγράμματος που μας επιβάλλει η αποτελεσματική αντιμετώπιση της τουρκικής απειλής και η καθυστέρηση που παρατηρείται στην εκταμίευση των κονδυλίων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης.

Τα 2,5 δισ. ευρώ που κόστισαν τα Ραφάλ είναι η πρώτη μεγάλη επιβάρυνση στη νέα κούρσα εξοπλισμών Ελλάδας-Τουρκίας. Θεωρείται βέβαιο ότι ο Ερντογάν θα προχωρήσει στην παραγγελία νέων οπλικών συστημάτων από τις ΗΠΑ και χώρες της Ε.Ε., για να διευκολυνθεί και στη διπλωματική προσέγγιση μετά την αποχώρηση του Τραμπ από τον Λευκό Οίκο και τη δημιουργία δυναμικής επιβολής κυρώσεων σε βάρος της Τουρκίας από ορισμένα κράτη-μέλη της Ε.Ε.

Αυτό σημαίνει ότι έχουμε μπροστά μας σημαντικές αμυντικές δαπάνες, που θα επηρεάσουν το δημοσιονομικό έλλειμμα

και το δημόσιο χρέος.

Με ερώτησή μου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχω θέσει το ζήτημα των αμυντικών δαπανών στις οποίες υποχρεούται η Ελλάδα εξαιτίας του υπερεξοπλισμού της Τουρκίας από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Γερμανία και η Ισπανία. Έχω ζητήσει να μην υπολογίζονται οι αμυντικές μας δαπάνες στο δημοσιονομικό έλλειμμα για όσο διάστημα συνεχίζεται ο υπερεξοπλισμός της Τουρκίας από ευρωπαϊκές χώρες.

Από την άλλη, παρατηρείται σημαντική καθυστέρηση στην οργάνωση και λειτουργία του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης, από το οποίο περιμένουμε πολλά. Δεν προβλέπεται σημαντική εκταμίευση κονδυλίων πριν από το β' εξάμηνο του 2021, γεγονός που σημαίνει ότι θα έχουμε περάσει τον πρώτο χρόνο της κρίσης της πανδημίας χωρίς πρόσθετη δωρεάν οικονομική ενίσχυση από την Ε.Ε. Μείναμε αβοήθητοι –σε ό,τι αφορά την πρόσθετη δωρεάν οικονομική ενίσχυση–, να αντιμετωπίσουμε δύο κύματα πανδημίας, ίσως και ένα τρίτο στο άμεσο μέλλον, χωρίς μεγάλες δημοσιονομικές δυνατότητες και με ένα τεράστιο δημόσιο χρέος.

Η σχετική αργή αντίδραση της Ε.Ε. στην κρίση της πανδημίας μεγαλώνει τις δυσκολίες για εμάς και δοκιμάζει τις περιορισμένες αντοχές μας.

Διαρθρωτικά προβλήματα

Η παράταση της οικονομικής κρίσης που συνδέεται με την πανδημία αναδεικνύει τα διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας.

Μεγαλώνει το επενδυτικό έλλειμμα που βασανίζει εδώ και τετραετίες την οικονομία μας. Μένουμε ακόμη πιο πίσω σε σχέση με το ύψος των επενδύσεων στην Ευρωζώνη ως ποσοστό επί του ΑΕΠ και γίνεται πιο δύσκολη η κάλυψη της χαμένων απόστασης.

Το τραπεζικό σύστημα εξακολουθεί να δυσλειτουργεί, με δύο βασικά χαρακτηριστικά. Πρώτον, δεν μεταφέρει επαρκώς τη ρευστότητα που του παρέχει η ΕΚΤ στην πραγματική οικονομία. Δεύτερον, τα επιτόκια δανεισμού παραμένουν εξωφρενικά υψηλά, παρά το γεγονός ότι η ΕΚΤ δίνει χρήματα στις τράπεζες με αρνητικά επιτόκια και ο πληθωρισμός είναι μηδενικός ή και αρνητικός στην Ελλάδα λόγω των φαινομένων ύφεσης. Έχουμε φτάσει στο σημείο να δανειζόμαστε οι ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις με διπλάσιο ή και τριπλάσιο επιτόκιο από τις πορτογαλικές και τις ισπανικές.

Κοινωνική πίεση

Καθώς μεγαλώνουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η οικονομία, ενισχύεται και

**Οι δυσκολίες και ο... ΣΥΡΙΖΑ
συσπειρώνουν τον κόσμο γύρω από
τον Μητσοτάκη και την κυβέρνηση.**

η κοινωνική πίεση που δέχεται η κυβέρνηση. Οι πολίτες δεν είναι ικανοποιημένοι από τα αποτελέσματα της οικονομικής πολιτικής, ιεραρχούν πολύ ψηλά τα ζητήματα της οικονομίας και προβλέπουν σημαντικές δυσκολίες για το άμεσο μέλλον. Τα αποτελέσματα δημοσκοπήσεων της Metron Analysis που έγινε για λογαριασμό του Mega είναι ενδεικτικά του κλίματος που επικρατεί.

Το 42% των ερωτηθέντων θεωρεί την πανδημία και τον κίνδυνο για τη δημόσια υγεία που δημιουργεί το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει. Το 32% θεωρεί την οικονομία το μεγαλύτερο πρόβλημα και το 8% την ανεργία. Στην αντίληψη των πολιτών δεσπόζουν τα προβλήματα της πανδημίας και της οικονομίας, που άλλωστε συνδέονται, εφόσον η σημερινή οικονομική κρίση οφείλεται στη μεγάλη διάρκεια της πανδημίας.

Το 53% των ερωτηθέντων χαρακτηρίζει την οικονομική κατάσταση αρνητική, με μόνο 12% να τη θεωρούν θετική και 34% να την τοποθετούν σε μια ουδέτερη/ενδιάμεση κατάσταση.

Το 43% των πολιτών δηλώνει ότι η οικονομική του κατάσταση χειροτέρευσε σε σχέση με πέρυσι. Το 41% ότι έμεινε σε γενικές γραμμές η ίδια και το 16% ότι βελτιώθηκε.

Το 51% των ερωτηθέντων προβλέπει επιδείνωση της κατάστασης της οικονομίας, με το 26% να προβλέπει βελτίωσή της και το 20% να θεωρεί ότι θα μείνει αμετάβλητη.

Το 61% των ερωτηθέντων εκτιμά ότι θα επιστρέψουμε στην οικονομική κανονικό-

τητα μετά το 2021, ενώ 38% είναι πιο αισιόδοξοι και βλέπουν επιστροφή στην οικονομική κανονικότητα εντός του 2021.

Μεγαλύτερη αισιοδοξία αναδεικνύεται από τις απαντήσεις στην ερώτηση αν τα χειρότερα είναι μπροστά μας ή τα έχουμε αφήσει πίσω μας. Το 55% των ερωτηθέντων εκτιμά ότι τα χειρότερα είναι πίσω μας και 39% των ερωτηθέντων εκτιμούν ότι τα χειρότερα είναι μπροστά μας.

Αξιολόγηση πολιτικών

Σύμφωνα με την ίδια δημοσκόπηση της Metron Analysis, οι πολίτες δεν είναι ικανοποιημένοι με την πολιτική που εφαρμόζει η κυβέρνηση στον οικονομικό τομέα.

Για τα αποτελέσματά της στην οικονομία έχει θετική γνώμη το 34% και αρνητική το 60%. Ακόμα πιο αυστηρή είναι η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της πολιτικής στα εργασιακά θέματα. Μόλις 27% οι θετικές γνώμες και 61% οι αρνητικές.

Η δημοσκόπηση δείχνει ότι οι πολίτες κάνουν μια ρεαλιστική προσέγγιση σε ό,τι αφορά τις οικονομικές συνέπειες της κρίσης της πανδημίας και τον χρόνο που θα χρειαστούμε για την επιστροφή στην κανονικότητα.

Είναι επίσης αυστηροί στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της πολιτικής που ακολουθείται, θεωρώντας τα αρνητικά με μεγάλη πλειοψηφία.

Η ίδια δημοσκόπηση επιβεβαιώνει ευρήματα άλλων δημοσκοπήσεων, σύμφωνα με τα οποία οι πολίτες δεν χρεώνουν πολιτικά στον Μητσοτάκη και στην κυβέρνηση τη μεγάλη διάρκεια της παν-

δημίας και της οικονομικής κρίσης που αυτή προκαλεί, ούτε την αδυναμία αποτελεσματικής αντιμετώπισης των συνεπειών της κρίσης.

Ο δικαιολογημένος προβληματισμός δεν οδηγεί σε πολιτική διαμαρτυρία, πολύ περισσότερο σε απόρριψη. Η πολιτική υποστήριξη της κυβέρνησης από την κοινή γνώμη οφείλεται, κατά την άποψή μου, στα εξής:

Πρώτον, στη διαπίστωση ότι, παρά την έξαρση της πανδημίας στη χώρα μας, τα πηγαίνουμε πολύ καλύτερα από τις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Ιδιαίτερα η σύγκριση με την Πορτογαλία και την Ισπανία –οι οποίες προβάλλονται ως αριστερά πρότυπα από τον ΣΥΡΙΖΑ– είναι εντυπωσιακά υπέρ της Ελλάδας.

Δεύτερον, οι οικονομικές συνέπειες της κρίσης της πανδημίας αφορούν το σύνολο της Ε.Ε. και προς το παρόν η ελληνική οικονομία τα πηγαίνει κάπως καλύτερα απ' ό,τι προέβλεπαν οι ευρωπαϊκοί θεσμοί.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμούσε την άνοιξη του 2020 ότι η ελληνική οικονομία θα είχε τις χειρότερες επιδόσεις απ' όλες τις άλλες. Έχουμε από τις χειρότερες επιδόσεις, συγκρίσιμες όμως με εκείνες της Γαλλίας, της Ιταλίας και της Ισπανίας, της 2ης, 3ης και 4ης οικονομίας σε μέγεθος της Ευρωζώνης.

Τρίτον, οι πολίτες έχουν μάθει να εμπιστεύονται τον Μητσοτάκη και τις επιλογές του. Η δημοσκόπηση της Pulse που έγινε για λογαριασμό του τηλεοπτικού ΣΚΑΪ εμφανίζει τον Μητσοτάκη να υπερέρχεται στα πρωθυπουργικά χαρακτηριστικά με 44% έναντι του Τσίπρα, που έρχεται τρίτος με 24%. Στη δεύτερη θέση είναι ο «κανένας» με 28%.

Τέταρτον, η ΝΔ παραμένει, παρά τη μεγάλη οικονομική και κοινωνική κρίση, πολιτικά κυρίαρχη. Στην ίδια δημοσκόπηση της Pulse το δημοσκοπικό ποσοστό της είναι, με αναγωγή, στο 39%, ενώ του ΣΥΡΙΖΑ περιορίζεται στο 23%.

Οι πολίτες αναγνωρίζουν στην κυβέρνηση την προσπάθεια, είναι πολύ πιο επιφυλακτικοί όμως στο αποτέλεσμα της προσπάθειας. Ταυτόχρονα, η πολιτική τους τοποθέτηση επηρεάζεται από τα διδάγματα που έβγαλαν την περίοδο της διακυβέρνησης Τσίπρα. Αντιευρωπαϊκά πειράματα, στροφές 180 μοιρών στην πολιτική και χαλαρή και πρόχειρη αντιμετώπιση σημαντικών θεμάτων θεωρούνται πλέον αδιανόητα σε περίοδο μεγάλων δυσκολιών.

Εξακολουθούν, λοιπόν, να συσπειρώνονται γύρω από τον Μητσοτάκη και τη ΝΔ. Η πολιτική ισχύς της κυβέρνησης και η πολιτική σταθερότητα στη χώρα είναι μια πρώτη καλή απάντηση στα οικονομικά προβλήματα που συνδέονται με την πανδημία και μας πολιορκούν.

ΜΕΤΡΑ ΤΡΙΩΝ ΤΑΧΥΤΗΤΩΝ

ΧΑΡΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Το σχέδιο για τη μετάβαση από την κρίση στη μετά τον κορονοϊό εποχή αρχίζει να ξεδιπλώνει η κυβέρνηση. Ειδικότερα, το υπουργείο Οικονομικών κατέθεσε στη Βουλή νομοσχέδιο με μέτρα τριών ταχυτήτων για τη στήριξη

των επιχειρήσεων που έχουν δεχτεί πλήγμα από την πανδημία και τα αυστηρά περιοριστικά μέτρα.

Βραχυπρόθεσμα, το νομοσχέδιο, εκτός από την παράταση των ενοικίων και της αναστολής φορολογικών υποχρεώσεων, θεσμοθετεί και το πάγιο αίτημα για νέες παρατάσεις στις επιταγές, και μάλιστα για δύο περιόδους. Ειδικότερα, προβλέπεται παράταση 75 ημερών για την εξόφληση όσων από αυτές λήγουν μέχρι και το τέλος Φεβρουαρίου (28/2). Παράλληλα, προβλέπει παράταση άλλες 45 ημέρες και για τις επιταγές που έληξαν από 18/11/2020 έως και 31/12/2020.

Μεσοπρόθεσμα, το υπουργείο Οικονομικών εκκινεί τη διαδικασία για ένα νέο «εργαλείο» για την ενίσχυση των επιχειρήσεων που έχουν χτυπηθεί από την πανδημία του κορονοϊού. Πρόκειται για την ενίσχυση των μη καλυπτόμενων παγίων δαπανών των επιχειρήσεων.

Παράλληλα, με το ίδιο νομοσχέδιο αρχίζει στην ουσία η υλοποίηση των έργων από το Ταμείο Ανάκαμψης. Ως γνωστόν, τα έργα που θα ενταχθούν για χρηματοδοτήσεις από το Ταμείο καλύπτονται στο 100% των δαπανών τους από κοινοτικούς πόρους. Προϋπόθεση γι' αυτό ήταν ότι θα έπρεπε να αρχίσουν από τον Φεβρουάριο, όταν θα ενεργοποιούνταν και ο μηχανισμός υλοποίησης του Ταμείου. Με δεδομένη τη βούληση του υπουργείου Οικο-

Στη μάχη ακόμα ένα «εργαλείο» για την ενίσχυση των επιχειρήσεων που έχουν πληγεί από την πανδημία.

νομικών να αρχίσει άμεσα τα έργα, έπρεπε να βρει έναν τρόπο χρηματοδότησης. Ο τρόπος αυτός είναι να τα εντάξει στο εθνικό σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) και στη συνέχεια, όταν τα έργα περάσουν στο Εθνικό Ταμείο Ανάκαμψης. Σε αυτή την περίπτωση, το υπουργείο Οικονομικών θα συμπληρώσει την «απώλεια» του Εθνικού ΠΔΕ με κοινοτικούς πόρους.

Απαλλαγή από τα ενοίκια

Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο λιανεμπόριο, στην εστίαση, στον πολιτισμό, στον αθλητισμό, στον τουρισμό, στις μεταφορές, τα γυμναστήρια, τα κομμωτήρια, τα κέντρα αισθητικής, τα βιβλιοπωλεία, που ήταν κλειστά με κρατική εντολή κατά το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιανουαρίου, απαλλάσσονται από την καταβολή ενοικίου το πρώτο δίμηνο του έτους.

Οι ιδιοκτήτες ακινήτων θα αποζημιωθούν με το 80% του μηνιαίου συμφωνημένου μισθώματος και όχι επί της α-

πώλειας. Επίσης, τα νομικά πρόσωπα που εκμισθώνουν ακίνητα στις επιχειρήσεις αυτές θα αποζημιωθούν με το 60% του μηνιαίου μισθώματος για τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο. Σημειώνεται ότι η αποζημίωση στους ιδιοκτήτες ακινήτων είναι αφορολόγητη, ακατάσχετη και δεν συμψηφίζεται.

Επιδότηση παγίων αναγκών

Στις επιχειρήσεις που επλήγησαν οικονομικά από την πανδημία μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση με τη μορφή της επιδότησης παγίων δαπανών. Δηλαδή οι επιχειρήσεις θα ενισχυθούν με ποσό έως 3 εκατ. ευρώ. Η ενίσχυση αφορά πάγιες δαπάνες (μισθοδοσίας, λογαριασμών κ.λπ.), αφού προηγουμένως αφαιρεθούν δαπάνες που έχουν καλυφθεί από άλλες κρατικές ενισχύσεις, στο πλαίσιο της στήριξης για μη καλυπτόμενες πάγιες δαπάνες επιχειρήσεων.

Η ενίσχυση χορηγείται σύμφωνα με το προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής στήριξης, με σκοπό να ενισχυθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Με κοινή απόφαση των αρμόδιων υπουργών καθορίζονται η μορφή της ενίσχυσης, το ύψος, η μεθοδολογία προσδιορισμού, ο προσδιορισμός των επιλέξιμων δαπανών κ.λπ.

Παρατάσεις στις επιταγές

Όσες επιταγές εμφανιστούν από τις 2 Ιανουαρίου 2021 και μέχρι τη δημοσίευση της διάταξης δεν καταχωρίζονται στον «Τειρεσία», εάν εξοφληθούν εντός 75 ημερών από τη σφράγιση ή τη λήξη τους.

Παράλληλα, από την ημερομηνία που θα τεθεί σε ισχύ η ρύθμιση, για τις επιταγές που θα έχουν ημερομηνία εμφάνισης, λήξης ή πληρωμής από τη δημοσίευση της διάταξης έως τις 28 Φεβρουαρίου 2021, οι προθεσμίες αυτές θα ανασταλούν κατά 75 ημέρες.

Για επιταγές που είχαν ημερομηνία εμφάνισης από 18 Νοεμβρίου 2020 έως 31 Δεκεμβρίου 2020 και καλύπτονταν από το μέτρο της αναστολής των προθεσμιών λήξης ή πληρωμής τους κατά 75 ημέρες, προβλέπεται η παράταση της αναστολής κατά επιπλέον 45 ημέρες. Οι κομιστές, εκτός από «πάγωμα» των επιταγών κατά 75 ημέρες, θα δικαιούνται και παράταση για την πληρωμή του ΦΠΑ.

Ενίσχυση στην Aegean

Χορηγείται οικονομική ενίσχυση με τη μορφή της άμεσης επιχορήγησης στην Aegean Airlines για την αποκατάσταση της ζημιάς που υπέστη. Το ποσό της ενίσχυσης ανέρχεται στα 120 εκατ. ευρώ. Η καταβολή του ποσού γίνεται με την αίτηση ότι η εταιρεία έχει προβεί σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου αντλώντας κεφάλαια 60 εκατ. ευρώ και έχει αρμοδίως πιστοποιηθεί η πλήρης και εξολοκλήρου καταβολή του συνολικού ποσού της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου.

Μετά την ολοκλήρωση της αύξησης και την καταβολή της ενίσχυσης εκδίδονται και παραδίδονται στο ελληνικό Δημόσιο χωρίς επιβάρυνση ελεύθερα μεταβιβάσιμοι τίτλοι παραστατικών δικαιωμάτων κτήσης κοινών μετοχών εκδόσεως της εταιρείας Αεροπορίας Αιγαίου.

Εισφορά αλληλεγγύης

Επίσης, για το φορολογικό έτος 2021 απαλλάσσονται από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης τα εισοδήματα που αποκτώνται από αγροτικές ενισχύσεις και επιδοτήσεις που εισπράττονται εντός του έτους.

ΒΑΘΥ ΤΟ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΧΑΡΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Βαθιά είναι η πληγή που έχουν αφήσει η πανδημία του κορονοϊού και τα αυστηρά περιοριστικά μέτρα στην ελληνική οικονομία. Για την ακρίβεια, η πανδημία προκάλεσε «τρύπα» 21,7 δισ. ευρώ στον προϋπολογισμό του 2020, καθώς, αν και ο αρχικός προϋπολογισμός προέβλεπε πρωτογενές πλεόνασμα 3,5 δισ. ευρώ, τελικά σημειώθηκε πρωτογενές έλλειμμα 18,2 δισ. ευρώ.

Τα έσοδα από φόρους ήταν 9 δισ. ευρώ λιγότερα (43,2 δισ. ευρώ από 52,2 δισ. ευρώ που προέβλεπε ο προϋπολογισμός του 2020) και οι δαπάνες 13,5 δισ. ευρώ υψηλότερες (70,8 δισ. ευρώ έναντι 57,2 δισ. ευρώ που προέβλεπε ο προϋπολογισμός). Μεταξύ των τελευταίων, τα 5,5 δισ. ευρώ της επιστρεπτέας προκαταβολής και τα 2,7 δισ. ευρώ για τις αποζημιώσεις ειδικού σκοπού.

Ικανοποίηση

Παρά τα αποθαρρυντικά στοιχεία, στο υπουργείο Οικονομικών επικρατεί ικανοποίηση, καθώς η εικόνα είναι κάπως καλύτερη σε σύγκριση με τις εκτιμήσεις του προϋπολογισμού του 2021 που συντάχθηκε τον περασμένο Νοέμβριο και είχαν ληφθεί πλέον υπόψη οι συνέπειες της πανδημίας. Εκεί είχε προβλεφθεί πρωτογενές έλλειμμα 19,6 δισ. ευρώ, ήτοι κατά 1,4 δισ. ευρώ υψηλότερο από αυτό που τελικά προέκυψε. Στο καλύτερο αποτέλεσμα βοήθησε η είσπραξη των ANFAs, 644 εκατ. ευρώ, αλλά και η σχετικά καλή πορεία των εσόδων (τα έσοδα από φόρους ήταν αυξημένα κατά 473 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του προϋπολογισμού του 2021, ενώ τα φορολογικά έσοδα του Δεκεμβρίου ήταν μειωμένα κατά 43 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου), καθώς και η εξοικονόμηση δαπανών 605 εκατ. ευρώ στον τακτικό προϋπολογισμό.

Επιδείνωση

Ωστόσο, επιδεινωμένη είναι η εικόνα του Ιανουαρίου, κατά τον οποίο το lockdown συνεχίστηκε τις πρώτες 15 ημέρες, κάτι που δεν είχε προβλεφθεί.

Η πανδημία προκάλεσε «τρύπα» 21,7 δισ. ευρώ και στέρησε φορολογικά έσοδα 7,6 δισ. ευρώ.

Η κυβέρνηση ευελπιστεί ότι η επαναλειτουργία του λιανεμπορίου θα βελτιώσει λίγο την κατάσταση, αν και οι ιδιοκτήτες καταστημάτων υποστηρίζουν ότι η αρνητική εικόνα είναι δύσκολο να ανατραπεί. Άλλωστε από τα πρώτα στοιχεία προκύπτει ότι μετά το άνοιγμα του λιανεμπορίου το ενδιαφέρον των καταναλωτών επικεντρώνεται σε συγκεκριμένες αλυσίδες πώλησης ειδών ένδυσης και υπόδησης, που τις περισσότερες φορές ανήκουν στον ίδιο όμιλο. Στον αντίποδα, η κατάσταση στα μικρότερα καταστήματα παραμένει δραματική, ενώ για πολλά τίθεται θέμα επιβίωσης.

Αμφίβολο είναι επίσης εάν τα μέτρα στήριξης που έχουν προβλεφθεί στον προϋπολογισμό του 2021 θα είναι αρκετά. Το υπουργείο Οικονομικών βαδίζει με δεδομένο ότι τα μέτρα στήριξης θα διαρκέσουν έως τον Μάρτιο-Απρίλιο. Το σχέδιο για τη συνέχιση των υφιστάμενων μέτρων και αυτών που θα ακολουθήσουν, για την ανάκαμψη, θα ανακοινώνεται στην πορεία ανάλογα με τις συνθήκες, καθώς η αβεβαιότητα εξακολουθεί να είναι κυρίαρχο χαρακτηριστικό. Για παράδειγμα, ένα νέο lockdown θα αλλάξει τα δεδομένα.

Μειωμένα τα φορολογικά έσοδα

Αρνητικά είναι τα μηνύματα και από το πεδίο των φορολογικών εσόδων, που μειώθηκαν κατά 7,6 δισ. ευρώ το προηγούμενο έτος, εικόνα που αναμένεται να συνεχιστεί και κατά το α' τρίμηνο του έτους, καθώς ο κίνδυνος αυστηροποίησης των μέτρων ελλοχεύει.

Συγκεκριμένα, τα έσοδα από ΦΠΑ ήταν μειωμένα κατά

3 δισ. ευρώ σε σχέση με τις αρχικές εκτιμήσεις. Στόχος ήταν να εισπραχθούν περί τα 18,2 δισ. ευρώ, ενώ στα ταμεία μπήκαν περί τα 15 δισ. ευρώ, δηλαδή οι απώλειες ανήλθαν στα 3,2 δισ. ευρώ. Μόνο από τα πετρελαιοειδή οι απώλειες έφτασαν τα 600 εκατ. ευρώ, ενώ το μεγαλύτερο τμήμα των απωλειών προέρχεται από την εστίαση και το λιανεμπόριο. Μειωμένες ήταν και οι εισπράξεις από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης. Πέρυσι εισπράχθηκαν 6,463 δισ. ευρώ έναντι αρχικού στόχου 7,213 δισ. ευρώ.

Στον φόρο εισοδήματος οι απώλειες έφτασαν τα 3,654 δισ. ευρώ. Τα φυσικά πρόσωπα πλήρωσαν φόρους 9,788 δισ. έναντι στόχου 11,327 δισ. ευρώ, δηλαδή μειωμένα κατά 1,539 δισ. ευρώ. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μειωμένη παρακράτηση φόρου εξαιτίας των αναστολών συμβάσεων. Τα νομικά πρόσωπα πλήρωσαν λιγότερα 1,956 δισ. ευρώ, γεγονός που αποδίδεται στη μειωμένη έως και 100% προκαταβολή φόρου, αλλά και στους μειωμένους συντελεστές φορολόγησης των κερδών. Σημειώνεται ότι φέτος ο φόρος εισοδήματος καταβάλλεται σε οκτώ μηνιαίες δόσεις. Αυτό σημαίνει ότι το α' δίμηνο του έτους θα εισπραχθούν φόροι 900 εκατ. από την έβδομη και όγδοη δόση του φόρου.

Αύξηση

Στον αντίποδα, την περίοδο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2020 αύξηση παρατηρήθηκε στις παρακάτω κύριες κατηγορίες εσόδων:

- ΦΠΑ καπνικών προϊόντων κατά 14 εκατ. ευρώ ή 2,3%
- ΦΠΑ λοιπών προϊόντων και υπηρεσιών κατά 610 εκατ. ευρώ ή 4,9%
- ΕΦΚ καπνικών προϊόντων κατά 30 εκατ. ευρώ ή 1,5%
- Λοιποί φόροι επί συγκεκριμένων υπηρεσιών κατά 18 εκατ. ευρώ ή 1,2%
- Φόρος εισοδήματος πληρωτέος από φυσικά πρόσωπα (ΦΠ) κατά 367 εκατ. ευρώ ή 3,8%
- Φόρος εισοδήματος πληρωτέος από εταιρείες (ΝΠ) κατά 286 εκατ. ευρώ ή 13,8%
- Λοιποί φόροι εισοδήματος κατά 13 εκατ. ευρώ ή 1,2%
- Μεταβιβάσεις κατά 793 εκατ. ευρώ ή 13,8%
- Λοιπά τρέχοντα έσοδα κατά 68 εκατ. ευρώ ή 2,5%.

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ ΜΟΝΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΕ FAKE NEWS ΚΑΙ ΑΠΟΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Η πανδημία επιταχύνει την ψηφιακή μετάβαση και αλλάζει την ενημέρωση.

ΤΟΥ ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗ ΤΗΣ ΝΔ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΥΡΤΣΟΥ

Στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υποστηρίζω με συνέπεια τη διαμόρφωση ευρωπαϊκής κοινής γνώμης. Είναι πρακτικά αδύνατο να αντιμετωπίσουμε τις μεγάλες προκλήσεις χωρίς μια κοινή προσέγγιση που θα στηρίζεται στη διαμόρφωση ενιαίας ευρωπαϊκής κοινής γνώμης.

Προς το παρόν, η διαμόρφωση της κοινής γνώμης γίνεται κυρίως σε εθνικό επίπεδο, γι' αυτό η εθνική προσέγγιση κυριαρχεί της ευρωπαϊκής προσέγγισης και στέκεται συνήθως εμπόδιο στην ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Το κενό δεκαετιών πρέπει να καλυφθεί, γιατί η κρίση της πανδημίας, το πέρασμα στην ψηφιακή εποχή, τα fake news και η ενίσχυση του ειδικού βάρους των ΗΠΑ και της Κίνας σε βάρος της Ε.Ε. καθιστούν πρακτικά αδύνατη τη διαχείριση των μεγάλων θεμάτων χωρίς μια, ως έναν βαθμό, ενιαία ευρωπαϊκή κοινή γνώμη.

Ιστορία αποτυχιών

Η έλλειψη ευρωπαϊκής κοινής γνώμης οδηγεί σε μεγάλες απογοητεύσεις. Οι περισσότερες αναμετρήσεις που έχουν ευρύτερη ευρωπαϊκή σημασία χάνονται γιατί επικρατούν τελικά εθνικά κριτήρια. Χαρακτηριστικό το παράδειγμα του δημοψηφίσματος για το Brexit που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2016 και κατέληξε στην επικράτηση των υποστηρικτών

Αδύνατη η δημιουργία ενωμένης Ευρώπης χωρίς ευρωπαϊκή κοινή γνώμη.

της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ε.Ε. με 52% έναντι 48%.

Πήρα μέρος σε μια ομάδα εργασίας του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (ΕΛΚ) η οποία παρακολουθούσε τις εξελίξεις στο Ηνωμένο Βασίλειο στην πορεία προς το δημοψήφισμα του Ιουνίου 2016.

Στην αρχή οι δημοσκοπήσεις έδειχναν άνετη επικράτηση των υποστηρικτών της παραμονής του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ε.Ε., αλλά τους τελευταίους μήνες πριν την κρίσιμη αναμέτρηση αρχίσαμε να παρατηρούμε μια δημοσκοπική αναστροφή σε όφελος του Brexit.

Τέθηκε λοιπόν το ερώτημα πώς θα μπορούσαμε οι εκπρόσωποι της ευρωπαϊκής κεντροδεξιάς να πάρουμε μέρος στην καμπάνια υπέρ της παραμονής του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ε.Ε. –που ήταν σε εξέλιξη στο Ηνωμένο Βασίλειο– και να αναμετρηθούμε σε βρετανικό έδαφος με τους δημαγωγούς τύπου Φάρατζ και τους αντευρωπαϊούς τύπου Τζόνσον. Ύστερα από πολλή σκέψη αποφασίσαμε –

παίρνοντας υπόψη και όσα μας είπε ο τότε πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Γιούνκερ– να μην κάνουμε τίποτα. Κρίθηκε ότι η παρουσία μας στο Ηνωμένο Βασίλειο κατά τη διάρκεια της πολιτικής αντιπαράθεσης που προηγήθηκε του δημοψηφίσματος δεν θα δημιουργούσε συσπειρώσεις υπέρ της παραμονής στην Ε.Ε. αλλά αντισυπειρώσεις υπέρ του Brexit. Εκτιμήθηκε ότι δεν είχαμε τη δυνατότητα να επικοινωνήσουμε με τη βρετανική κοινή γνώμη και να φέρουμε θετικό πολιτικό αποτέλεσμα. Επρόκειτο για μια παραδοχή η οποία στηρίχτηκε στη διαπίστωση ότι δεκαετίες συμμετοχής του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ε.Ε. δεν είχαν συμβάλει στη διαμόρφωση της βρετανικής κοινής γνώμης σε ευρωπαϊκή κατεύθυνση.

Τελικά, η αδράνειά μας, αποτέλεσμα πολιτικής και επικοινωνιακής αδυναμίας, συνέβαλε στην επικράτηση του Brexit.

Το Ευρωσύνταγμα

Άλλη μεγάλη ευρωπαϊκή πολιτική ήττα

που οφείλεται, σε μεγάλο βαθμό, στην έλλειψη ευρωπαϊκής κοινής γνώμης ήταν η απόρριψη του Ευρωσυντάγματος από τους Ολλανδούς και τους Γάλλους, με δημοψήφισμα, το 2004.

Το «όχι» των Γάλλων ήταν καθοριστικές σημασίας για όσα ακολούθησαν. Η Γαλλία αυτοπροβάλλεται ως η μεγάλη ευρωπαϊκή δύναμη που θέλει να προχωρήσει στην κατεύθυνση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης παρά τους γερμανικούς δισταγμούς.

Την ώρα της κρίσης, όμως, η Γαλλία φάνηκε κατώτερη των περιστάσεων. Το Ευρωσύνταγμα το είχε επεξεργαστεί ο πρώην πρόεδρος της Γαλλικής Δημοκρατίας Ζισκάρ ντ' Εστέν, ο οποίος φιλοδοξούσε να αναδειχθεί σε πρώτο πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Ο ευρωπαϊστής Ζισκάρ ντ' Εστέν δημιούργησε δυναμική υπέρ του Ευρωσυντάγματος, η έγκριση του οποίου θα οδηγούσε σε πολιτική ένωση της Ε.Ε. και στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των διάφορων κρίσεων που ακολούθησαν.

Οι Γάλλοι όμως είπαν «όχι» με εσωτερικά πολιτικά κριτήρια. Ένα τμήμα της γαλλικής κεντροδεξιάς ήταν αντίθετο στη μεγάλη πολιτική επιστροφή του Ζισκάρ ντ' Εστέν μέσω υπερψήφισμας του Ευρωσυντάγματος, ενώ οι «ευρωπαϊστές» Σοσιαλιστές ψήφισαν μαζικά κατά του Ευρωσυντάγματος για να τιμωρήσουν την κεντροδεξιά που ήταν στην εξουσία.

Τελικά κατάφεραν να τιμωρήσουν τη Γαλλία, την προοπτική της Ε.Ε. και τον ίδιο τον εαυτό τους, εφόσον μετά από μια επεισοδιακή πολιτική διαδρομή κατέληξαν στο πολιτικό περιθώριο.

Η κρίση του 2015

Την έλλειψη της διαμόρφωσης της κοινής γνώμης σε ευρωπαϊκή κατεύθυνση διαπιστώσαμε κι εμείς στη διάρκεια της κρίσης του 2015.

Στο δημοψήφισμα που ουσιαστικά θα έκρινε την παραμονή μας στην Ευρωζώνη, ίσως και στην Ε.Ε., το «όχι» επικράτησε άνετα με εσωτερικά πολιτικά κριτήρια.

Στόχος ήταν να τιμωρηθεί η κεντροδεξιά από διάφορους «προοδευτικούς» που ξεκινούσαν από τον Καμμένο και έφταναν στον Τσίπρα και τον Βαρουφάκη.

Με την ελληνική κοινή γνώμη να έχει διαμορφωθεί κυρίως σε εθνικό πλαίσιο, η επικράτηση του «όχι» ήταν άνετη και χρειάστηκε η προσωπική παρέμβαση Τσίπρα για να κάνει η κυβέρνησή του ακριβώς τα αντίθετα από αυτά που υποστήριξε στο δημοψήφισμα, να πραγματοποιήσει στροφή 180 μοιρών στην κυβερνητική πολιτική για να αποτρέψει μια εθνική καταστροφή μέσω της ευρωπαϊκής περιθωριο-

“ Η περίπτωση του Τραμπ ανέδειξε την ισχύ του διαδικτύου και τις αλλαγές στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης.

ποίησης της Ελλάδας.

Τα χρόνια πέρασαν με την Ε.Ε. να στερείται ευρωπαϊκής κοινής γνώμης και χωρίς να γίνεται κάποια σοβαρή προσπάθεια να καλυφθεί το κενό. Είναι χαρακτηριστικό ότι το «Politico», ένα έντυπο που κυκλοφορεί στις Βρυξέλλες και είναι στη διάθεση των εργαζομένων στους ευρωπαϊκούς θεσμούς και των Ευρωπαίων αξιωματούχων, ελέγχεται από αμερικανικά κεφάλαια. Ακόμη και το Euronews, που παραπέμπει σε κάποιου είδους ευρωπαϊκών προδιαγραφών πληροφόρηση, ελέγχεται από αραβικά κεφάλαια. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει στη διάθεσή της υπηρεσίες με αρκετά ικανά στελέχη που φροντίζουν για την ευρωπαϊκή πληροφόρηση και την αντιμετώπιση των fake news και της αποπληροφόρησης, αλλά όλα γίνονται σε υπηρεσιακό επίπεδο. Οι παρεμβάσεις τους δεν έχουν την κλίμακα των μεγάλων ΜΜΕ που διαμορφώνουν κοινή γνώμη και η προσέγγιση είναι αναγκαστικά υπηρεσιακή και όχι δυναμική και πολιτική, όπως το επιβάλλουν οι συνθήκες.

Επικίνδυνα κενά Η κρίση της πανδημίας έφερε στην επιφάνεια τα επικίνδυνα κενά στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα. Δεν έχουμε κοινή ευρωπαϊκή πολιτική Υγείας και γι' αυτό δεν είναι αρκετά αποτελεσματική η αντιμετώπιση της πανδημίας. Άλλα μέτρα εφαρμόζει η μία κυβέρνηση, διαφορετικές στρατηγικές ακολουθούν τα κράτη-μέλη. Δεν υπάρχει συνεννόηση ούτε στα βασικά, όπως για παράδειγμα οι κανόνες που ισχύουν για τις μετακινήσεις και τα διεθνή αεροπορικά ταξίδια.

Επικίνδυνα κενά

Σε αυτό το επικίνδυνο κενό προστίθεται η έλλειψη ευρωπαϊκής κοινής γνώμης. Καείς δεν φρόντισε να τη διαμορφώσει και τώρα που τη χρειαζόμαστε απλώς διαπιστώνουμε την έλλειψή της.

Αν είχαμε διαμορφώσει ευρωπαϊκή κοινή γνώμη, θα ήταν ενιαία, σε επίπεδο βάσης, η αντίδραση στην πανδημία και δεν θα επικρατούσε το ευρωαλαλούμ που παρατηρούμε, με τις κυβερνήσεις να προσπαθούν όπως-όπως να διαχειριστούν το πολιτικό κόστος των αποφάσεών τους και τους πολίτες να αντιμετωπίζουν με μεγάλη δυσπιστία τις κυβερνητικές πρωτοβουλίες.

Συνηθίζουμε να κάνουμε κριτική στα αποτελέσματα της αδράνειας του Τραμπ σε σχέση με την πανδημία, αλλά, αν κρί-

νομε με βάση τον αριθμό θανάτων ανά εκατομμύριο κατοίκους, η κατάσταση στην Ε.Ε. είναι συγκρίσιμη με την κατάσταση στις ΗΠΑ.

Η ισχύς του διαδικτύου

Εξαιτίας της πανδημίας επιταχύνονται οι αλλαγές στα ΜΜΕ και γενικότερα στην οικονομία. Το πέρασμα στον ψηφιακό κόσμο γίνεται πιο γρήγορα και πιο δυναμικά απ' ό,τι υπολογίζαμε. Οι εξελίξεις αυτές κάνουν ακόμα πιο αναγκαία τη διαμόρφωση ευρωπαϊκής κοινής γνώμης ως απάντηση στις εντάσεις που προκαλεί η κρίση, στις αλλαγές στα ΜΜΕ και την ενημέρωση των πολιτών, στο πέρασμα στην ψηφιακή οικονομία.

Στη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών περάσαμε από την κυριαρχία των εφημερίδων μεγάλου οχήματος στα tabloids, μετά στην κυριαρχία της ιδιωτικής τηλεόρασης και την τελευταία δεκαετία στον πρωταγωνιστικό ρόλο του διαδικτύου. Σύμφωνα με έρευνες της κοινής γνώμης, τα τελευταία χρόνια είναι μεγαλύτερο το ποσοστό των Ελλήνων και των Ελλήνων που ενημερώνονται μέσω διαδικτύου από το ποσοστό εκείνων που ενημερώνονται από τα παραδοσιακά ΜΜΕ.

Η ενημέρωση, όπως και η αποπληροφόρηση, επιτυγχάνονται με μεγαλύτερη ταχύτητα και σε μεγαλύτερη κλίμακα. Επιβάλλεται η διαμόρφωση της κοινής γνώμης σε ευρωπαϊκή κατεύθυνση ως βασική άμυνα στον λαϊκίστικο αντευρωπαϊσμό, στα fake news και στις καλά οργανωμένες διαδικτυακές παρεμβάσεις για τον επηρεασμό της κοινής γνώμης.

Ψηφιακή κυριαρχία

Οι αλλαγές δεν περιρίζονται στον τρόπο ενημέρωσης. Αφορούν και το σύνολο της οικονομίας. Η πανδημία επιταχύνει την ψηφιακή μετάβαση, με μεγάλους κερδισμένους τις ΗΠΑ και την Κίνα.

Η οικονομία οργανώνεται, αναγκαστικά λόγω πανδημίας, σε ψηφιακή βάση. Από τον τρόπο που καταναλώνουμε μέχρι τον τρόπο που συνεδριάζουμε και παίρνουμε αποφάσεις, όλα γίνονται πια ψηφιακά.

Ολόκληροι παραδοσιακοί κλάδοι της οικονομίας, από τον τουρισμό μέχρι το λιανεμπόριο, βυθίζονται στην κρίση, ενώ αναδεικνύονται οι ψηφιακοί γίγαντες της νέας εποχής. Στις ΗΠΑ η κεφαλαιοποίηση ψηφιακών κολοσσών ξεπέρασε το 1 τριτο. δολάρια, ενώ η περιουσία βασικών μετόχων τους και διευθυνόντων συμβούλων ξεπερνάει σε ορισμένες περιπτώσεις τα 100 δισ. δολάρια.

Πιο εντυπωσιακή είναι η ψηφιακή άνοδος της Κίνας. Η πλατφόρμα Zoom, που έγινε μέρος της καθημερινότητάς μας,

είναι, για παράδειγμα, κινεζικών συμφερόντων. Η περίπτωση του Τζακ Μα, βασικού μετόχου της Alibaba, ενός είδους κινεζικής Amazon, δείχνει πως η ψηφιακή υπερουγκέντρωση χρήματος και εξουσίας ανταγωνίζεται ακόμη και την κυριαρχία του Κ.Κ. Ο Τζακ Μα, ο οποίος θεωρείται πρωτοπόρος στις ηλεκτρονικές πωλήσεις, θέλησε να χρηματοδοτήσει μέσω του χρηματιστηρίου τη δημιουργία ψηφιακού νομίσματος. Η ηγεσία του κινεζικού Κ.Κ. θεώρησε ότι τα σχέδιά του είναι ανταγωνιστικά προς τον απόλυτο πολιτικό έλεγχο που ασκεί, γι' αυτό τον ανάγκασε να παραιτηθεί από αυτά.

Το ερώτημα είναι πού βρίσκεται η Ε.Ε. στην ψηφιακή κοσμογονία που βρίσκεται σε εξέλιξη. Η απάντηση είναι ότι περιορίζεται σε έναν δευτερεύοντα ρόλο, αφήνοντας την αναμέτρηση που θα κρίνει το μέλλον μας, στην ενημέρωση και στην οικονομία, στους Αμερικανούς και στους Κινέζους.

Δεν υπάρχουν ευρωπαϊκές πλατφόρμες ικανές να ανταγωνιστούν με επιτυχία τις αμερικανικές και τις κινεζικές. Οι συζητήσεις στους ευρωπαϊκούς θεσμούς περιορίζονται ουσιαστικά στο πώς θα επιβληθεί φορολογία στους αμερικανικούς ψηφιακούς κολοσσούς που κυριαρχούν στην ευρωπαϊκή αγορά φοροαποφεύγοντας ουστηματικά ή πώς θα ελεγχθεί κατά κάποιον τρόπο το περιεχόμενο στις αμερικανικές πλατφόρμες μέσω των οποίων διαμορφώνεται η ευρωπαϊκή κοινή γνώμη σε λάθος κατεύθυνση.

Η πρωταγωνιστική συμμετοχή της Ε.Ε. στη νέα ψηφιακή πραγματικότητα περνάει υποχρεωτικά από τεράστιες δαπάνες, τις οποίες κανένας δεν θέλει να αναλάβει. Η κυριαρχία των Κινέζων στην τεχνολογία 5G σπρώχνεται, σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις, σε κρατικές επιδοτήσεις, φορολογικές και άλλες διευκολύνσεις που μπορεί να φτάνουν τα 100 δισ. δολάρια.

Οι κινεζικές επιχειρήσεις υποστηρίχθηκαν δυναμικά και τώρα έχουν φύγει μπροστά, καινοτομούν, επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους, αυτοχρηματοδοτούνται. Αν δεν χρηματοδοτηθεί από την Ε.Ε. η δημιουργία ευρωπαϊκών πρωταθλητών, θα μεγαλώσει το ψηφιακό χάσμα που μας χωρίζει από τις ΗΠΑ και την Κίνα.

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναλύεται η κατάσταση και μπαίνουν προτεραιότητες, όπως είναι η ψηφιακή μετάβαση. Τα περισσότερα σχέδια όμως μένουν στα χαρτιά, καθώς δεν υπάρχει πολιτική βούληση να χρηματοδοτηθεί μια μεγάλης κλίμακας ψηφιακή αντεπίθεση της Ε.Ε.

Μπορεί το Ηνωμένο Βασίλειο να αποχώρησε από την Ε.Ε., άφησε όμως πίσω του

Χωρίς τη δημιουργία ευρωπαϊών ψηφιακών πρωταθλητών, η Ε.Ε. θα οδηγηθεί στο ψηφιακό περιθώριο.

τη βρετανική νοοτροπία. Πολλές κυβερνήσεις θεωρούν ότι τα χρήματα που δεσμεύονται για κοινό ευρωπαϊκό σκοπό είναι χαμένα για τους φορολογούμενους πολίτες των χωρών τους και μπορεί να προκαλέσουν την πολιτική φθορά των κυβερνήσεων που τα δεσμεύουν.

Η περίπτωση Τραμπ

Η περίπτωση του Τραμπ αναδεικνύει τις μεγάλες αλλαγές στη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών.

Ο Τραμπ επιβλήθηκε σαν τηλεοπτική προσωπικότητα μέσα από μία εξαιρετικά επιτυχημένη τηλεοπτική εκπομπή, όπου εμφανιζόταν ως ο επιτυχημένος μάνατζερ ο οποίος αξιολογούσε με αυστηρότητα όσους φιλοδοξούσαν να συνεργαστούν μαζί του.

Ο Τραμπ πέρασε από την τηλεοπτική άνοδο στον πρωταγωνιστικό ρόλο στο διαδίκτυο. Ακολούθησε την επιτυχημένη συνταγή του Ομπάμα, την εμπλοκή και την έκανε πιο επιθετική. Έφτασε να έχει 38 εκατομμύρια ακολούθους στο Twitter και έκανε κατά τη διάρκεια της προεδρίας του γύρω στα 26.000 tweets. Απέκτησε μια μοναδική ικανότητα να κινητοποιεί τους υποστηρικτές του μέσα από ένα διαδικτυακό μείγμα επιθετικής έως χυδαίας επιχειρηματολογίας και fake news.

Έφτασε στο απόγειο της διαδικτυακής ισχύος του με τη συστηματική αμφισβήτηση του εκλογικού αποτελέσματος και τη δημιουργία των συνθηκών για την κατάληψη του Καπιτωλίου από ξαλλούς υποστηρικτές του.

Δημιούργησε συνθήκες που θα μπορού-

σαν να οδηγήσουν σε σκληρές συγκρούσεις, ακόμη και σε εμφύλιο πόλεμο, με αποτέλεσμα να αντιδράσουν οι εταιρείες που ελέγχουν το Twitter και το Facebook και να προχωρήσουν στο κλείσιμο των λογαριασμών του για να αποφευχθούν τα χειρότερα.

Η επικοινωνιακή, πολιτική σύγκρουση γύρω από τον Τραμπ έφερε στο προσκήνιο βασικά προβλήματα που χαρακτηρίζουν την ανάπτυξη του διαδικτύου.

Με νόμο του 1996 (Communications Decency Act) απαλλάσσονται στις ΗΠΑ οι εταιρείες που φιλοξενούν περιεχόμενο από τις νομικές ευθύνες γι' αυτό. Έτσι, το Twitter ή το Facebook υπόκεινται σε καθεστώς τηλεπικοινωνιακών εταιρειών και όχι σε καθεστώς ΜΜΕ, με αποτέλεσμα να διευκολύνεται κάθε είδους αθλιότητα.

Αναγκαία στροφή

Τα γεγονότα στο Καπιτώλιο επιβεβαίωσαν την ισχύ του διαδικτύου, αλλά και την αυθαιρεσία των κυρίαρχων εταιρειών, που αφήνουν το περιεχόμενο ανεξέλεγκτο και όταν το κρίνουν αναγκαίο κατεβάζουν τον διακόπτη, ακόμη και αν πρόκειται για τον πρόεδρο των ΗΠΑ.

Ο επίτροπος για την Ενιαία Αγορά, Τιερί Μπρετόν, θεωρεί ότι τα γεγονότα του Καπιτωλίου θα επιδράσουν στην ενημέρωση και στην οργάνωση του διαδικτύου, όπως επεδράσαν οι τρομοκρατικές επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 στους Δίδυμους Πύργους της Νέας Υόρκης στην αντιμετώπιση της τρομοκρατίας.

Όπως τότε διαπιστώθηκαν οι διαστάσεις του προβλήματος και οργανώθηκε δυνα-

μική αντίδραση σε παγκόσμιο επίπεδο, έτσι και τώρα θα υπάρξουν δυναμικές πρωτοβουλίες για την αλλαγή των κανόνων λειτουργίας στο διαδίκτυο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτείνει ένα νέο κανονιστικό πλαίσιο (Digital Services Act), η εφαρμογή του οποίου θα βάλει τέλος στο ψηφιακό χάος. Γίνεται μια σοβαρή προσπάθεια να οριστεί τι αποτελεί επιβλαβές περιεχόμενο και δεν αφήνεται πλέον η αξιολόγηση στις εταιρείες. Επιχειρείται επίσης να αναλάβουν οι ψηφιακές εταιρείες την ευθύνη για το περιεχόμενο.

Ο Covid-19 σαν καταλύτης

Ο Covid-19 λειτούργησε σαν καταλύτης στην αλλαγή του τρόπου ενημέρωσης και στο πέρασμα στην ψηφιακή οικονομία.

Η Ε.Ε., για να έχει φιλοδοξίες σε ό,τι αφορά την προοπτική της και το ειδικό βάρος της στον σύγχρονο κόσμο, πρέπει να αντιδράσει άμεσα και σε μεγάλη κλίμακα στις κοσμοϊστορικές εξελίξεις.

Δεν αρκεί να επιβάλει κάποιους κανόνες στους αμερικανικούς και κινεζικούς κολοσσούς του διαδικτύου. Πρέπει να βρει τρόπο, και φυσικά χρηματοδότηση, για να αναδείξει ψηφιακούς ευρωπαίους πρωταθλητές. Διαφορετικά, θα μείνουμε απλοί θεατές στην αναμέτρηση ΗΠΑ-Κίνας για την παγκόσμια ψηφιακή κυριαρχία.

Πρέπει να υπάρξει σοβαρή επένδυση στη διαμόρφωση ενιαίας ευρωπαϊκής κοινής γνώμης. Αυτή αποτελεί την καλύτερη άμυνα στα fake news και στις μεγάλες κλίμακας ψηφιακές επιχειρήσεις επηρεασμού ή και αποπληροφόρησης της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης.

Έφτασε η ώρα για περισσότερη Ευρώπη στην ενημέρωση, στο διαδίκτυο, στην ψηφιακή οικονομία. Οι ελλείψεις στην ευρωπαϊκή στρατηγική πρέπει να καλυφθούν εδώ και τώρα, γιατί ο ρυθμός των εξελίξεων δεν προσδιορίζεται από τη βραδυκίνητη Ε.Ε., αλλά από τις δυναμικές ΗΠΑ και τη δυναμικότερη Κίνα.

Οι ψηφιακοί κολοσσοί λειτουργούν με καθεστώς τηλεπικοινωνιακών εταιρειών και όχι ΜΜΕ.

Η αποκαθήλωση του Γιώργου Κιμούλη

Για ψυχολογική βία τον καταγγέλλουν έξι συμπρωταγωνίστριές του.

ΜΑΡΙΑ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ

Σε συνέχεια των πρόσφατων καταγγελιών για σεξουαλική βία από μεγαλοπαράγοντες του ελληνικού αθλητισμού ήρθαν οι καταγγελίες για ψυχολογική βία και εργασιακό bullying, καταστάσεις τις οποίες υφίστανται ουκ ολίγοι εργαζόμενοι και εργαζόμενες στη χώρα μας. Είναι πολύ δύσκολο να μιλήσεις όταν ο άνθρωπος που έχει την εξουσία, που είναι αφεντικό σου και πρακτικά μπορεί να σε καταστρέψει επαγγελματικά, σε κακομεταχειρίζεται, βρίσκει σ' εσένα έναν σάκο του μποξ για να ξεσπάει όλη την τοξικότητα που έχει ως άνθρωπος. Κάπως έτσι ένιωθαν οι νεαρές πρωταγωνίστριες του διάσημου Γιώργου Κιμούλη. Κορίτσια που πραγματοποιούσαν τα πρώτα τους αξιόλογα βήματα στο πλευρό του, που τον θεωρούσαν μέντορα και σπουδαίο, απογοητεύτηκαν, αρρώστησαν, άρχισαν να αμφιβάλουν για τον εαυτό τους, τη δουλειά τους, το ταλέντο τους. Αυτή είναι η ψυχολογική βία. Όταν διαρκώς λαμβάνεις αρνητική, κακοπροαίρετη κριτική από κάποιον που θαυμάζεις, που είναι αντικειμενικά καλός σε ό,τι κάνει, αρχίζεις να αμφιβάλεις. Χάνεις τον εαυτό σου.

Η εξομολόγηση της Ζέτας Δούκα

Την υπόθεση Κιμούλη άνοιξε την περασμένη εβδομάδα η ηθοποιός Ζέτα Δούκα, η οποία προέβη σε μια εκ βαθέων εξομολόγηση σε τηλεοπτική εκπομπή, λέγοντας πως ένα βράδυ που συνέβαιναν αναταραχές στην Αθήνα εξαιτίας της δολοφονίας του Αλέξη Γρηγορόπουλου εκείνη έπαιζε μαζί με τον Γιώργο Κιμούλη σε μια παράσταση. Ο τελευταίος έστειλε έναν ηθοποιό να ζητήσει από τη Δούκα να ανακοινώσει στο κοινό πως ακυρώνεται η παράσταση λόγω των επεισοδίων, ωστόσο εκείνη πήγε να ρωτήσει τον Γιώργο Κιμούλη γιατί δεν ενημερώνει ο ίδιος. Τότε εκείνος την έβρισε, την κλότσησε και συνέχισε την παράσταση, σύμφωνα με τα όσα είπε η γνωστή ηθοποιός.

Ο Γιώργος Κιμούλης απάντησε με αγωγή στη Ζέτα Δούκα, επισημαίνοντας πως «είναι της μόδας οι καταγγελίες τύπου Μπεκατώρου», και φυσικά ξεσήκωσε θύελλα αντιδράσεων από πολλές συναδέλφους του που είχαν παρόμοιες εμπειρίες από αυτόν.

Είναι πολλές

Η ηθοποιός Κατερίνα Γερονικολού σε ανάρτησή της στο Instagram έγραψε μεταξύ άλλων: «Με φόβισες. Με τρόμαξες... Με έκανες να μην πιστεύω σ' εμένα. Εσύ, που μου έδωσες τον ρόλο. Να βάζω στοιχήματα με τον εαυτό μου αν θα μπορώ να συνέλθω μετά τη "συνεργασία" μας. Φοβόμουν κι εγώ να μιλήσω, γιατί κάποια στιγμή τα περιοδικά μάς είχαν ονομάσει ζευγάρι και θα έλεγαν όλοι ότι αυτά είναι τα λόγια μιας "πικραμένης". Πικραμένη βέβαια είμαι. Όχι από κάποια υποτιθέμενη σχέση μας. Ούτε από κάποιου είδους σεξουαλική παρενόχληση. Τίποτε από τα δύο δεν συνέβησαν. Πικραίνομαι που δεν κατονομάζουμε τον εργασιακό εκφοβισμό. Που αποθεώνουμε κακόβουλους θνητούς. Που επιτρέπουμε συμπεριφορές που πληγώνουν την αξιοπρέπειά μας. Την ψυχούλα μας. Με καθαρή συνείδηση, σε συγχωρώ που με πλήγωσες. Αλλά, όσο περνάει από το χέρι μου, δεν θα επιτρέψω να το ξανακάνεις εσύ ούτε κανείς άλλος».

Τη σκυτάλη πήρε η Ευδοκία Ρουμελιώτη, που μίλησε για μία από τις χειρότερες εμπειρίες της ζωής της αναφερόμενη στη συνεργασία της με τον Γιώργο Κιμούλη. «Είναι από τις χειρότερες εμπειρίες στη ζωή μου. Μετά από τη συνεργασία μας παντρεύτηκα ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα στις φωνητικές μου χορδές. Για να βγάλω την παράσταση αναγκαζόμουν να κάνω ενέσεις κορτιζόνης και το ήξερε αυτό. Απέκτησα πολύ σοβαρό πρόβλημα στις φωνητικές μου χορδές. Ήμουν τρομερά ευτυχισμένη γι' αυτή την παράσταση, όταν άρχισα να κάνω πρόβες. Στις πρόβες όλα πήγαιναν περίφημα. Όλα ξεκίνησαν την πρώτη φορά που ανεβήκαμε στη σκηνή. Αυτός ο άνθρωπος με κακοποίησε ψυχικά. Μετά τη συνεργασία μας φοβόμουν να ανέβω πάνω στη σκηνή. Την ώρα που έπαιζα με έβριζε χυδαία. Ήμουν πάνω στη σκηνή και ερχόταν από πίσω μου και δεν μπορού να πω αυτά που άκουγα να μου λέει στο αυτί

“ Ζέτα Δούκα, Κατερίνα Γερονικολού, Αλεξάνδρα Ταβουλάρη, Ευδοκία Ρουμελιώτη, Κατερίνα Παπουτσάκη, Φαίη Ξυλά, όλες έχουν μια δυσάρεστη εμπειρία από τον Γιώργο Κιμούλη.

μου. Έπιασα τον καλλιτεχνικό διευθυντή και τον ίδιο και τον ρώτησα γιατί, γιατί τα έκανε όλα αυτά, αφού εκείνος με είχε επιλέξει. Ευτυχώς που μετά συνάντησα ανθρώπους που με υποστηρίξαν και με στήριξαν και έμεινα σε αυτόν τον χώρο. Ήταν η πρώτη φορά που δεν κατάφερα να κλείσω τη σεζόν. Στο διάλειμμα της παράστασης φοβόμουν να μείνω στο καμαρίνι και πήγαινα και καθόμουν στην τουαλέτα μέχρι να περάσει η ώρα για να βγω στη σκηνή... Πήγα και βρήκα τον καλλιτεχνικό διευθυντή, που ήταν ο Λάκης Λαζόπουλος, και του είπα ότι θέλω να φύγω, και μου είπε ότι η ψυχική υγεία μου είναι πάνω απ' όλα».

Οι αποκαλύψεις συνεχίστηκαν, με την Αλεξάνδρα Ταβουλάρη να διηγείται την προσωπική της, δραματική εμπειρία στο πλευρό του Κιμούλη. Η ίδια αναγκάστηκε να λάβει φαρμακευτική αγωγή προκειμένου να αντεπεξέλθει στις πρόβες της παράστασης «Μαυροπούλι», όπου συμπρωταγωνιστούσαν. Όπως χαρακτηριστικά είπε: «Υπήρξα κι εγώ τρομοκρατημένη, φοβισμένη, γεμάτη αμφιβολίες για τον ίδιο μου τον εαυτό και για την υποκριτική μου ικανότητα, και η πηγή όλων αυτών των αισθημάτων στον εργασιακό μου χώρο ήταν ο ίδιος άνθρωπος, ο Γιώργος Κιμούλης. Η συνεργασία μας, ωστόσο, δεν πραγματοποιήθηκε, γιατί σχεδόν μία εβδομάδα πριν από την πρεμιέρα της παράστασης, σε ένα από τα πολλά ξεσπάσματα που είχε απέναντί μου, συλλογίστηκα πώς θα ήταν δυνατόν να συνεχίσω να συνεργάζομαι με έναν τόσο απρόβλεπτο, οξύθυμο και χειριστικό άνθρωπο, που θα συνέχιζε να με βλάπτει ψυχικά για μια ολόκληρη σεζόν, και αποχώρησα (τις τελευταίες μέρες της συνεργασίας μας αναγκάστηκε να πάρω χάπια για το στομάχι, για να μπορώ να στέκομαι όρθια στην πρόβα)».

Φαίη Ξυλά και Κατερίνα Παπουτσάκη επίσης παρέθεσαν τις δικές τους δυσάρεστες εμπειρίες. Σε τηλεοπτική εκπομπή η Φαίη Ξυλά επισήμανε πως ήταν και για κείνη η χειρότερη συνεργασία, ενώ η Κατερίνα Παπουτσάκη είπε πως απέκτησε ψυχοσωματικά προβλήματα κατά την περίοδο της συνεργασίας της με τον Γιώργο Κιμούλη, έχασε τη φωνή της και απέκτησε πρόβλημα στο στομάχι της.

Η απάντηση που προκάλεσε αντιδράσεις

Η εξοργιστική αντίδραση του Γιώργου Κιμούλη με την αγωγή που κατέθεσε εναντίον της Ζέτας Δούκα και κυρίως η ειρωνική επισήμανσή του περί «μόδας καταγγελιών τύπου Μπεκατώρου» ώθησαν διάσημες κυρίες του καλλιτεχνικού χώρου να προβούν σε αρνητικά σχόλια γι' αυτόν. Η Μιμή Ντενίση, λ.χ., αποκάλυψε ότι ο Γιώργος Κιμούλης χρωστάει χρήματα στην Κατερίνα Γερονικολού από την παράσταση στην οποία συμπρωταγωνιστούσαν, ενώ επιβεβαίωσε πως ο εν λόγω καλλιτέχνης έχει τη φήμη ότι δεν φέρεται καλά στους ηθοποιούς.

Με τη σειρά της, η Άλκηστις Πρωτοψάλτη σε ένα story της στο Instagram εξέφρασε την έκπληξή της ως εξής: «Είναι της μόδας οι καταγγελίες τύπου Μπεκατώρου» δήλωσε ο κ. Κιμούλης. Της μόδας. Τύπου Μπεκατώρου. Δεν χρειάζεται τίποτα περισσότερο. Τα είπε όλα ξεκάθαρα. Έμεινα άναυδη με τον κ.(.) Κιμούλη».

Θέση κατά του Κιμούλη και υπέρ των πρώην συμπρωταγωνιστριών του πήρε και η Έλενα Ακρίτα, η οποία μέσα από τον λογαριασμό της στο Facebook έγραψε: «Παλιά

Σύνηθες φαινόμενο η ψυχολογική βία στην εργασία. Δύσκολα αντιμετωπίζεται και προκαλεί πολλά ψυχοσωματικά προβλήματα.

λέγαμε το κλασικό "Όταν ένας άνθρωπος τσακώνεται με τον Κιμούλη, έχει δίκιο ο άνθρωπος". Ο Κιμούλης είναι ένας καλός ηθοποιός. Ενίοτε και εξαιρετικός, όταν η μανιέρα του δεν τον οδηγεί σε ασφαλείς ατραπούς. Έχω συγκλονιστεί σε παράστασή του – στον Βασιλιά Λιρ συγκεκριμένα. Το ταλέντο όμως δεν νομιμοποιεί κανέναν να επιτίθεται λεκτικά ή σωματικά σε συνάδελφό του. Ο Κιμούλης χτες στο δελτίο του Mega δήλωσε ότι δεν θα δεχτεί τη συγγνώμη της κυρίας Δούκα: μια συγγνώμη που έτσι κι αλλιώς δεν επρόκειτο να του ζητηθεί ποτέ. Συνεπώς, η καταγγελία παίρνει τον δρόμο της Δικαιοσύνης με μάρτυρες που θα καταθέσουν, όταν έρθει η ώρα. Και τότε θα λάμψει η αλήθεια. Γιατί θα λάμψει.

»(Κι άλλος μέγας σκηνοθέτης, που δεν είναι στη ζωή, τσιμπούσε τη συνάδελφό του επί σκηνής με τέτοιο μένος που η γυναίκα πήγε κλαίγοντας σε εφημερίδα και το κατήγγειλε.)

»Ένα τελευταίο γενικό σχόλιο που απαντάει στο "γιατί το θύμα το θυμήθηκε τώρα". Ο λόγος είναι πως στο θέατρο υπήρχαν και υπάρχουν άνθρωποι με μεγάλη δύναμη, που γκρεμίζουν καριέρες στο πεντάλεπτο κάνοντας απλώς δυο-τρία τηλεφωνήματα.

»Μιλάμε για ταλέντα που καταστράφηκαν μεταξύ τυρού και αχλαδιού σε μεταμεσονύκτια στέκια θιασαρχών κι επιχειρηματιών. Υπήρχε, θυμάμαι, σπουδαία ηθοποιός που έφτασε να παίζει πόκερ για να ζήσει την οικογένειά της – κι όλα αυτά γιατί το κύκλωμα της είχε κλείσει όλες τις πόρτες.

»Ξέρετε πόσοι μέτριοι ηθοποιοί είχαν δουλειά χειμώνα-καλοκαίρι μόνο και μόνο γιατί "τα πήγαιναν καλά με όλους"; Κι ενίοτε έκαναν και θελήματα θιασαρχών; »Γι' αυτό κάποτε το απόστημα πρέπει να σπάσει. Και στο θέατρο, αλλά και στη δημοσιογραφία, όταν με το καλό ανοίξουν κι εκεί τα στόματα».

Συνήθης η ψυχολογική βία στην εργασία

Η ψυχολογική βία στον χώρο εργασίας είναι, δυστυ-

χώς, σύνηθες φαινόμενο. Πολλοί εργασιακοί ψυχολόγοι επισημαίνουν ότι άνθρωποι σε ηγετικές θέσεις κάνουν κατάχρηση εξουσίας και συμπεριφέρονται άσχημα σε υφισταμένους τους. Η συμπεριφορά αυτή μπορεί να περιλαμβάνει εξύβριση, διαρκή επίπληξη, διαρκή αρνητική κριτική, εκφοβισμό, απειλές απόλυσης κ.λπ.

Το πρώτο αποτέλεσμα της ψυχολογικής βίας που ασκεί κάποιος σε θέση εξουσίας είναι η ευθεία παραβίαση της εμπιστοσύνης του ανθρώπου που δέχεται τη βία απέναντι στον οργανισμό για τον οποίο εργάζεται και απέναντι στον ίδιο τον προϊστάμενο. Έχει αποδειχθεί πως άνθρωποι που δέχονται ψυχολογική βία αντιμετωπίζουν έντονο στρες, θυμό, απογοήτευση και εμφανίζουν συμπτώματα κατάθλιψης. Ταυτόχρονα, η αγχωτική διαταραχή, επειδή είναι πολύ έντονη, καθώς η εργασία έχει να κάνει με την καθημερινότητα, ενδέχεται να προκαλέσει πολλά ψυχοσωματικά προβλήματα στο άτομο που δέχεται ψυχολογική βία.

Δυστυχώς, η ψυχολογική βία δεν είναι αδίκημα και δεν αποδεικνύεται εύκολα. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι εργαζόμενοι που δέχονται ψυχολογική βία από κάποιον ανώτερο δεν αναφέρουν καν το περιστατικό στην εργασία τους, αποφασίζουν απλώς να αποχωρήσουν και να διαμορφώσουν το επαγγελματικό τους μέλλον αλλού. Όσοι από ανάγκη παραμένουν σε ένα τέτοιο τοξικό περιβάλλον εμφανίζουν συχνά προβλήματα αγχώδους διαταραχής και ενίοτε χρειάζονται ψυχολογική υποστήριξη για να μπορέσουν να αντεπεξέλθουν στην επαγγελματική τους καθημερινότητα.

Η ανεργία και η οικονομική κρίση εντείνουν τα φαινόμενα ψυχολογικής βίας στον χώρο εργασίας, καθώς ο εργαζόμενος, υπό τον φόβο της απόλυσης, ενδέχεται να αποδεχτεί δυσάρεστες συμπεριφορές, για να διατηρήσει την εργασία του. Με τον τρόπο αυτόν, ωστόσο, χάνει ένα κομμάτι της ψυχικής του υγείας και, όπως αναφέρει και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, χωρίς ψυχική υγεία δεν υπάρχει υγεία.

Οι ηθοποιοί που βρήκαν το θάρρος να μιλήσουν για την ψυχολογική βία που υπέστησαν από τον Γιώργο Κιμούλη –τον άνθρωπο που ασκούσε την εξουσία κατά την περίοδο που εκείνες εργάζονταν στις συγκεκριμένες παραστάσεις– ανοίγουν ένα τεράστιο θέμα, αυτό του εργασιακού εκφοβισμού. Ο μοναδικός τρόπος για να περιοριστεί ο τελευταίος θα είναι πάντα να βρίσκουν το θάρρος να μιλούν οι ευάλωτοι. Όπως βρήκε το θάρρος η Ζέτα Δούκα και έσπευσαν οι συνάδελφοί της να της συμπαρασταθούν.

Η ψυχολογική βία είναι πάγιος τρόπος συμπεριφοράς αυτού που την ασκεί, πράγμα που σημαίνει ότι το συγκεκριμένο άτομο έχει ξεσπάσει τον θυμό και τα νεύρα του σε περισσότερους από έναν ανθρώπους. Η ψυχολογική βία είναι το modus operandi στον χώρο του και επιβιώνει ακριβώς επειδή διατηρείται η μυστικότητα. Το να γνωρίζουμε για τέτοιες συμπεριφορές και να μη μιλάμε είναι πάντα υπέρ του «κακού» της ιστορίας.

Ντροπής πράγματα...

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΓΑΛΛΗ*

Aποφάσισε, και καλά έκανε, η κ. Μπεκατώρου να καταγγείλει δημόσια παράνομες, και βαριά αντικοινωνικές, πράξεις και γύρισε ο τόπος ανάποδα. Η πρώτη πικρή παρατήρηση είναι ότι τίποτε δεν θα είχε συμβεί αν δεν ήταν η συγκεκριμένη. Το βάρος του ονόματος, σε συνδυασμό με το ότι ο καταγγελλόμενος, αλλά και οι συνεργάτες του, βρισκόταν ήδη υπό έλεγχο για οικονομικά θέματα, έπαιξαν τον ρόλο τους. Ας είναι κι έτσι. Οφείλουμε να παραδεχτούμε ότι ως κοινωνία είμαστε συνυπεύθυνοι για την κατάσταση που διαμορφώθηκε και για το γεγονός ότι χρειάστηκε μια επώνυμη γυναίκα να ξεγυμνωθεί δημόσια, ώστε να αρχίσουμε να προβληματιζόμαστε και να «ανακαλύπτουμε» καταστάσεις για τις οποίες ήμασταν σίγουροι ότι εξελίσσονταν, αλλά «ποιος μπλέκει». Ας ελπίσουμε ότι το πράγμα δεν θα μείνει εκεί και ότι ως κοινωνία θα πάμε παρακάτω. Παρακάτω λέγοντας, ας κατανοήσουμε ότι εκμετάλλευση της ισχύος με σεξουαλικά και άλλα ανταλλάγματα μπορεί να κάνει κάθε άνθρωπος, ασχέτως φύλου, σε βάρος κάθε ανθρώπου, ασχέτως φύλου. Ας αρχίσουμε να αποδοκιμάζουμε τέτοιες συμπεριφορές (είναι εμφανείς σε όλους μας) και ας πάψουμε να τις δικαιολογούμε, με οποιοδήποτε πρόσχημα.

Χρειάστηκε να γίνει δεκτή η κ. Μπεκατώρου από την πολιτειακή ηγεσία και να επιδοκιμαστεί από το σύνολο των πολιτικών δυνάμεων για να σηκωθεί ουσιαστικά μια ασπίδα γύρω της, η οποία θα αποτρέψει αυτό που ήδη φανταζόμαστε: την πρόσθετη διαπόμπευση από παρατηρήσεις του τύπου «έκανε τη δουλειά της και τώρα τα γυρίζει», «τα ήθελε» ή, ακόμη χειρότερα, «έτσι είναι αυτά». Η εμπειρία έχει δείξει ως τώρα ότι αν δεν ήταν η συγκεκριμένη επώνυμη με το συγκεκριμένο τείχος γύρω της, θα είχε γίνει ήδη βορά στα θηρία.

Είναι η δεύτερη φορά μέσα σε ελάχιστο διάστημα που η πολιτειακή ηγεσία μπαίνει στην πρωτοπορία για να επιλύσει δραστηρικά ένα κοινωνικό θέμα. Την πρώτη φορά η πολιτειακή ηγεσία, την οποία εύκολα λοιδορούμε, βρίζουμε και κατηγορούμε ως «πουλημένη» σε όλες τις εκδοχές, εμβολιάστηκε μαζικά για να αντιπαλέψει τον ανο-

Από τη στιγμή που θολώσαμε τα όρια και εμπλέξαμε συμπεριφορές της ιδιωτικής και της δημόσιας σφαίρας και, πολύ χειρότερα, τις εντάξαμε σε συμπεριφορές του συρμού, ανοίξαμε ευκολότερο δρόμο στις καταχρήσεις, οι οποίες, όπως είναι πλέον ξεκάθαρο, ελάχιστα απέχουν από τα εγκλήματα.

θολογισμό του αντιεμβολιαστικού (τρομάρα τους) κινήματος και τη δεισιδαιμονία που το συνόδευε. Τη δεύτερη φορά ύψωσε τείχος ηθικής, πρωτίστως, προστασίας στην κ. Μπεκατώρου και, όπως σύντομα φάνηκε, σε όσες γυναίκες ακολούθησαν τα χνάρια της. Είναι από τις φορές που η ηγεσία προπορεύεται της κοινωνίας και πρέπει τούτο να μας προβληματίσει σοβαρά. Τουλάχιστον ας πάψουμε, όσοι διοικούμε ένα μικρομάγαζο, να νομίζουμε ότι είμαστε εξ ορισμού καλύτεροι από αυτούς που διοικούν τη χώρα. Θα είναι μια αρχή για βελτίωση.

Η κυρία που ακολούθησε το μονοπάτι της κ. Μπεκατώρου και κατίγγειλε τον βιασμό της όταν ήταν ανήλικη φαίνεται ότι στην αρχή αντιμετώπισε το γνωστό τείχος προκατάληψης και αμφιβολίας από τις ίδιες τις αρχές στις οποίες απευθύνθηκε. Ο αστυνομικός που επελήφθη φέρεται να αποθάρρυνε τους γονείς, λέγοντας ότι το παιδί θα ζοριστεί πολύ στη συνέχεια. Από πλευράς καθήκοντος, ο συγκεκριμένος αναμφίβολα έσφαλε, το θέμα όμως είναι ότι κατά τα λοιπά είχε αρκετό δίκιο. Το ζόρισμα δεν θα ήταν αποκλειστικά και μόνο η αναγκαιότητα να διηγηθεί το παιδί τα παθήματά του στις αρχές αλλά και η δυσπιστία που θα αντιμετώπιζε στην κοινωνία. Γνωρίζουμε

όλοι πολύ καλά ότι αυτό το τελευταίο δεν είναι αμελητέο. Όπου υπάρχει άνθρωπος, υπάρχει και αδυναμία, πάθος, συχνά και κατάχρηση. Το ότι η χρήση βίας και η κατάχρηση θέσης εξουσίας (και) στις σεξουαλικές σχέσεις είναι εκτός από παράνομες, βαριά αντικοινωνικές συμπεριφορές είναι θεωρητικά κοινός τόπος. Θεωρητικά, διότι τα τελευταία χρόνια τα όρια έχουν θολώσει, ή τουλάχιστον παρερμηνευτεί. Αυτό που ονομάζουμε σεξουαλικότητα εξακολουθεί να (πρέπει να) είναι μια αυστηρά ιδιωτική υπόθεση, η οποία έχει ως θεμέλιο και απαραίτητη προϋπόθεση την αμοιβαία συναίνεση των εμπλεκόμενων. Η σεξουαλικότητα, όταν εκπέμπεται μονομερώς, είτε από άνδρα είτε από γυναίκα, δημόσια, σε άσχετες περιστάσεις, χωρίς όρια και όρους, μπορεί να καταλήξει δημόσιο θέμα στα όρια της πορνογραφίας και να γίνει ή να παρερμηνευτεί ως εμπορεύσιμο ή έστω ανταλλάξιμο προϊόν. Η επίδειξη σεξουαλικότητας ως ένα ακόμη στοιχείο μόδας, που επιτρέπει (ή έτσι νομίζουμε) την κοινωνική αποδοχή και ενσωμάτωση, δεν συνιστά παρά μία ακόμη διαστρέβλωση της έννοιας της ελευθερίας και της αυτοδιάθεσης. Δεν είναι όλοι οι άνθρωποι, αρσενικοί και θηλυκοί, ώριμοι και έτοιμοι να διακρίνουν τα όρια και να συμπεριφερθούν αναλόγως. Η σεξουαλικότητα εξακολουθεί να είναι (πάντα ήταν) στενή επικοινωνία μεταξύ ανθρώπων με ελεύθερη κοινή βούληση.

Η δημόσια και συνήθως στερεοτυπική επίδειξη ανδρών και γυναικών υπολαμβάνεται συχνά ως προσφορά ή διαθέσιμότητα. Στην πραγματικότητα, δεν πρόκειται παρά για επιφανειακή συμπεριφορά, η οποία αυτοονότως δεν σημαίνει πρόθεση για κάτι περισσότερο. Υποτίθεται ότι οι κοινωνίες μας έγιναν πιο ανοιχτές, πιο φιλελεύθερες, πιο ανεκτικές, και, παρ' όλα αυτά, στο ζήτημα των γενετισίων σχέσεων εξακολουθούμε να φερόμαστε προβληματικά, ίσως περισσότερο απ' ό,τι στο παρελθόν. Τα στερεότυπα καλά κρατούν και, αντί να αμβλυθούν, οξύνονται. Είναι εντυπωσιακό το ότι ενώ τα «θεάματα» βρίσκονται πλέον άφθονα γύρω μας, αντί να τα απομυθοποιήσουμε και να τα βάλουμε στη σωστή τους διάσταση, φερόμαστε ακόμη πιο συμπλεγμένα.

Από τη στιγμή που θολώσαμε τα όρια και εμπλέξαμε συμπεριφορές της ιδιωτικής και της δημόσιας σφαίρας και, πολύ χειρότερα, τις εντάξαμε σε συμπεριφορές του συρμού, ανοίξαμε ευκολότερο δρόμο στις καταχρήσεις, οι οποίες, όπως είναι πλέον ξεκάθαρο, ελάχιστα απέχουν από τα εγκλήματα. Το πράγμα χειροτερεύει όσες φορές προστίθενται στον συνδυασμό το χρήμα και η εξουσία. Οι εγκληματίες πρέπει να διώκονται, και μάλιστα αυστηρά και μεθοδευμένα. Έχει όμως νόημα να επαναπροσδιορίσουμε τα όρια και να κατανοήσουμε ότι η απογύμνωση του σώματος (πρέπει να) συνιστά πράξη εκδήλωσης ύψιστης εμπιστοσύνης προς τον/την απέναντι και ότι ο/η απέναντι πρέπει να το υποδέχεται με απόλυτο σεβασμό και αμοιβαιότητα. Τούτο προϋποθέτει προηγούμενη και ουσιαστική επικοινωνία και όχι επιβολή ή καταναγκασμό. Οτιδήποτε άλλο μπορεί εύκολα να καταλήξει σε βαρβαρότητα.

Όλα αυτά προϋποθέτουν συγκροτημένες αντιλήψεις, οι οποίες δεν εμπορευματοποιούν τις ανθρώπινες σχέσεις, δεν τις εντάσσουν σε μόδες και στερεότυπα είτε υποταγής είτε απελευθέρωσης, και δίνουν βαρύτητα αποκλειστικά στην ηθική αξία και στην ιδιωτικότητα των ανθρώπινων σχέσεων. Κορμί χωρίς αφοσιωμένο μυαλό δεν έχει καμία αξία, απ' όποια πλευρά και αν το κοιτάμε. Όσο κατανοούμε αυτό, τόσο απομακρύνεται το έγκλημα.

*Ο Δημήτρης Γαλλής είναι δικηγόρος.

Η ΑΤΖΕΝΤΑ ΣΥΡΙΖΑ ΔΕΝ ΠΕΙΘΕΙ

✎ ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΤΗΣ

Μπροστά σε μια έκπληξη βρέθηκαν οι αναγνώστες της «Αυγής» την επομένη της δημοσιοποίησης των δύο τελευταίων δημοσκοπήσεων του Ιανουαρίου (την Πέμπτη 28 του μηνός) σε Mega και ΣΚΑΪ αντίστοιχα.

Η αναζήτηση της κάλυψης των δημοσκοπήσεων από το κομματικό όργανο του ΣΥΡΙΖΑ συνδυαζόταν με μια ανάρτηση την προηγούμενη Κυριακή στο Facebook του διευθυντή της εφημερίδας, Άγγελου Τσέκερη, ο οποίος είχε γίνει το πρώτο στέλεχος του κόμματος που δεν απέρριπτε συλλήβδην τις δημοσκοπήσεις.

«Ο εχθρός δεν είναι απέναντι. Είναι 15 μονάδες μπροστά. Και από τους δικούς μας, ένα 8% που ψήφισε τον Ιούλιο του '19 δείχνει απαθές στα προσκλητήρια συστράτευσης» είχε γράψει ο κ. Τσέκερης, απαντώντας σε άρθρο του πρώην διευθυντή του Γραφείου Τύπου του κ. Τσίπρα στο Μαξίμου, Θανάση Καρτερού, ο οποίος αποδοκίμαζε τη δημοσιοποίηση των θέσεων των ενδοκομματικών τάσεων, λέγοντας ότι «δεν είναι ώρα για τέτοια, όταν ο εχθρός είναι απέναντι».

Όμως αυτό το οποίο ο κ. Τσέκερης είχε γράψει στο Facebook περί 15 μονάδων και είχε επιβεβαιωθεί πλήρως από τις δύο μετρήσεις δεν καταγραφόταν στο φύλλο της «Αυγής», το οποίο περιοριζόταν στη σελ. 31 να γράψει ότι δημοσιο-

ποιήθηκαν δύο μετρήσεις, στο Mega και στον ΣΚΑΪ, και στο «επίκεντρο ήταν οι μεταλλάξεις του κορονοϊού». Ακόμη και τα ονόματα των παρουσιαστριών των δελτίων στα οποία παρουσιάστηκαν οι δημοσκοπήσεις γράφτηκαν, αλλά τουλάχιστον αυτή τη φορά τα αποτελέσματα δεν αποδόθηκαν στη «λίστα Πέτσα». Ούτε καν από τον κ. Παύλο Πολάκη, ο οποίος απέφυγε να σχολιάσει.

Το πρόβλημα όμως για τον ΣΥΡΙΖΑ ήταν ακριβώς ότι οι διαπιστώσεις του κ. Τσέκερη επαληθεύτηκαν. Στη δημοσκόπηση της Metron Analysis για το Mega η διαφορά ήταν 16,4 μονάδες, αυξημένη κατά 0,8 σε σχέση με την προηγούμενη, ενώ στη δημοσκόπηση της Pulse για τον ΣΚΑΪ η διαφορά είχε παραμείνει στις 16 μονάδες, όσο ήταν και την προηγούμενη φορά. Σε ό,τι δε αφορά τη διαπίστωση σχετικά με το 8% των ψηφοφόρων που έχουν εγκαταλείψει, στη μεν έρευνα της Pulse το ποσοστό του ΣΥΡΙΖΑ ήταν στο 23%, ενώ στις Metron ήταν ακριβώς στο 19,7%, δηλαδή 11,5 μονάδες κάτω από το εκλογικό ποσοστό 31,4% του 2019.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα όμως είναι ότι μόνο οι μισοί ψηφοφόροι του ΣΥΡΙΖΑ δηλώνουν ικανοποιημένοι από τον Αλέξη Τσίπρα, ο οποίος υστερεί σοβαρά, κατά περίπου 20 μονάδες, και στη διαπίστωση πρωθυπουργικής ικανότητας αλλά και στη δημοφιλία του.

Πολλοί στον ΣΥΡΙΖΑ αποδίδουν στην προσπάθεια του κ. Τσίπρα να ανακτήσει το κύρος του, που υποχωρεί στις με-

τρήσεις, τις αγωγές τις οποίες κατέθεσε κατά των δημοσιογράφων Γιάννη Κουρτάκη και Γιώργου Παπαχρήστου και των εντύπων στα οποία γράφουν, «Παραπολιτικά» και «Νέα», ζητώντας με την καθεμία αποζημιώσεις 1 εκατ. ευρώ για προσβολή της προσωπικότητάς του με όσα δημοσίευαν για το εξοχικό του σπίτι στα Λεγριανά.

Νομικοί κύκλοι που ρωτήθηκαν από την F.S. σημείωσαν ότι η νομική φόρμα που επιλέγη από τον κ. Τσίπρα, δηλαδή η κατάθεση αγωγής και όχι μίνυσης για συκοφαντική δυσφήμιση, διατηρεί το επίπεδο της αντιπαράθεσης κλειστό, διότι διεξάγεται με γραπτές προτάσεις και χωρίς δημόσια διαδικασία.

«Προφανώς δεν είχε κανέναν λόγο να πάει σε ακροατήριο, αφού μπορούσε να το αποφύγει» λένε και υπενθυμίζουν ότι το παράβολο για κάθε τέτοια αγωγή με αίτημα αποζημίωσης 1 εκατ. ευρώ, το οποίο πρέπει να καταβληθεί πριν από την εκδίκαση, είναι ύψους 11.000 ευρώ.

Η κατάθεση της αγωγής υποστηρίχτηκε από πολλά στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ, τα οποία την ερμήνευσαν ως αναγκαστική κίνηση εξαιτίας των ψευδών επιθέσεων που δέχεται ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά η αποδοκιμασία της από πολλούς φορείς, συμπεριλαμβανομένων της ΕΣΗΕΑ, μετρίασε τον ενθουσιασμό της κάλυψης στον πρόεδρο.

Το κύριο πρόβλημα, ωστόσο, το οποίο αντιμετωπίζει ο ΣΥΡΙΖΑ είναι η αμφισβήτηση στο εσωτερικό του της πολιτικής α-

τζέντας που έχει το κόμμα, η οποία κρίνεται ότι δεν αποδίδει.

Η αμφισβήτηση περιλαμβάνει τόσο τη διαχείριση της πανδημίας, καθώς δεν έδωσε αποτελέσματα ο πλήρης καταλογισμός στην κυβέρνηση όλων των ευθυνών, την ώρα που η χώρα ανοίγει δραστηριότητες ενώ όλη η Ευρώπη τις περιορίζει, όσο και το ζήτημα των εμβολίων, στο οποίο πολλοί υπενθυμίζουν τη δήλωση Τσίπρα για ανύπαρκτα εμβόλια στις 3 Νοεμβρίου.

Παράλληλα, όμως, από μέρος του κόμματος στον κύκλο της αμφισβήτησης μπαίνουν και άλλα θέματα, όπως η αστυνόμευση στα πανεπιστήμια, η οποία συσπειρώνει μεν τον παλιό ΣΥΡΙΖΑ, αλλά γίνεται πολύ επιφυλακτικά, αν όχι αρνητικά, δεκτικά από τα νέα στρώματα τα οποία το κόμμα θέλει να προσεγγίσει ως πολιτικό ακροατήριο.

Κάποιοι μάλιστα αναρωτιούνται τι νόημα έχει να πανηγυρίζει ο ΣΥΡΙΖΑ που «η κυβέρνηση πτίθηκε» επειδή δεν διέλυσε τις συγκεντρώσεις κατά του νόμου για τα ΑΕΙ, εάν σε 15 μέρες το κόμμα θα πρέπει να απολογείται για την αύξηση των κρουσμάτων κορονοϊού, η οποία θα δυσχεράνει τη διαχείριση της πανδημίας. Ειδικά όταν οι μισοί ψηφοφόροι θέτουν ως πρώτη προτεραιότητα την αντιμετώπιση της πανδημίας και το 1/3 την ανεργία που η πανδημία φέρνει.

Πάντως, η αμφισβήτηση του κ. Τσίπρα που καταγράφεται στις δημοσκοπήσεις δεν έχει περάσει στο εσωτερικό του κόμματος, όπου όλες οι τάσεις ομνύουν στο όνομα του ηγέτη που οδήγησε το κόμμα από το 3% στο 36%. Όμως το πρόβλημα του κ. Τσίπρα είναι η ανεύρεση του αφηγήματος το οποίο θα συσπειρώσει το σύνολο τόσο των τάσεων όσο και των πιθανών ψηφοφόρων του κόμματος. Το πρόβλημα αυτό το είχε λύσει το 2014 με τη ρητορική του «όχι στα μνημόνια», ενώ κατά τη διάρκεια της πρωθυπουργίας του το είχε καλύψει με τη διανομή θέσεων και αξιωμάτων.

Μια τέτοια προσπάθεια έκανε οριζοντάς νομικό του παραστάτη στις αγωγές τον κ. Θανάση Καμπαγιάννη, εκ των πλέον επιφανών υποστηρικτών της άποψης του κ. Κουφοντίνα ότι καταπατώνται τα δικαιώματά του.

Η αξιοποίηση του κ. Καμπαγιάννη εκλαμβάνεται ως μήνυμα προσωπικής σχέσης, η οποία όμως κλείνει το μάτι και στα στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ που είχαν υπογράψει τη δήλωση υπέρ του κ. Κουφοντίνα και φέρονται να δυσχεραστήθηκαν εξαιτίας των διαρροών από τον ΣΥΡΙΖΑ ότι ο ίδιος ο κ. Τσίπρας είχε απορρίψει την πρότασή τους να υπογράψει ο ΣΥΡΙΖΑ τη σχετική ανακοίνωση.

kafsoxilo.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΥΣΟΞΥΛΑ

*Όλα τα ξύλα αποξηραίνονται σε πιστοποιημένους φούρνους για καλύτερη ενεργειακή απόδοση.

Η τιμή διάθεσης των καυσόξυλων μας είναι σχεδόν ίδια με τις τιμές των άλλων καυσόξυλων της αγοράς, με επιπλέον χαρακτηριστικά τη διπλάσια θερμαντική αξία και τη μηδενική εκπομπή ρύπων στο περιβάλλον μέσα και έξω από το σπίτι.

Ανάμεικτα Big Bag Οξιά - Δρυς

120€

από 140€
1,2 m³ (χύδην)

Στις τιμές περιλαμβάνεται ο ΦΠΑ!

**ΠΡΟΣΑΝΑΜΜΑ
(ΔΙΧΤΥ)**

3€
από 4,5€

**ΠΡΟΣΑΝΑΜΜΑ
(ΔΑΔΙ)**

5€
από 7€

Όλα τα ξύλα είναι δικής μας κοπής, προερχόμενα από τα Άγραφα Καρδίτσας και τον Όλυμπο.

Προϊόντα
αποκλειστικά ελληνικής
υλοτομίας

Α Π Ο Φ Ε Τ Ο Σ Δ Ι Α Θ Ε Σ Ι Μ Η Π Α Ρ Α Δ Ο Σ Η Μ Ε Γ Ε Ρ Α Ν Ο

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επισκεφθείτε το www.kafsoxilo.gr,
εναλλακτικά μπορείτε να καλέσετε στα **210 3466996 & 6951 679003** (09:00-18:00)

ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ ΓΙΑ ΔΩΡΕΑΝ ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ 15€

ΜΕΙΩΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ, ΑΥΞΗΣΗ ΧΡΕΟΥΣ

ΧΑΡΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Μείωση εισοδήματος και αύξηση χρέους. Αυτό είναι το εκρηκτικό κοκτέιλ που «κέρρασε» ο κορονοϊός τα ελληνικά νοικοκυριά για το 2020. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία της επίσημης έρευνας του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ για το εισόδημα και τις δαπάνες διαβίωσης των νοικοκυριών, η υγειονομική κρίση που στην οικονομία εκδηλώθηκε με τη μορφή της βαθιάς και απότομης ύφεσης, όπως είναι επόμενο, έχει επηρεάσει αρνητικά τους δείκτες που αναδεικνύουν την κατάσταση των ελληνικών νοικοκυριών. Μολονότι η συνολική εικόνα που σχηματίζεται από αυτούς τους δείκτες δεν ισοδυναμεί με εκείνη μιας ολοκληρωτικής καθήλωσης, μια προσεκτική ανάγνωση αυτών των δεικτών φέρνει στην επιφάνεια μια σειρά χαρακτηριστικών που διαφοροποιούν την εικόνα σε σύγκριση με προηγούμενες έρευνες, ενώ την ίδια στιγμή δείχνουν τις δυσοίωνες προοπτικές που επιφυλάσσει η επίπτωση της υγειονομικής κρίσης για την ελληνική οικονομία και συγκεκριμένα για τα νοικοκυριά.

Εισόδημα

Εμφανείς είναι οι επιπτώσεις από την αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης στη μεταβολή των εισοδημάτων των νοικοκυριών το 2020.

Περίπου 4 στα 10 νοικοκυριά (37,5%) δήλωσαν πως το εισόδημά τους μειώθηκε, έναντι ποσοστού μόλις 8,1% που δήλωσε πως το εισόδημά του αυξήθηκε. Για τα μισά περίπου (54,3%) νοικοκυριά το εισόδημα παρέμεινε αμετάβλητο.

Το εισόδημα των ελληνικών νοικοκυριών το 2020 μειώθηκε μεσοσταθμικά κατά 11,5%.

Η επιδείνωση που καταγράφεται στο εισόδημα των

Η σύνταξη παραμένει η κύρια πηγή εισοδήματος για το μεγαλύτερο μέρος των ελληνικών νοικοκυριών.

νοικοκυριών παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις. Ειδικότερα, 7 στα 10 νοικοκυριά που έχουν ως κύρια πηγή εισοδήματος τα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα δήλωσαν πως το εισόδημά τους μειώθηκε το 2020, έναντι του 39,3% των νοικοκυριών που το εισόδημά τους βασίζεται κυρίως στον μισθό και του 24,8% των νοικοκυριών που κυρία πηγή εισοδήματός τους είναι η σύνταξη.

Ο μέσος όρος μείωσης του εισοδήματος των νοικοκυριών που δήλωσαν ως κύρια πηγή εισοδήματος τα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα αντιστοιχεί σε 27,2%, έναντι μείωσης 10,5% και 6,8% των νοικοκυριών που δήλωσαν ως κύρια πηγή εισοδήματος τον μισθό και τη σύνταξη αντίστοιχα.

Ένα μεγάλο ποσοστό νοικοκυριών παραμένει σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς 1 στα 4 νοικοκυριά (25,1%) δηλώνει πως διαβίει με εισόδημα έως 10.000 ευρώ.

Βασική πηγή εισοδήματος, η σύνταξη

Εν τω μεταξύ, η σύνταξη παραμένει η κύρια πηγή εισοδήματος για το μεγαλύτερο μέρος των ελληνικών νοικο-

κυριών (44,3%).

Περίπου 4 στα 10 νοικοκυριά (41,2%) δηλώνουν ως κύρια πηγή εισοδήματος τον μισθό, ποσοστό αυξημένο σε σχέση με το 2019 (37,1%).

Σχεδόν 1 στα 10 νοικοκυριά (9,8%) δηλώνει ως κύρια πηγή εισοδήματος τα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα, ποσοστό βελτιωμένο σε σχέση με το 2019 (8,7%). Ωστόσο, παραμένει χαμηλότερο σε σύγκριση με τα ποσοστά που καταγράφονταν ακόμα και στην πιο υφεσιακή περίοδο της προηγούμενης χρηματοπιστωτικής κρίσης (12,6% το 2012).

Ανυποχνητική είναι η οικονομική βιωσιμότητα για περισσότερα από 4 στα 10 νοικοκυριά, καθώς το μηνιαίο εισόδημά τους εξαντλείται πριν από το τέλος του μήνα. Μεσοσταθμικά γι' αυτά τα νοικοκυριά επαρκεί για 19 ημέρες. Τα πολυμελή νοικοκυριά, εκείνα με τουλάχιστον ένα άνεργο μέλος και τα νοικοκυριά με τα χαμηλότερα εισοδήματα φαίνεται πως αντιμετωπίζουν τις μεγαλύτερες δυσκολίες και βρίσκονται αντιμέτωπα με το φάσμα της φτώχειας.

Το 10,3% των νοικοκυριών δήλωσε ότι τα εισοδήματά του δεν επαρκούν για να καλύψουν ούτε τις βασικές του ανάγκες, εύρημα που σχετίζεται με το ποσοστό ακραίας φτώχειας που σημειώνεται στη χώρα μας.

Αδυναμία αποταμίευσης

Σταθερά συντριπτικό παραμένει το ποσοστό αδυναμίας αποταμίευσης των νοικοκυριών, καθώς 8 στα 10 νοικοκυριά (81,8%) δήλωσαν ότι δεν καταφέρνουν να αποταμιεύσουν, παρά τη μείωση της κατανάλωσης που καταγράφηκε λόγω των εκτεταμένων περιορισμών που υιοθετήθηκαν για την αποτροπή εξάπλωσης του κορονοϊού. Απαισιόδοξες είναι οι προσδοκίες των νοικοκυριών σχετικά με την οικονομική τους κατάσταση για το 2021. Πάνω από 1 στα 3 νοικοκυριά (35,6%) αναμένουν επιδείνωση της οικονομικής τους κατάστασης, έναντι μόλις 13,5% που εκτιμούν πως θα βελτιωθεί και 44,5% που δεν περιμένουν κάποια μεταβολή.

Αύξηση χρέους

Έπετα από μία εξαιτία συνεχούς αποκλιμάκωσης του αριθμού των νοικοκυριών που είχαν ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο, στη φετινή έρευνα εισοδήματος του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ καταγράφεται αύξηση, αποτυπώνοντας ακόμα μια δυσμενή επίπτωση της υγειονομικής κρίσης.

Σχεδόν 1 στα 4 νοικοκυριά (23%) δηλώνει πως έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο (εφορία και ασφαλιστικά ταμεία).

Αυξημένο κατά 7 μονάδες σε σχέση με την έρευνα του 2019 παρουσιάζεται και το ποσοστό των νοικοκυριών που θεωρούν πως δεν θα καταφέρουν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις προς το Δημόσιο το επόμενο έτος. Συγκεκριμένα, το 17,7% των νοικοκυριών δηλώνει πως δεν θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις φορολογικές ή/και ασφαλιστικές του υποχρεώσεις.

Τα μεγαλύτερα ποσοστά αδυναμίας εκπλήρωσης των υποχρεώσεών τους καταγράφουν τα νοικοκυριά με εισόδημα έως 10.000 ευρώ (30,2%), τα νοικοκυριά που δηλώνουν ως κύρια πηγή εισοδήματος τα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα (29,1%), τα νοικοκυριά που διαμένουν στη γεωγραφική περιοχή «Νησιά Αιγαίου και Κρήτης» (28,5%) και τα νοικοκυριά με άνεργο μέλος (25,2%).

© Daphne Tolis / MSF

ΤΩΡΑ ΠΟΥ ΠΟΛΕΜΑΕΙ ΝΑ ΚΡΑΤΗΘΕΙ

ΤΩΡΑ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙΣ, ΣΩΣΕ ΖΩΕΣ.

Γιατί σε σένα μόνο στηριζόμαστε.

Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα χρηματοδοτούμαστε 100% από ιδιωτικές δωρεές για να μπορούμε να παρέχουμε ιατρική φροντίδα σε ανθρώπους αποκλεισμένους από την υγειονομική περίθαλψη, σε θύματα βίας, φυσικών καταστροφών ή ενόπλων συγκρούσεων.

ΚΑΝΕ ΤΩΡΑ ΤΗ ΔΩΡΕΑ ΣΟΥ. ΣΕ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ.

msf.gr/torapouboreis 210 5 200 500

**MEDECINS SANS FRONTIERES
ΓΙΑΤΡΟΙ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ**

Τι σημειώνουν Βρετανοί επιστήμονες για τον μεταλλαγμένο κορονοϊό

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΚΚΑΣ

Η ανακοίνωση ότι η νέα μετάλλαξη του SARS-CoV-2 από τη Μεγάλη Βρετανία είναι όχι μόνο περισσότερο μολυσματική αλλά προκαλεί και σοβαρότερη νόσο έχει δημιουργήσει έντονη ανησυχία, καθώς πλέον το στέλεχος έχει φτάσει σε αρκετές χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα.

Ειδικό από το Ηνωμένο Βασίλειο δήλωσαν πριν από λίγες ημέρες ότι το νέο στέλεχος που εξαπλώνεται στη χώρα τους τελευταίους μήνες έχει 50%-70% αυξημένη μολυσματικότητα, καθώς και ότι συνδέεται με 30%-40% αυξημένη θνησιμότητα, τόνισαν, ωστόσο, ότι το παραπάνω συμπέρασμα έχει βασιστεί σε περιορισμένα δεδομένα.

Στα μέσα Ιανουαρίου δύο έρευνες, από το London School of Hygiene and Tropical Medicine και το Imperial College London, παρουσιάστηκαν στη συμβουλευτική για τον κορονοϊό επιτροπή της βρετανικής κυβέρνησης, New and Emerging Respiratory Virus Threats Advisory Group (NERVTAG).

Οι έρευνες αυτές χρησιμοποίησαν δεδομένα από ασθενείς που είχαν θετικές εξετάσεις στην κοινότητα (όχι σε νοσοκομεία), τα οποία ανέλυσαν σε συνδυασμό με τα ποσοστά θνησιμότητας της Covid-19 που γνωρίζουμε σήμερα. Όπως διαπίστωσαν, ο κίνδυνος θανάτου στους ασθενείς που είχαν μολυνθεί με το νέο στέλεχος (B.1.1.7) ήταν 30% αυξημένος συγκριτικά με τα προηγούμενα στελέχη.

Άλλες έρευνες, από το Πανεπιστήμιο του Έξετερ και την Πρωτοβάθμια Δημόσια Υγεία της Αγγλίας (Public Health England), παρατήρησαν ακόμη υψηλότερα ποσοστά θνησιμότητας στη νέα μετάλλαξη.

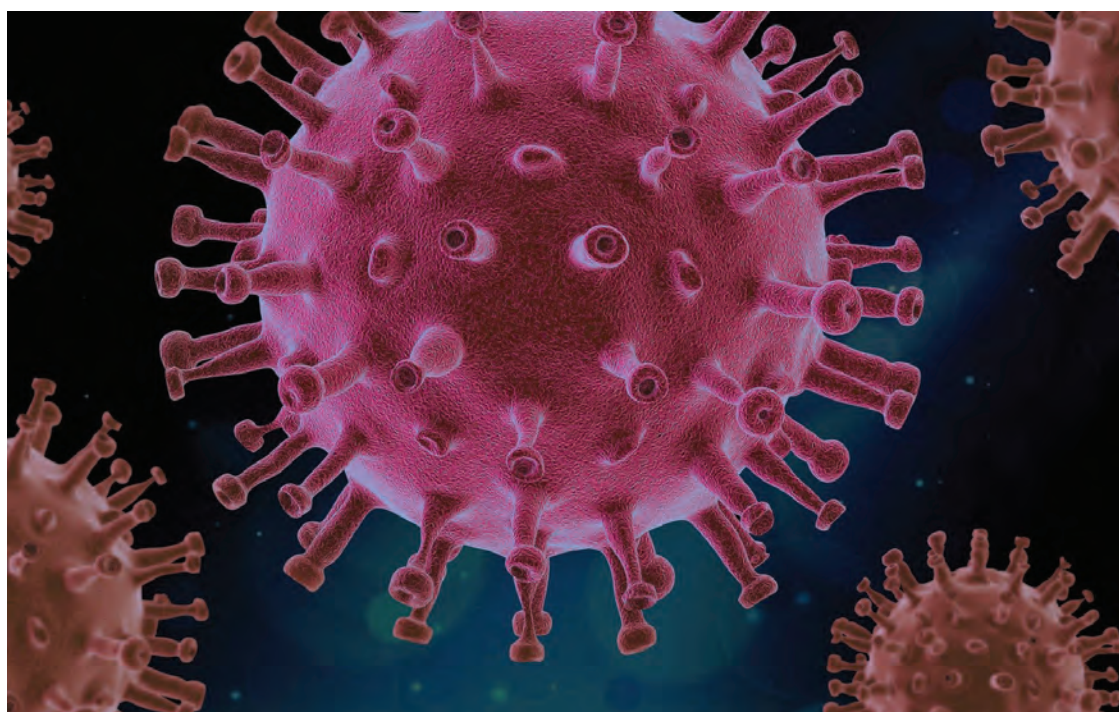
Με βάση τα παραπάνω δεδομένα, η NERVTAG δήλωσε ότι υπάρχει ρεαλιστική πιθανότητα η λοίμωξη με τη νέα μετάλλαξη να συνδέεται με αυξημένο κίνδυνο θανάτου συγκριτικά με τα προηγούμενα στελέχη του SARS-CoV-2.

Πάντως, αρκετοί επιστήμονες υποστηρίζουν ότι αυτή τη στιγμή υπάρχουν ακόμα αρκετά θολά σημεία στις παραπάνω έρευνες και θα πρέπει να περιμένουμε λίγες εβδομάδες για να μάθουμε τι πραγματικά συμβαίνει με τη νέα μετάλλαξη.

Αν και τα αποτελέσματα των ερευνών ήταν στατιστικώς σημαντικά, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι εξέτασαν μόνο ασθενείς στην κοινότητα, ωστόσο οι περισσότεροι ασθενείς που καταλήγουν από Covid-19 πηγαίνουν απευθείας στο νοσοκομείο και κάνουν εξετάσεις εκεί.

Σύμφωνα με τη NERVTAG, η έλλειψη δεδομένων από νοσοκομεία μπορεί πιθανώς να εξηγήσει γιατί οι έρευνες δεν παρατήρησαν αύξηση του ποσοστού νοσηλείων στους ασθενείς με τη νέα μετάλλαξη. Είναι προφανές ότι μια μετάλλαξη που προκαλεί σοβαρότερη νόσηση θα οδηγούσε περισσότερους ασθενείς στο νοσοκομείο.

Επιπλέον, τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν στις έρευνες καλύπτουν μόλις το 8% του συνολικού αριθμού

Υπάρχει μεγάλη πιθανότητα η λοίμωξη με τη νέα μετάλλαξη να συνδέεται με αυξημένο κίνδυνο θανάτου, όμως ακόμη χρειαζόμαστε περισσότερα στοιχεία.

των θανάτων, επομένως τα αποτελέσματα πιθανώς δεν είναι αντιπροσωπευτικά του πληθυσμού.

Οι επιστήμονες πιστεύουν σήμερα ότι οι μεταλλάξεις που καθιστούν το νέο στέλεχος περισσότερο μολυσματικό ευθύνονται πιθανώς και για την αυξημένη θνησιμότητα από αυτό, ωστόσο θα πρέπει να περιμένουμε μέχρι να δημοσιευτούν περισσότερα δεδομένα προκειμένου να μάθουμε τι πραγματικά συμβαίνει.

Μία από τις μεταλλάξεις του νέου στελέχους αυξάνει την ικανότητα του ιού να προσκολλάται ισχυρά στα ανθρώπινα κύτταρα, γεγονός που ενδεχομένως διευκολύνει τη μόλυνση των κυττάρων από τον ιό.

Κατά συνέπεια, ο τελευταίος μπορεί να εξαπλώνεται ταχύτερα στα κύτταρα των πνευμόνων, γεγονός που αυξάνει τόσο τη σοβαρότητα της νόσησης όσο και τα ποσοστά φλεγμονής. Έτσι, ο ιός μπορεί να πολλαπλασιάζεται ταχύτερα απ' ό,τι αντιμετωπίζεται από το ανοσοποιητικό

σύστημα, γεγονός που μπορεί να εξηγήσει τόσο την αυξημένη μολυσματικότητα όσο και τα υψηλότερα ποσοστά θνησιμότητας.

Μια άλλη θεωρία επικεντρώνεται στο ιικό φορτίο. Αν διαπιστωθεί ότι το νέο στέλεχος συνδέεται με υψηλότερο ιικό φορτίο, αυτό θα μπορεί να εξηγήσει τόσο την αυξημένη μολυσματικότητα όσο και τα υψηλότερα ποσοστά θνησιμότητας.

Αποτελεσματικότητα των θεραπειών

Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχουν δεδομένα που να δείχνουν ότι οι θεραπείες που χρησιμοποιούμε σήμερα στην αντιμετώπιση της Covid-19 θα έχουν μειωμένη αποτελεσματικότητα ενάντια στο νέο στέλεχος.

Αυτό συμβαίνει γιατί οι αντιφλεγμονώδεις θεραπείες, όπως για παράδειγμα η δεξαμεθαζόνη, δεν επηρεάζονται από τον ιό, καθώς ο ρόλος τους εντοπίζεται κυρίως στη ρύθμιση της ανοσιακής απόκρισης του ξενιστή.

Η σημαντική πρόοδος που έχει σημειωθεί στην αντιμετώπιση της Covid-19 έχει μειώσει σε μεγάλο βαθμό τα ποσοστά θνησιμότητας από την αρχή της πανδημίας και ενδέχεται να καταστήσει αμελητέες τις επιδράσεις της νέας μετάλλαξης.

Αναφορικά με τα εμβόλια, τα πρώιμα δεδομένα από τη Μεγάλη Βρετανία και την Ολλανδία είναι θετικά και δείχνουν ότι ο ιός δεν έχει μεταλλαχθεί στις περιοχές που στοχεύει το εμβόλιο.

Τόσο η Pfizer/BioNTech όσο και η Moderna δημοσίευσαν πρώιμα δεδομένα που δείχνουν ότι τα εμβόλιά τους είναι αποτελεσματικά και ενάντια στο νέο στέλεχος.

FREESUNDAY.GR

Ενημέρωση με Άποψη

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ
ΚΟΣΜΟΣ ΕΛΛΑΔΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
ΑΠΟΨΕΙΣ ΣΤΗΛΕΣ ΑΥΤΟ

 www.freesunday.gr
 [freesunday.gr](https://www.facebook.com/freesunday.gr)

 [freesunday.gr](https://www.instagram.com/freesunday.gr)
 [@freesunday_gr](https://twitter.com/freesunday_gr)

DEVELOPED BY

Κάθε εβδομάδα η Free Sunday, σε συνεργασία με το εξειδικευμένο πάνω στο στοίχημα site www.betarades.gr, σας ενημερώνει διεξοδικά με μοναδικό στόχο το... ταμείο.

Tο Betarades.gr και η F.S. σας προσφέρουν για μία ακόμη φορά τα προγνωστικά τους για τα παιχνίδια της εβδομάδας. Αυτή την Κυριακή θα εστιάσουμε σε τέσσερα παιχνίδια από τα ευρωπαϊκά πρωταθλήματα. Ξεχωρίζει η αναμέτρηση της Λέστερ με τη Λιντς στην Premier League. Επίσης, μεγάλο είναι το ενδιαφέρον για το Αταλάντα - Λάτσιο στη Serie A. Εκτός αυτών, όμως, δύο ακόμη ματς είναι στις βασικές μας επιλογές και προέρχονται από Γερμανία και Γαλλία. Τέσσερα βασικά σημεία, λοιπόν, θα αναλύσουμε αρχικά και πάμε αμέσως σε αυτά!

Οι προτάσεις Στοίχηματος ξεκινάνε από τη Γερμανία και τη δεύτερη κατηγορία. Στις 14:30 της Κυριακής η Μπόχουμ υποδέχεται την Καρλορούη. Είναι η 19η αγωνιστική της διοργάνωσης. Η Μπόχουμ παίζει εξαιρετικό ποδόσφαιρο φέτος και βρίσκεται στη δεύτερη θέση της κατάταξης. Μάλιστα, έχει και αγώνα λιγότερο από τους ανταγωνιστές της. Στόχος της είναι η άνοδος στην Bundesliga. Παραμένει απίτητη στα έξι τελευταία παιχνίδια της για όλες τις διοργανώσεις. Θέλει να επιστρέψει στις επιτυχίες μετά την ισοπαλία με τη Σαντχάουζεν. Από την άλλη, η Καρλορούη έχει κι αυτή καιρό να χάσει, αλλά στα δύο τελευταία ματς δεν εντυπωσίασε. Είναι ανώτεροι οι γηπεδούχοι και έχουν και την πρόσφατη παράδοση με το μέρος τους. Αξίζει ο «άσος» στο 2.15.

Ματσάρα στην Premier

Στην Αγγλία τώρα, και την Premier League, η Λέστερ φιλοξενεί τη Λιντς. Το ματς θα γίνει για την 21η αγωνιστική του πρωταθλήματος. Η Λέστερ τα πάει περίφημα μέχρι τώρα, αλλά έχει την ατυχία με τον τραυματισμό του Τζέιμι Βάρντι. Παρ' όλα αυτά, πήρε βαθμό στο «Γκούντισον Παρκ» από την Έβερτον και θα παλέψει σκληρά για την επιστροφή στις επιτυχίες. Η Λιντς, απεναντίας, είναι μια ομάδα που δεν κλείνεται πουθενά. Στηρίζεται εξολοκλήρου στην επίθεσή της και έρχεται με ανεβασμένη ψυχο-

ΕΓΚΥΡΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΑΠΟ ΤΟ BETARADES.GR

Σκορ και θέαμα στην Ευρώπη!

λογία, μετά το 1-2 επί της Νιούκαστλ. Οι φιλοξενούμενοι δεν παίζουν με σκοπιμότητα και θα επιχειρήσουν να κάνουν το παιχνίδι τους και στο King Power Stadium. Δύσκολο να προβλέψει κανείς το αποτέλεσμα του αγώνα. Ωστόσο, βλέπουμε θεαματικό ματς με πολλά γκολ. Στηρίζουμε το Over 2.5 σε απόδοση 1.65.

Γκολ και στη Γαλλία

Στη Ligue 1 της Γαλλίας τώρα, ήρθε η ώρα για την 21η αγωνιστική. Σε αυτό το πλαίσιο, η Ανζέ φιλοξενεί τη Νιμ. Οι φιλοξενούμενοι είναι η χειρότερη ομάδα μέχρι τώρα στο πρωτάθλημα. Δίκαια εντοπίζονται στην τελευταία θέση της βαθμολογίας και πρέπει να παλέψουν πολύ σκληρά για να σωθούν. Έχουν τη χειρότερη άμυνα στη διοργάνωση και δέχονται γκολ με όλους τους τρόπους. Οι γηπεδούχοι, από την άλλη, τα πάνε σαφώς καλύτερα και είναι στη μέση του πίνακα. Θέλουν να κάνουν την προσπάθειά τους

για την Ευρώπη, όσο δύσκολο κι αν είναι αυτό. Δέχονται κι αυτοί εύκολα γκολ, αλλά επιθετικά βρίσκουν λύσεις. Χωρίς άγχος η Ανζέ, μόνο για τη νίκη η Νιμ. Προβλέπουμε ένα ματς με τις ομάδες να βγαίνουν μπροστά και μπορεί να έχει πολλά τέρματα. Αξίζει το Over 2.5 στο 1.90.

Στην Ιταλία έχουμε ματσάρα ανάμεσα σε Αταλάντα και Λάτσιο. Είναι η 20ή αγωνιστική του ιταλικού πρωταθλήματος. Τις δύο ομάδες χωρίζουν δύο πόντοι, με την Αταλάντα να υπερέχει. Μόλις την Τετάρτη τέθηκαν ξανά αντιμέτωπες, στο ίδιο γήπεδο, για το Κύπελλο. Η Αταλάντα ήταν αυτή που πήρε την πρόκριση σε ένα φοβερό παιχνίδι, που έληξε 3-2! Το ματς του πρωταθλήματος, όμως, είναι εντελώς διαφορετικό. Η Λάτσιο έχει αποδείξει ότι ανταποκρίνεται πολύ καλά στα μεγάλα ματς της Serie A και μπορεί να το κάνει αυτό και στο Μπέργκαμο. Έχει ποιότητα, ειδικά στη μεσαία γραμμή και στην επίθεση. Η Αταλάντα έχει πολλά σκαμπανεβάσματα φέτος και δεν τη λες και... άζια εμπιστοσύνης. Το Χ2 εντοπίζεται στο 2.10 και έχει αξία.

Αυτές ήταν οι προτάσεις του Betarades.gr για μία ακόμη εβδομάδα. Εσείς μην ξεχνάτε ότι στο κορυφαίο ενημερωτικό site για το Στοίχημα μπορείτε να βρείτε επιλογές για live betting καθ' όλη τη διάρκεια του Σαββατοκύριακου, αλλά και τις υπόλοιπες μέρες, όταν υπάρχει έντονη στοιχηματική δράση. Καλή τύχη σε ό,τι και αν επιλέξετε!

Κυριακή 31/01

14:30	Μπόχουμ - Καρλορούη	1	2.15
16:00	Λέστερ - Λιντς	Over 2.5	1.65
16:00	Ανζέ - Νιμ	Over 2.5	1.90
16:00	Αταλάντα - Λάτσιο	X2	2.10

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ

Σερί Tips

- * **Χετάρφ - Αλαβές (31/01, 15:00):** Τέσσερις συνεχόμενες ήττες μετράει η Αλαβές, ενώ η Χετάρφ θέλει να εκμεταλλευτεί την έδρα της. Ο «άσος» βρίσκεται στο 1.95 και ίσως θα μπορούσε να «πιάσει» διπλασιασμό.
- * **Λοριάν - Παρί Σεν Ζερμέν (31/01, 16:00):** Τα πέντε τελευταία παιχνίδια της Λοριάν είχαν 3+ τέρματα. Η Παρί, τώρα, είναι η ιδανική ομάδα για πολλά γκολ στη Γαλλία. Οι πιο... τολμηροί θα δουν το όριο στο 3.5, με το Over να είναι στο 2.00.
- * **Νάπολι - Πάρμα (31/01, 19:00):** Οι φιλοξενούμενοι προέρχονται από 11 σερί ματς χωρίς νίκη. Πολύ δύσκολο το έργο τους και απόψε, απέναντι στη Νάπολι που «καίγεται». Τον περιμέναμε χαμηλά τον «άσο» και είναι στο 1.30.

Goal Tips

- * **Τσέλι - Μπέρνλι (31/01, 14:00):** Η Τσέλι έχει μεγάλη ανάγκη τη νίκη. Δεν σκοράρει εύκολα, ενώ η Μπέρνλι μπορεί να αποτελέσει σκληρό «καρύδι». Δεν αποκλείεται το ματς να μην ξεφύγει, αλλά το Under 2.5 είναι αυστάντερ στο 2.10.
- * **Κάνιθ - Ατλέτικο Μαδρίτης (31/01, 17:15):** Η Ατλέτικο του Σιμόνε ξέρει καλά να παίρνει επαγγελματικές νίκες, άσχετα αν τελευταία σκοράρει με μεγαλύτερη άνεση. Η Κάνιθ θα προσπαθήσει να την περιορίσει. Το Under 2.5 εδώ είναι φαβορί, σε απόδοση 1.61.
- * **Μπαρτσελόνα - Αθλέτικ Μπιλμπάο (31/01, 22:00):** Ο Μέσι επέστρεψε και η Μπάρτσα αναμένεται πιο απειλητική στην επίθεση. Η Μπιλμπάο δεν κλείνεται και το ματς μπορεί να αποδειχθεί θεαματικό. Το Over 2.5 έχει το πάνω χέρι σε απόδοση 1.53.

Head 2 Head

- * **ΟΦΗ - ΑΕΚ (31/01, 15:00):** Τέσσερις συνεχόμενες νίκες μετράει η ΑΕΚ απέναντι στον ΟΦΗ. Η «Ένωση» καίγεται για το τρίποντο σήμερα, μετά την γκέλα με τον ΠΑΣ. Ο ΟΦΗ δυσκολεύεται πάρα πολύ απέναντι σε ανώτερους αντιπάλους. Το «διπλό» είναι στην αποδεκτή τιμή του 1.80.
- * **ΠΑΟΚ - Παναθηναϊκός (31/01, 17:15):** Ένα φοβερό σερί 12 νικών απέναντι στον Παναθηναϊκό τρέχει ο ΠΑΟΚ. Ειδικά φέτος, η διαφορά ποιότητας των δύο ομάδων είναι πολύ μεγάλη. Δικαιολογημένα οι γηπεδούχοι είναι το μεγάλο φαβορί, με τον «άσο» στο... 1.14!
- * **Απόλλων Σμύρνης - Ολυμπιακός (31/01, 19:30):** Τρεις συνεχόμενες νίκες έχει ο Ολυμπιακός επί του Απόλλωνα, χωρίς μάλιστα να δεχτεί γκολ. Σαφώς ανώτεροι και τώρα οι «ερυθρόλευκοι». Αναμενόμενο το 1.20 στο «διπλό».

ATZENTA

30/01
- 05/02

FREE TIME

«Η ΩΡΑΙΑ ΚΟΙΜΩΜΕΝΗ», Η ΧΟΡΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ Ρ. ΝΟΥΡΕΓΙΕΦ ΣΕ ONLINE STREAMING

Η «Ωραία Κοιμωμένη» γράφτηκε το 1890 και κατέχει ξεχωριστή θέση στην ιστορία του μπαλέτου, όχι μόνο ως ένα εξαιρετικό έργο αλλά και ως η πρώτη μεγάλη επιτυχία του Τσαϊκόφσκι στη μουσική για μπαλέτο. Ήταν το πρώτο μπαλέτο που χόρευσε ο Ρούντολφ Νουρέγιεφ στη Δύση (1961), ο πρώτος ρόλος του Μπαλανσίν (στο περίφημο Θέατρο Μαρίνσκι), το έργο

με το οποίο πρωτοεμφανίστηκε το Royal Ballet στις Ηνωμένες Πολιτείες και το έργο με το οποίο ξανάρχισε τις παραστάσεις του το Royal Opera House στο Κόβεν Γκάρντεν του Λονδίνου το 1946, μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Το 1966 ο Νουρέγιεφ δίνει τη δική του εκδοχή για τη Σκάλα του Μιλάνου, σε μια παράσταση όπου ήταν και πρωταγωνιστής,

στον ρόλο του πρίγκιπα Ντεζιρέ. Εκατόν τριάντα χρόνια μετά την πρώτη πρεμιέρα, η Σκάλα του Μιλάνου μάς παρουσιάζει τη δική της, ιστορική εκδοχή πάνω σε χορογραφία του θρύλου Ρούντολφ Νουρέγιεφ.

Στις 30 και 31 Ιανουαρίου.

Κράτηση: Viva.gr

Τιμή: €15

«ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΑΣ ΣΙΝΕΜΑ» ΣΕ ONLINE STREAMING

Το «Δικό μας σινεμά», το θεατρικό μιούζικαλ με την υπογραφή του συγγραφικού διδύμου των μεγάλων επιτυχιών Θανάση Παπαθανασίου και Μιχάλη Ρέππα και τις ευφάνταστες χορογραφίες του Φωκά Ευαγγελινού, έρχεται, για πρώτη φορά, μέσω online streaming, από το ιστορικό Θέατρο Άλως, στις θόνες σας. Ο Σπύρος Παπαδόπουλος, η Δέσποινα Βανδή, ο Παύλος Χαϊκάλης, ο Κώστας Κόκκας, η Κατερίνα Λέχου, ο Μέμος Μπεγνίς, ο Γιώργος Χρανιώτης, η Σύλβια Δελικούρα, η Παρθένα Χοροζίδου κ.ά. είναι έτοιμοι να δώσουν άλλη διάσταση στα βράδια σας, στις 30 & 31/1/2021, από τη μεγάλη σκηνή του πιο εμβληματικού θερινού θεάτρου της Αθήνας. Πώληση στο Viva.gr. Τιμή εισιτηρίου: €15.

«THE LOUDEST VOICE» ΣΕ Α΄ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΜΕΤΑΔΟΣΗ

Η εξαιρετική αυτή μίνι σειρά, που βασίζεται στο βιβλίο του Γκάμπριελ Σέρμαν «The loudest voice in the room», καταγράφει τη ζωή του ιδρυτή του καναλιού Fox News, Ρότζερ Έιλς. Η σειρά επικεντρώνεται στην τελευταία δεκαετία, όταν ο Έιλς καταφέρνει να γίνει ο αδιαμφισβήτητος ηγέτης του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος, αλλά οι κατηγορίες για σεξουαλική παρενόχληση οδηγούν σε άδοξο τέλος την καριέρα του. Από το Σάββατο 30 Ιανουαρίου στην ΕΡΤ. Πρωταγωνιστούν: Ράσελ Κρούου, Σιένα Μίλερ, Σεθ Μακ Φάρλαν, Άναμπελ Γουόλνις, Σάιμον Μακ Μπάρνεϊ, Αλέξα Παλαντίνιο, Ναόμι Γουότς.

FLAMENCO: ANTONIO GADES - CARLOS SAURA

Ζήστε το πάθος και τη φλόγα του φλαμένκο με την «Κάρμεν», τη θρυλική παράσταση των Antonio Gades και Carlos Saura που σφράγισε το φλαμένκο! Αποκτήστε κωδικό, συνδεθείτε και απολαύστε από το σπίτι σας τη μαγεία της καλύτερης παράστασης φλαμένκο στον κόσμο, 5-8 Φεβρουαρίου. Μια σπουδαία χορογραφία που παρουσιάζει την εκπληκτική δύναμη και την ένταση του συναίσθηματος στο παραδοσιακό ισπανικό φλαμένκο. Το πάθος, η συγκίνηση, η αγάπη και η ελευθερία είναι συνώνυμα με την «Κάρμεν». Πώληση στο Viva.gr. Τιμή εισιτηρίου: €10.

Μόδα είναι; Δεν θα περάσει όμως!

 ΝΤΕΠΥ ΚΟΥΡΕΛΛΟΥ

Στις 5 Οκτωβρίου 2017 οι «New York Times» δημοσιεύουν ένα ερευνητικό ρεπορτάζ, για το οποίο εργάζονταν μήνες, όπου γυναίκες, ανάμεσά τους και η ηθοποιός Άσλεϊ Τζαντ, κατηγορούν τον παραγωγό των μεγάλων κινηματογραφικών επιτυχιών Χάρβεϊ Γουάινστιν για σεξουαλική παρενόχληση. Ο Μίδας του Χόλιγουντ απολογείται άμεσα με ένα κείμενο, αναγνωρίζοντας «πως έχω προκαλέσει μεγάλο πόνο και ειλικρινά απολογούμαι». Προφανώς ήταν ένα κείμενο που είχε επιμεληθεί από την αρχή μέχρι το τέλος η νομική υπηρεσία του, διότι όλα αλλάζουν όταν μιλάει ο ίδιος. Δίνοντας συνέντευξη στην ιστοσελίδα Page Six αναφορικά με τις κατηγορίες, είναι θυμωμένος, αλαζονικός και απειλεί. Απειλεί με μηνύσεις. Τα υπόλοιπα είναι ιστορία. Μέχρι το τέλος Οκτωβρίου έχουν επώνυμα καταφερθεί εναντίον του 80 γυναίκες.

Στον επόμενο χρόνο το hashtag #MeToo εμφανίζεται 55.319 φορές την ημέρα στο Twitter, σε τουλάχιστον 85 χώρες. Από την Αγγλία μέχρι την Αφρική, από την Ισπανία μέχρι την Ινδία. #YoTambien (και εγώ) γράφουν οι ισπανόφωνες γυναίκες. #BalanceTonPorc (μάζεψε το πέος σου) στη Γαλλία, #quellavoltache (εκείνη τη φορά) στην Ιταλία, #RiceBunny στην Κίνα, #UykularıTizKaçsin (θα χάσετε τον ύπνο σας) στην Τουρκία.

Γυναίκες σε όλο τον κόσμο μέσα από τα social media δημοσιοποιούν ιστορίες παρενόχλη-

σης και κακοποίησής τους. Κατονομάζουν ανθρώπους σεβαστούς, ισχυρούς, απ' όλους τους χώρους, από τον πρωθυπουργό του Ισραήλ, Μπέντζαμιν Νετανιάχου, και τον πρώην πρόεδρο της Κόστα Ρίκα και νομπελίστα Όσκαρ Αρίας Σάντσες μέχρι τον ηθοποιό Κέισι Άφλεκ και τον διάσημο σεφ Τζον Μπερ.

Άντρες με θέσεις εξουσίας περιγράφονται από τα θύματά τους ως κυνικοί άρπαγες, σεξιστές, εκφοβιστές, σαδιστές. Τις μαρτυρίες τους συνοδεύουν ερωτήματα: «γιατί τώρα;», «μήπως το παρατραβάτε;», «γιατί δημιουργείτε κυνήγι μαγισσών;». Ένα είδος επιφοίτησης και πείσματος παρ' όλα αυτά παρακινεί ακόμη περισσότερες γυναίκες και πολλούς άντρες να μιλήσουν. Και καθώς οι εξομολογήσεις αυξάνονται θεαματικά, δεν είναι λίγοι εκείνοι που μιλούν για «μόδα» και αναζητούν ύποπτα κίνητρα. Η δικαιοσύνη, η αναγνώριση, η τιμωρία, φαίνεται πως δεν είναι λόγοι δυνατοί αρκετά ώστε να οδηγήσουν μια γυναίκα στο να κατονομάσει τον βασανιστή της, έστω και χρόνια μετά.

Η ίδια ακριβώς ιστορία σε κάθε χώρα. Στη Γαλλία, μάλιστα, 100 επώνυμες γυναίκες –ανάμεσά τους και η Κατρίν Ντενέβ– υπέγραψαν ένα μανιφέστο για τους κινδύνους που κρύβει αυτή η δυναμική χειραφέτηση των γυναικών, κυρίως από τον χώρο του θεάματος. Πως κινδυνεύει να χαθεί το... φλερτ. Να μην ποινικοποιηθεί το επίμονο, άτσαλο καμάκι. «Η ελευθερία να ενοχλείς είναι απαραίτητη για τη σεξουαλική ελευθερία» γράφουν κάπου. Και

συνεχίζουν: «Οι άντρες τιμωρούνται γενικευμένα, διώχνονται από τη δουλειά τους, όταν το μόνο που έκαναν ήταν να αγγίξουν ένα γόνατο ή επειδή προσπάθησαν να κλέψουν ένα φιλή. Άλλοι βρέθηκαν στον βούρκο επειδή μιλούσαν για προσωπικά θέματα κατά τη διάρκεια επαγγελματικών γευμάτων ή επειδή έστειλαν μηνύματα με σεξουαλικά υπονοούμενα σε γυναίκες που δεν ανταποκρίνονταν». Το μόνο που καταφέρνουν είναι να γελοιοποιηθούν.

Οι σημερινές γυναίκες δεν είναι ίδιες με τις γυναίκες πριν από 20 χρόνια. Είναι πιο δυνατές σε ζητήματα συνειδητοποίησης της καταπίεσης, της έμφυλης βίας. Ομάδες, σύνδεσμοι και οργανισμοί προσπαθούν να ενημερώνουν, να αφουγκράζονται, να βοηθούν.

Το ελληνικό #MeToo ή #me_tin_Sofia είναι σε πλήρη εξέλιξη. Στο επίκεντρο βρίσκεται ο χώρος του αθλητισμού και τις τελευταίες μέρες του θεάτρου.

Οι περιγραφές πραγματικά σοκάρουν, όσο κι αν όλοι μας, με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, γνωρίζαμε πως στις τέχνες (όπως και στα media) το... φλερτ ξεπερνάει τα όρια. Σκηνοθέτες πετούν αναμμένα τσιγάρα σε ηθοποιούς, σκηνοθέτες αυνανίζονται κατά τη διάρκεια οντισιόν, σεξουαλικές κακοποιήσεις συντελούνται πάνω στη σκηνή, σκηνοθέτες κλοτσούν τους ηθοποιούς τους... και εργαζόμενοι καταλήγουν με ψυχωσυματικά προβλήματα στους ψυχιάτρους.

Το ότι βρίσκουν το κουράγιο, το θένος και την τόλμη να τα ομολογήσουν δεν το λες και μόδα...

TV

«Sex and the City» χωρίς Σαμάνθα γίνεται;

Tα τελευταία χρόνια γίνεται διαρκώς συζήτηση για την πιθανή επιστροφή του θρυλικού «Sex and the City». Το HBO Max κάνει το όνειρο εκατομμυρίων φανατικών της σειράς πραγματικότητα. Το revival της σειράς θα έχει τον τίτλο «And just like that...» και σε αυτό θα πρωταγωνιστούν η Σάρα Τζέσικα Πάρκερ, η Σίνθια Νίζον και η Κρίστιν Ντέιβις, αλλά όχι η Σαμάνθα, δηλαδή η Κιμ Κατράλ, που, καιρό πριν, είχε αρνηθεί να επιστρέψει, δημιουργώντας έριδες με τις δηλώσεις της. Λέγεται πως κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων της σειράς καμία από τις πρωταγωνίστριες δεν μιλούσε στην Κατράλ. Ούτε μία λέξη, πέρα απ' όσα έπρεπε να πουν σύμφωνα με το σενάριο. Οι υπόλοιπες τρεις έτρωγαν το μεσημεριανό τους μαζί, χωρίς την Κιμ, σύμφωνα με πηγές. Όταν είχαν γυρίσματα εκτός πόλης, έμεναν σε διαφορετικά ξενοδοχεία.

Οι λόγοι ήταν πολλοί: τα χρήματα που έπαιρνε η καθεμία, το στάτους, αλλά και το πόσο γυμνό υπήρχε στις ερωτικές σκηνές.

Όπως και να 'χει, το «Sex and the City» χωρίς Σαμάνθα θα είναι εντελώς διαφορετικό. Πολλοί fans ήταν εκείνοι οι οποίοι άρχισαν να αναρωτιούνται για το πώς η σειρά θα εξηγήσει την απουσία της Σαμάνθα Τζόουνς. Το online γραφείο στοιχημάτων Bovada εξετάζει όλες τις πιθανότητες, επιτρέποντας σε παίχτες του να στοιχηματίσουν πάνω στην αιτία αποχώρησης της Σαμάνθας από τη σειρά. Μερικά από τα μεγαλύτερα μέχρι στιγμής στοιχήματα είναι θάνατος (+130), να έχει φύγει από τη Νέα Υόρκη (+250), να μην αναφερθεί καθόλου (+450), να μένει ακόμα στη Νέα Υόρκη (+450) ή να έχει μπει σε κάποιο ίδρυμα ή φυλακή (+750). Απ' ό,τι φαίνεται, το να έχει πεθάνει είναι η αιτία με τις μεγαλύτερες πιθανότητες.

Το «Peaky Blinders» μεταφέρεται στον κινηματογράφο

O δημιουργός της δημοφιλούς σειράς «Peaky Blinders», Στίβεν Νάιτ, επιβεβαίωσε ότι μετά την τελευταία σεζόν η δράση θα μεταφερθεί στον κινηματογράφο. Ο Στίβεν Νάιτ την περασμένη Δευτέρα ανακοίνωσε ότι η δραματική σειρά του BBC θα ολοκληρωθεί μετά από έξι κύκλους, αλλά και ότι η ιστορία θα συνεχιστεί σε «άλλη μορφή».

Σε πιο πρόσφατες δηλώσεις του στο

Deadline ο Στίβεν Νάιτ παραδέχτηκε ότι ενώ αρχικά σκόπευε να γυρίσει επτά κύκλους της σειράς, η πανδημία του κορονοϊού έφερε αλλαγή σχεδίων. «Η Covid-19 άλλαξε τα σχέδιά μας» είπε ο Βρετανός σεναριογράφος και σκηνοθέτης.

Η δημοφιλής σειρά «Peaky Blinders» διηγείται την ιστορία μιας συμμορίας με οικογενειακούς δεσμούς, η οποία κυριαρχεί στους δρόμους του Μπέρμιγχαμ τα χρόνια

μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Ο Στίβεν Νάιτ αποκάλυψε επίσης ότι έχει προσεγγιστεί για να διασκευάσει την τηλεοπτική σειρά σε παράσταση μπαλέτου και μιούζικαλ στο West End.

Στην ανακοίνωσή του με την οποία γνωστοποιεί ότι η σειρά θα λάβει τέλος ο δημιουργός της αποκάλυψε ότι η παραγωγή του έκτου κύκλου άρχισε τελικά μετά από μήνες καθυστερήσεων.

NETFLIX

Netflix: Ο μεγάλος κερδισμένος της πανδημίας

Η αναγκαστική παραμονή των περισσότερων στο σπίτι λόγω της πανδημίας ωφέλησε το Netflix, το οποίο ξεκίνησε το 2021 έχοντας φτάσει τους 203,7 εκατομμύρια συνδρομητές παγκοσμίως, αυξάνοντας τον αριθμό τους το 2020 περισσότερο από κάθε άλλη χρονιά από το 2007, που το ίδιο εγκαίνιασε το νέο πεδίο του streaming.

Κι αυτή η εντυπωσιακή αύξηση συνέβη παρά τον αυξημένο ανταγωνισμό (Disney+, Apple, HBO κ.ά.) και την άνοδο των συνδρομητικών τιμών του. Το 83% των νέων συνδρομητών του 2020 προήλθε από χώρες εκτός ΗΠΑ και Καναδά, με το 41% από την Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή και την Αφρική. Μόνο στο τελευταίο τρίμηνο πέρυσι (Οκτώβριος-Δεκέμβριος) η βάση των πελατών του αυξήθηκε κατά 8,5 εκατομμύρια άτομα, έναντι προβλέψεων των αναλυτών της Γουόλ Στριτ για αύξηση κατά 6,1 εκατομμύρια, χάρη και στις νέες δημοφιλείς σειρές του («Το Γκαμπί της Βασίλισσας», «Μπρίτζερτον» και «Το Στέμμα» - νέα σεζόν) ή τη νέα ταινία του Τζορτζ Κλούνι «Ο ήλιος του μεσονυκτίου».

Paramount+: Νέα διαδικτυακή πλατφόρμα

Ακόμα ένα κανάλι έρχεται να προστεθεί στον πόλεμο για την επικρατέστερη διαδικτυακή πλατφόρμα. Η ViacomCBS ανακοίνωσε πως το Paramount+ θα κάνει την πρεμιέρα του στη Βόρεια και Λατινική Αμερική στις 4 Μαρτίου, στις σκανδιναβικές χώρες στις 25 Μαρτίου και στην Αυστραλία στα μέσα του 2021.

Ουσιαστικά πρόκειται για αλλαγή στην επωνυμία του CBS All Access, το οποίο ξεκίνησε τη λειτουργία του το 2014 και μετράει πάνω από 8 εκατομμύρια συνδρομητές έως σήμερα. Το Paramount+ θα περιέχει τα κανάλια Nickelodeon, MTV, Comedy Central και BET, ανάμεσα σε άλλα, με σύνολο πάνω από 3.000 τίτλους σε προγράμματα.

Η ViacomCBS δεν διαθέτει τον προϋπολογισμό για να συναγωνιστεί με το Netflix ή την Disney για δαπάνες για τη ροή περιεχομένου. Σύμφωνα με τον CEO του καναλιού, Μπομπ Μπάκις, στόχος είναι να δημιουργήσει «ένα συνδεδεμένο οικοσύστημα διαφοροποιημένων προσφορών σε δωρεάν και πληρωμένη ροή».

Μέσα από το βιντεοκλίπ παρατηρούμε αυτή τη σχέση μεταξύ του «δυνατού» και του «ευάλωτου», της περσόνας και της σκιάς, βλέποντας πως πίσω από μια πανοπλία, που όλοι υψώνουμε ενίοτε, υπάρχει αυτό το ανασφαλές και φοβισμένο πλάσμα που χρειάζεται την πιο τρυφερή αγκαλιά μας, την αποδοχή και την αμέριστη αγάπη μας.

Νικολέτα Κωνσταντάκη «Μου λείπει πάρα πολύ η επαφή με τον κόσμο»

ΣΤΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΛΑΣΚΑΡΗ

Με έναν εντυπωσιακό τρόπο μάς συστήνεται η τραγουδίστρια Νικολέτα Κωνσταντάκη. Στο βιντεοκλίπ για το τραγούδι «Ελευθερία», που μόλις κυκλοφόρησε, ξυρίζει το κεφάλι της μπροστά στην κάμερα, δίνοντας ένα μήνυμα πραγματικής ελευθερίας αλλά και μια έμπρακτη στήριξη στον Πανελλήνιο Σύλλογο Γυναικών με Καρκίνο Μαστού «Άλμα Ζωής», στον οποίο δόθηκαν τα μαλλιά, σε μια κίνηση γεμάτη συμβολισμό.

Η απόφασή σας να ξυρίσετε το κεφάλι σας μπροστά στην κάμερα για το τραγούδι «Ελευθερία» τι μήνυμα θέλει να περάσει;

Αρχικά πρέπει να πούμε πως η ιδέα του βιντεοκλίπ ανήκει στο Στέφανο Σιπαρά, έναν νέο και ταλαντούχο σκηνοθέτη. Όταν μου επικοινωνήθηκε τη σκέψη του, ενθουσιάστηκα. Η ιδέα του Στέφανου, λοιπόν, είναι βασισμένη στο ότι όλοι οι άνθρωποι έχουμε μια διττή φύση: αυτή της περσόνας, του δυνατού όμορφου εαυτού, και αυτή του αθώου, πληγωμένου και ευάλωτου πλάσματος που κρύβουμε μέσα μας. Αυτές οι δύο μορφές συνδέονται. Μέσα από το βιντεοκλίπ παρατηρούμε αυτή τη σχέση μεταξύ του «δυνατού» και του «ευάλωτου», της περσόνας και της σκιάς, βλέποντας πως πίσω από μια πανοπλία, που όλοι υψώνουμε ενίοτε, υπάρχει αυτό το ανασφαλές και φοβισμένο πλάσμα που χρειάζεται την πιο τρυφερή αγκαλιά μας, την αποδοχή και την αμέριστη αγάπη μας.

Σας ξάφνιασε η αντίδραση του κόσμου; Ήταν θετική; Τι μηνύματα λάβατε;
Νιώθω πάρα πολύ συγκινημένη, γιατί η αγκαλιά του κόσμου για την «Ελευθερία» μας είναι πραγματικά μεγάλη. Η ομάδα μου κι εγώ έχουμε λάβει

πάρα πολύ όμορφα μηνύματα, που αναφέρονται τόσο στη δουλειά μας όσο και στο συμβολικό μήνυμα του βιντεοκλίπ.

Το τραγούδι υποστηρίζει και ο Πανελλήνιος Σύλλογος Γυναικών με Καρκίνο Μαστού «Άλμα Ζωής», όπου και δωρίσατε τα κομμένα μαλλιά σας. Πώς αντιμετωπίσατε την πράξη σας;

Οι συνεργάτες μου ήρθαν σε επικοινωνία με τον Πανελλήνιο Σύλλογο Γυναικών με Καρκίνο Μαστού «Άλμα Ζωής» και μίλησαν για τη δωρεά μαλλιών που θέλαμε να κάνουμε στο πλαίσιο του προγράμματος του συλλόγου «Χάρισε Δύναμη». Δέχτηκαν με μεγάλη χαρά. Προσωπικά, έχω λάβει μηνύματα από γυναίκες που έχουν παλέψει ή παλεύουν ακόμα με τον καρκίνο και από συγγενείς ανθρώπων που περνάνε από αυτή τη δύσκολη κατάσταση. Νιώθω πολύ συγκινημένη που μοιράστηκαν τις σκέψεις και τις ιστορίες τους μαζί μου. Νιώθω ευγνώμων που μπόρεσα να γίνω μέρος της προσπάθειας του συλλόγου χαρίζοντας τα μαλλιά μου και που μέσα από τη δουλειά μας μας δόθηκε η δυνατότητα να περάσουμε ένα συμβολικό μήνυμα.

Το τραγούδι «Ελευθερία» το έχει γράψει η Ευσταθία. Πώς γνωριστήκατε;

Με την Ευσταθία γνωριστήκαμε περίπου έναν χρόνο πριν. Οι συνεργάτες μου με έφεραν σε επαφή μαζί της. Ομολογώ ότι είχα πάρα πολύ άγχος. Από την πρώτη στιγμή όμως με έκανε να νιώσω άνετα. Τραγουδήσαμε, μιλήσαμε, ανταλλάξαμε απόψεις. Όπως έχω ξαναπεί, η Ευσταθία είναι ένας άνθρωπος πολύ δοτικός, τόσο σε καλλιτεχνικό όσο και σε προσωπικό επίπεδο. Η στάση ζωής της, ο ρεαλιστικός τρόπος σκέψης της και η αυθεντικότητά της σε κερδίζουν.

Έχετε σπουδάσει Ψυχολογία. Τι εφόδια σας έδωσε και τι αντίκτυπο είχε στην προσωπικότητά σας;

Οι σπουδές μου στην Ψυχολογία άνοιξαν έναν ολόκληρο κόσμο μπροστά στα μάτια μου. Τα εφόδια που έχω πάρει μέσα από τη σχολή μου είναι πολλά. Ενδεικτικά αναφέρω πως έμαθα να αγαπάω περισσότερο τους ανθρώπους, να τους δικαιολογώ. Έμαθα επίσης να επικεντρώνομαι σε όλα αυτά που μπορώ εγώ να ελέγξω, να μην αγχώνομαι για ό,τι δεν περνάει από το χέρι μου και να βάζω τα όριά μου εκεί που αντιλαμβάνομαι πως δεν γίνονται κατανοητά, χωρίς φόβο. Το πιο σημαντικό όμως είναι πως κατάλαβα πόσο διαφορετικοί είμαστε όλοι μεταξύ μας, πως μπορεί δύο άνθρωποι που κοιτούν το ίδιο πράγμα να βλέπουν κάτι τελείως άλλο και πως τελικά αυτό που έχει πραγματικά σημασία είναι να αγαπάμε αυτή μας τη διαφορετικότητα με όλη μας τη δύναμη, όχι εγωιστικά, αλλά με μια αγάπη ανιδιοτελή, σαν αυτή την ιδανική που περιμένουμε από κάποιον άλλον να μας δώσει.

Σας λείπουν τα μαλλιά σας; Συνήθισατε την εικόνα σας;

Από τη στιγμή που αποφασίσαμε τι θα κάνουμε, και αυτό για μένα είχε ένα ξεκάθαρο νόημα, δεν υπήρχαν αμφιβολίες μέσα μου. Δεν σκέφτηκα τα μαλλιά μου ούτε μία στιγμή. Θα ξαναβγούν. Δεν μου λείπουν καθόλου. Ήδη μετά το τέλος του γυρίσματος, κοιτώντας με στον καθρέφτη, ένιωσα πολύ όμορφα. Τα είχαμε καταφέρει! Συνήθισα πολύ εύκολα την εικόνα μου. Αυτό που έχει σημασία άλλωστε είναι να νιώθεις όμορφος μέσα σου, να μην εξαρτάται η εικόνα που έχεις για τον εαυτό σου από τα μαλλιά, το μείκκι και τα φανταχτερά ρούχα.

Τι άλλο να περιμένουμε από εσάς μετά από αυτό το τραγούδι;

Αυτή τη στιγμή προετοιμαζόμαστε για τα επόμενα μουσικά μας ταξίδια και ανυπομονούμε να βγάλουμε καινούργια κομμάτια, που θα αγγίξουν τόσο εμάς όσο και τον κόσμο. Μου λείπει πάρα πολύ η επαφή με τον κόσμο, αυτό το «μοίρασμα» που συμβαίνει στις live εμφανίσεις, και ελπίζω σύντομα να γίνουμε όλοι ξανά μια παρέα και να τραγουδήσουμε ο ένας δίπλα στον άλλον, χωρίς φόβο και με πολλή όρεξη για ζωή.

5 γυναικείες υπογραφές

BOOKS

Βίκυ Α. Γεωργοπούλου, *Και τα δικά σου, δικά μου*, εκδ. Κέδρος

Η Μαριγώ, ατίθαση και παρορμητική, τολμηρή και ριψοκίνδυνη, επιθυμεί από τα νεανικά της χρόνια να ζήσει ελεύθερη από τα οικογενειακά βάρη και τα κοινωνικά δεσμά του μικρού επαρχιακού τόπου της. Κι ενώ ονειρεύεται μια ζωή στη μεγάλη πόλη όλο ξεγνοιασιά και διασκεδάσεις, βρίσκεται εγκλωβισμένη σε έναν γάμο, ασφυκτιώντας δίπλα στον σύζυγο και στα παιδιά της. Άραγε θα υποταχθεί στις οικογενειακές και κοινωνικές επιταγές; Ή θα τολμήσει να ξεφύγει από τον κλοιό που την περιβάλλει και να ζήσει ό,τι ονειρεύεται, διαταράσσοντας και ανατρέποντας τη ζωή των άλλων χωρίς τύψεις και ενοχές;

Ελευθερία Μεταξά, *Το χέρι του Θεού*, εκδ. Μίνωας

Ο Μάνος Βαρσάμης και η συνεργάτιδά του, Έλσα Γλννού, στην προσπάθειά τους να δώσουν απάντηση σε μια σειρά από παράξενα γεγονότα, θα έρθουν αντιμέτωποι με τον θανάσιμο κίνδυνο που κρύβουν η θρησκοληψία, το πάθος για εκδίκηση και οι προσωπικοί δαίμονες των ηρώων. «Καλημέρα σας. Ονομάζομαι Γρηγόρης Σταθόπουλος και ήρθα να καταγγείλω τη δολοφονία μου. Είδα σε όραμα ότι κάποιος με έκαψε ζωντανό, αφήνοντας πλάι μου έναν φλεγόμενο σταυρό».

Τα λόγια αυτά, βγαλμένα από το στόμα του νεαρού άντρα με την ασκητική μορφή, θα προκαλέσουν ένα συγκαταβατικό χαμόγελο στον αστυνομικό Βαρσάμη, ο οποίος, θεωρώντας τον τρελό, θα τον αποπέμψει ευγενικά από το τμήμα. Το χαμόγελό του, όμως, θα σβήσει και οι τύψεις θα τον κατακλύσουν, όταν λίγο αργότερα η προφητεία του Σταθόπουλου θα επαληθευτεί και δύο ακόμη θύματα θα προστεθούν στον μακάβριο κατάλογο του παρανοϊκού δολοφόνου.

Τι είναι αυτό που συνδέει τους τρεις νεκρούς; Ποιος είναι εκείνος που καίει ανθρώπους ζωντανούς, αφήνοντας πλάι τους έναν φλεγόμενο σταυρό, φωτογραφίες και υπογραμμισμένα αποσπάσματα από την Αγία Γραφή; Ποια σχέση έχουν με τα αποτρόπαια εγκλήματα η άρρωστα θρησκευόμενη μητέρα του Σταθόπουλου, η φρικτά παραμορφωμένη αδελφή του, ο εμβληματικός πατήρ Χρυσόστομος και η αινιγματική γερόντισσα Φεβρωνία;

Νάγια Δαλακούρα, *Θράσσα – Η μάγισσα της Θράκης*, εκδ. Κλειδάριθμος

Στη σκιά των βουνών της Ροδόπης, που από αιώνες χωρίζουν και ενώνουν τους ανθρώπους, σταυροφόροι και Βούλγαροι σεργιανούν ανενόχλητοι στις βυζαντινές καστροπολιτείες. Εκεί, ο παγανισμός παλεύει με τον χριστιανισμό, σκοτεινές μαγανιές αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας, κακόφημα καπηλειά μετατρέπονται σε τόπους εξομολογήσεων και μια νεαρή θράσσα αγωνίζεται να ισορροπήσει ανάμεσα σε δύο ανισόρροπους κόσμους. Με φόντο το πολυπολιτισμικό ψηφιδωτό της Θράκης, τόπο ιδιότροπων θεών και γενναίων ανθρώπων, ο συναρπαστικός κόσμος του περιθωρίου συναντά τους λόγιους ιππότες της Δύσης και μυημένοι φρουροί μυστικών ταγμάτων δεσμεύονται με όρκους σιωπής.

Στον επικό αυτό κόσμο η Ζωή, Θράσσα αρχοντοπούλα από τη Μοσνούπολη, αναζητεί επίμονα την ταυτότητά της. Στο ταξίδι της στα κάστρα της Θράκης θα τη συντροφεύουν άγιοι και δαίμονες, πολύτιμοι συνοδοιπόροι, όπως ο Βάραγγος Μποργκ, ο βογιάρος Πέταρ, η καπήλισσα Ξένη, η σιωνοσκοπός Κρεμασία, οι μοναχοί του Παπικίου όρους, αλλά και οι θρυλικές μορφές των Πορφυρογέννητων της Πόλης, του Γοδεφρείδου Βιλαρδουίνου, του τσάρου Καλογιάννη των Ασέν και πολλών ακόμη μικρών ή μεγάλων ηρώων του 13ου αιώνα.

Μαργαρίτα-Ασπασία Θεοδωράκη, *Αναμνήσεις ενός κοριτσιού*, εκδ. ΙΑΝΟΣ

Η κόρη του μεγάλου μουσικο-συνθέτη, με τον ιδιαίτερο συγγραφικό και ποιητικό

λόγο της, αποτυπώνει στο χαρτί αναμνήσεις, σκέψεις και συναισθήματα που κουβαλάει από τα παιδικά της χρόνια μεγαλώνοντας δίπλα στον «δέσμοιο άγριων λύκων» Μίκη Θεοδωράκη. Βιώνει τις στρατιωτικές εφόδους στο σπίτι, τις εκποίσεις, τις φυλακίσεις, και με το αθώο παιδικό της βλέμμα παρακολουθεί πάντα από κει, χαμηλά, τις θεόρατες φιγούρες του πατέρα της και των αμέτρητων φρουρών του, συμμετέχοντας και η ίδια σε έναν σέναο «Χορό αρχαίας τραγωδίας».

Ξένια Γεωργοπούλου, *Ζητήματα φύλου στο θέατρο του Σαίξπηρ και της Αναγέννησης*, εκδ. Παπαζήση

Στον κόσμο της Αναγέννησης το αρσενικό και το θηλυκό ορίζονται μέσα από μια σειρά αντιθέσεων, σωματικών και κατ' επέκταση κοινωνικών: το θερμό και το ψυχρό, το ξηρό και το υγρό, το ανθρώπινο και το ζωώδες, το σταθερό και το ασταθές, το δυνατό και το αδύναμο, το ενεργητικό και το παθητικό. Ανάλογοι είναι και οι ρόλοι που καθορίζουν τον άνδρα και τη γυναίκα και που τους τοποθετούν στη θέση του υποκειμένου και του αντικειμένου αντίστοιχα. Τι συμβαίνει όμως όταν οι αναγεννησιακές ηρωίδες ξεφεύγουν από τα στεγανά της εποχής; Και πώς είναι δυνατόν η «αδύναμη» γυναίκα να επηρεάζει τόσο καθοριστικά την κοινωνική αλλά και τη σωματική ακόμη υπόσταση του «ισχυρού» άνδρα;

Θόδωρος Παπακώστας
Archaeostoryteller

«Στην Ελλάδα μάς στοιχειώνει η “υποχρέωση” να τιμάμε το παρελθόν μας»

ΣΤΗΝ ΝΤΕΠΥ ΚΟΥΡΕΛΛΟΥ

Υπήρχαν «βρόμικα» στην αρχαιότητα; Ποιος είναι ο Διόσφορ, ο τεμπέλης αγγειογράφος; Υπήρχαν αρχαιοελληνικά Όσκαρ; Ο Θόδωρος Παπακώστας είναι ο Archaeostoryteller και διηγείται ιστορίες αρχαιολογίας με pop διάθεση στο Instagram.

Συστηθείτε μας. Ποιος είναι πίσω από το Archaeostoryteller; Με τι ασχολείστε;

Ονομάζομαι Θόδωρος Παπακώστας και είμαι αρχαιολόγος. Τελείωσα το πρώτο πτυχίο, έκανα μεταπτυχιακό στην Προϊστορική Αρχαιολογία και Διδακτορικό στην Κλασική Αρχαιολογία.

Πώς ξεκίνησαν οι λογαριασμοί στο Facebook και στο Instagram;

Κατά τύχη. Ξεκίνησα να μοιράζομαι τη δική μου οπτική για την αρχαιολογία με τους πολύ λίγους δικούς μου φίλους. Γρήγορα διογκώθηκε και άρχισε να τραβάει το ενδιαφέρον και άλλων ανθρώπων. Αποφάσισα, επομένως, να το συνεχίσω στα πλαίσια της επικοινωνίας της επιστήμης, «αρχαιολογία κοινού» ως το πούμε, αν και έχω επιλέξει και πιο trendy όρους, όπως «pop αρχαιολογία». Με τη λογική πως χρησιμοποιώ κομμάτια και στοιχεία της σημερινής pop κουλτούρας (pop εκ του popular – δημοφιλούς) για να διευκολύνω τις ταυτίσεις με το σύγχρονο κοινό.

Και τι προσπαθεί να μας πει ο Archaeostoryteller;

Ο Archaeostoryteller προσπαθεί να μας πει ότι το παρελθόν μας μας αφορά όλους. Δεν χρειάζεται να είναι βαρετό, να εξαντλείται στις πολλές χρονολογίες (που αντικειμενικά λίγοι συγκρατούν με ακρίβεια) και σε λίγα γεγονότα και πρόσωπα. Επίσης, το παρελθόν δεν χρειάζεται να είναι ντυμένο μόνο με χρυσά υφάσματα. Έχουμε μεγαλώσει θεωρώντας πως οφείλουμε μόνο να θαυμάζουμε την αρχαιότητα και εντέλει δεν τη γνωρίζουμε καν. Όμως μπορούμε να αισθανθούμε πολύ περισσότερα για την αρχαιότητα. Και έμπνευση ή θαυμασμό για όσα αξίζουν, και α-

INFO

<https://www.facebook.com/Archaeostoryteller>
<https://www.instagram.com/archaeostoryteller>

ποτροπιασμό για όσα κακώς κείμενα υπήρχαν, και γέλιο, και συγκίνηση. Μπορούμε όλοι να απολαύσουμε την αρχαιολογική πληροφορία. Είναι συγκλονιστικά απλό να γίνουμε κοινωνοί της γνώσης του παρελθόντος.

Έχω την εντύπωση πως από την Ιστορία που διδάσκεται στα σχολεία και στα μουσεία (του κόσμου, όχι μόνο της Ελλάδας) λείπει η ιστορία, η πληροφορία για τη ζωή των κανονικών ανθρώπων, της κοινωνίας. Έχουμε την αίσθηση των μεγάλων επιτευγμάτων, αλλά ξέρουμε ελάχιστα για την πραγματική ζωή.

Του κόσμου όλου, όχι. Σε πολλές χώρες του εξωτερικού η αρχαιολογία και η μουσειολογία επικοινωνούν τα πορίσματά τους με πλουραλισμό και για πολλά κοινά: παιδιά, ενήλικες, διάφορες κοινωνικές ομάδες. Στην Ελλάδα ακόμη μας στοιχειώνει η «υποχρέωση» να τιμάμε το παρελθόν μας. Λες και αν δούμε όλες τις πτυχές του, είναι προσβλητικό. Κάθε άλλο παρά προσβολή είναι η γνώση της αρχαιότητας και της Ιστορίας εν γένει. Η κοινωνική πλευρά της Ιστορίας και του παρελθόντος είναι όντως χρήσιμη. Και δεν είναι μόνο αυτή. Το παρελθόν περιέχει τα πάντα. Και τη φιλοσοφική πλευρά, και την κοινωνιολογική, και την εθνική, και την πολυεθνική. Όσο γνωρίζουμε καλύτερα την ιστορία της ανθρωπότητας, αντιλαμβανόμαστε καλύτερα και τον ίδιο τον άνθρωπο.

Αν μπορούσατε να ταξιδέψετε πίσω στον χρόνο, ποια εποχή θα διαλέγατε; Δεν ρωτάω τόπο, υποθέτω θα ήταν η Αθήνα.

Δεν θα ήταν η Αθήνα! Ή μπορεί και να ήταν! Μπορεί να ήταν η ελληνιστική Αλεξάνδρεια ή η αυτοκρατορική Ρώμη! Γιατί εκεί πλέον είχε συγκεντρωθεί ένα τεράστιο μέρος του αρχαίου κόσμου (και καλλιτεχνικά) και θα μπορούσαμε να αποκτήσουμε γνώση και εικόνα για όλες τις περιόδους που προηγήθηκαν. Εξυπακούεται ότι

μιλάμε για ολιγόωρο ταξίδι. Δεν θα ήθελα να ζω στο παρελθόν. Θα προτιμούσα να ταξιδέψω στο μέλλον, για να δω τι έχουν ανακαλύψει οι μελλοντικοί αρχαιολόγοι για το συνολικό παρελθόν.

Πόση ώρα αφιερώνετε για κάθε post; Ποιος κάνει τα φωτογραφικά κολάζ;

Όλα τα posts και τα stories στον Archaeostoryteller γίνονται από μένα και το κινητό μου μόνο. Οι ελάχιστες εξαιρέσεις όπου υπάρχουν συνεργασίες με άλλους λογαριασμούς ή καλλιτέχνες που σχεδιάζουν κάποια από τις ιστορίες δηλώνονται ρητά, όπως οφείλω.

Τι σας γράφουν στα σχόλια οι ακόλουθοί σας; Κάνουν επιπλέον ερωτήσεις; Τι είναι αυτό που ζητάνε;

Κάνουν πάρα πολλές ερωτήσεις και μου αρέσει πάρα πολύ αυτό. Απαντώ σε όλες. Ή προσπαθώ. Αν σε κάποιους δεν έχω απαντήσει, θα είναι ελάχιστοι ή θα μου ξέφυγε. Ένας άνθρωπος είμαι, πόσες ώρες να αντέξω να είμαι πάνω από ένα κινητό; Προφανώς και μέσα σε όλες αυτές τις ερωτήσεις υπάρχουν και κάποιες ερωτήσεις παρανόησης ή ακόμη και κωμικές. Αλλά ως επί το πλείστον οι ερωτήσεις είναι εύστοχες και με κινητοποιούν κι εμένα να ψαχτώ περισσότερο ή μου δίνουν ιδέες για νέα posts και νέα θέματα για να καταπιαστώ.

Ο Archaeostoryteller του 4021 τι θα γράφει για τον σύγχρονο πολιτισμό;

Θα έχει σίγουρα πάρα πολύ υλικό! Μόνο το 2020 θα είχε να βγάλει χιλιάδες κωμικές, σουρεαλιστικές, τραγικές ή συγκινητικές ιστορίες. Η ανθρωπότητα δεν σταματάει να είναι το ίδιο μαγική όπως ήταν πολλούς αιώνες πριν και όπως θα είναι και πολλούς αιώνες μετά.

ΠΡΟΣΩΠΟ

Μπορούμε να αισθανθούμε πολύ περισσότερα για την αρχαιότητα. Και έμπνευση ή θαυμασμό για όσα αξίζουν, και αποτροπιασμό για όσα κακώς κείμενα υπήρχαν, και γέλιο, και συγκίνηση. Μπορούμε όλοι να απολαύσουμε την αρχαιολογική πληροφορία.

ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ SAMSUNG

«Αποκεντρωμένος τρόπος ζωής: Από τις συνήθειες του lockdown σε έναν νέο τρόπο ζωής»

Η εμπειρία της πανδημίας έχει οδηγήσει τους Ευρωπαίους να αναθεωρήσουν τις προτεραιότητές τους σχετικά με την προσωπική τους ζωή και τα σπίτια τους, αναδιαμορφώνοντας τον τρόπο ζωής μακροπρόθεσμα, αποκαλύπτει πανευρωπαϊκή έρευνα, που διεξήχθη σε πάνω από 10.000 καταναλωτές, με τίτλο «Αποκεντρωμένος τρόπος ζωής: Από τις συνήθειες του lockdown σε έναν νέο τρόπο ζωής». Η έρευνα της Samsung εξετάζει πώς, χάρη στην τεχνολογία και στη δυνατότητα τηλεργασίας, μεγάλο μέρος του ευρωπαϊκού πληθυσμού έχει αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει τη σχέση του με την οικογένεια, την κοινωνία και το σπίτι του.

Διανύοντας το 2021, φαίνεται ότι πολλές από τις συνήθειες που υιοθετήθηκαν κατά την περίοδο του lockdown θα αλλάξουν και τον τρόπο ζωής των ανθρώπων από δω και στο εξής.

Το σπίτι ως επέκταση του εαυτού: Η νέα ψυχολογία του «σπιτιού»

Η έρευνα, που διεξήχθη από την IPSOS MORI για λογαριασμό της Samsung σε δείγμα άνω των 10.000 Ευρωπαίων, ανέδειξε ότι για πολλούς η εμπειρία της πανδημίας ενίσχυσε τη συναισθηματική τους σχέση με το οικιακό τους περιβάλλον. Τριάντα εννέα τοις εκατό των Ευρωπαίων βλέπουν το σπίτι τους, περισσότερο από ποτέ, ως μέρος για να εκφράζουν τον εαυτό τους, με 37% να δηλώνουν ότι ενδιαφέρονται πλέον περισσότερο για την εικόνα του σπιτιού τους απ' ό,τι πριν από

την πανδημία. Αυτό υποδηλώνει ότι το τελευταίο έτος έχει αλλάξει ριζικά ο τρόπος με τον οποίο οι άνθρωποι προβάλλουν την προσωπικότητά τους, την κοινωνική τους θέση και τις προσωπικές τους αξίες μέσα στο σπίτι.

Σχεδόν τα δύο τρίτα (64%) των Ευρωπαίων βλέπουν το σπίτι ως τον «ασφαλή τους χώρο» από τότε που ξέσπασε η πανδημία – μια τάση πιο έντονη σε χώρες όπως η Ισπανία (75%), όπου οι περιορισμοί του lockdown κράτησαν περισσότερο και ήταν πιο αυστηροί. Αυτή η αλλαγή στη σημασία

Επτά στους 10 Ευρωπαίους θα διατηρήσουν τα χόμπι και τις συνήθειες που απέκτησαν κατά την περίοδο του lockdown. Το 50% όσων ξεκίνησαν να επικοινωνούν μέσω βιντεοκλήσης με φίλους και οικογένεια κατά τη διάρκεια της πανδημίας θα συνεχίσει να το κάνει ακόμα και μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων του lockdown.

της έννοιας «σπίτι» αλλάζει και τις καταναλωτικές συνήθειες των ανθρώπων. Ένας στους 3 (33%) δήλωσε ότι, όταν σκέφτεται τι να αγοράσει για το σπίτι του, η αγορά αγαθών που βελτιώνουν τη συναισθηματική ή ψυχική ευεξία είναι πλέον πιο σημαντική σε σχέση με πριν από την πανδημία, ενώ για το 37% είναι πλέον πιο σημαντική η αγορά αγαθών που κάνουν τη ζωή στο σπίτι πιο άνετη.

Η ανάγκη για νυχτερινές εξόδους ή για επώνυμες αγορές επίσης έχει παρέλθει. Στην ερώτηση πώς θα διέθεταν ένα ποσό που θα περίσσευε, οι Ευρωπαίοι απάντησαν πως είναι σχεδόν 10 φορές πιο πιθανό να το ξοδέψουν –από τις παρεχόμενες επιλογές– σε έξυπνες τεχνολογίες ή έξυπνες συσκευές για το σπίτι τους (38%) παρά σε ρούχα επώνυμων σχεδιαστών (4%) ή κοσμήματα (3%). Αυτή η άνοδος του «nesting chic» είναι επίσης εμφανής στα δεδομένα της Samsung, που δείχνουν μια αύξηση στην τάση των χρηστών για αναζήτηση πολυτελών οικιακών ειδών.

O Benjamin Braun, Chief Marketing Officer στη Samsung Europe, σχολίασε: «Χάρη στην τεράστια αύξηση των βιντεοκλήσεων και της κοινωνικοποίησης στο διαδίκτυο, προσκαλούμε στα σπίτια μας περισσότερους ανθρώπους από ποτέ – αν και εικονικά. Είναι λογικό οι άνθρωποι να θέλουν όσο ποτέ άλλοτε να εκφράσουν την προσωπικότητά τους μέσα στο σπίτι, οπότε δεν αποτελεί έκπληξη το ότι είναι πολύ πιο πιθανό να επενδύσουν σε έξυπνες συσκευές για το σπίτι παρά σε κοσμήματα ή ρούχα επώνυμων σχεδιαστών».

Φαγητό, ύπνος, δουλειά, σωματική άσκηση: Το «τελετουργικό» του lockdown ήρθε για να μείνει

Όμως δεν έχει αλλάξει μόνο το πώς νιώθουν οι άνθρωποι για το σπίτι τους αλλά και το πώς περνούν τον χρόνο τους εκεί, με 41% των Ευρωπαίων να δηλώνουν ότι κάνουν πλέον πράγματα στο σπίτι που δεν είχαν κάνει ποτέ πριν.

Πολλά από τα νέα χόμπι και συνήθειες που υιοθέτησαν οι Ευρωπαίοι κατά τη διάρκεια της πανδημίας φαίνεται ότι θέλουν να τα διατηρήσουν. Οκτώ στους 10 (78%) δηλώνουν ότι θα ήθελαν να συνεχίσουν να μαγειρεύουν περισσότερο στο σπίτι, το 74% θα ήθελε να συνεχίσει να ξεκινά καινούργια χόμπι, όπως ζωγραφική και κηπουρική, τα 2/3 (66%) θα ήθελαν να συνεχίσουν να αναβαθμίζουν το σπίτι τους και 6 στους 10 (60%) θα ήθελαν να συνεχίσουν τη γυμναστική στο σπίτι μέσω διαδικτύου για έναν χρόνο από τώρα, ακόμα κι αν αρθούν όλοι οι περιορισμοί.

Αυτό το νέο πάθος για το μαγείρεμα κατά την περίοδο του lockdown φαίνεται να δίνει στον χώρο της κουζίνας τη θέση της «καρδιάς» του σπιτιού. Πάνω από τα 2/3 των Ευρωπαίων (68%) δηλώνουν ότι το να έχουν βελτιωμένες εγκαταστάσεις στην κουζίνα είναι σημαντικό γι' αυτούς, ενώ πάνω από τους μισούς (52%) είναι πιθανό να αγοράσουν μια νέα οικιακή συσκευή τους επόμενους 12 μήνες. Πράγματι, οι πωλήσεις μεγάλων ψυγείων Samsung αυξήθηκαν κατά 12% σε ετήσια βάση.

Στον τομέα της φυσικής κατάστασης, η τεχνολογία των wearables παίζει όλο και πιο σημαντικό ρόλο στην παρακολούθηση των επιπέδων δραστηριότητας. Πάνω από το 1/3 (34%) των Ευρωπαίων δηλώνει ότι είναι πιθανό να αγοράσει κάποιο προϊόν τεχνολογίας για την υγεία ή τη φυσική του κατάσταση τους επόμενους 12 μήνες, ενώ η χρήση προϊόντων Samsung για παρακολούθηση της δραστηριότητας αυξήθηκε κατά 17% σε ετήσια βάση.

Όπως σχολιάζει ο Benjamin Braun: «Εδώ και καιρό η τεχνολογία διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο να βοηθά τους ανθρώπους να διατηρούν έναν υγιεινό τρόπο ζωής. Ωστόσο, φέτος έχουμε δει μια τεράστια αύξηση της ζήτησης για διαδικτυακές προπονήσεις, αθλητικό εξοπλισμό για το σπίτι και συσκευές γυμναστικής, καθώς οι δραστηριότητες που παραδοσιακά γίνονταν σε εξωτερικούς χώρους, σε γυμναστήρια ή σε αθλητικούς ομίλους, γίνονται πλέον στο σπίτι. Αυτό που είναι συναρπαστικό είναι ότι δεν πρόκειται για μια παροδική αλλαγή στη συμπεριφορά, αφού η στροφή προς τις διαδικτυακές προπονήσεις φαίνεται να εξακολουθεί να ισχύει, πράγμα που σημαίνει ότι η εξάρτησή μας από την τεχνολογία για να συνδεθούμε και να συμμετάσχουμε σε ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων θα συνεχιστεί».

Η άνοδος του «virtualizing»: Γιατί οι βιντεοκλήσεις δεν θα σταματήσουν

Όπως φαίνεται στην έρευνα της Samsung, συγκεκριμένες ομάδες κοινού έχουν μπορέσει με την τεχνολογία να αναπαραστήσουν αποτελεσματικά κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, όπως πριν από το lockdown.

Σε ολόκληρη την Ευρώπη σχεδόν τα 2/3 (64%) των ατόμων ηλικίας 25-34 ετών και εκείνων με παιδιά πιστεύουν ότι η τεχνολογία τους διευκόλυνε να διατηρήσουν ουσιαστικές σχέσεις με φίλους και συγγενείς και σχεδόν 1 στους 3 (31%) κάτω των 35 ετών δήλωσε ότι η τεχνολογία τον έχει βοηθήσει να κάνει σχέση κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Όλα αυτά υποδηλώνουν ότι οι εικονικές επαφές, εκτός από το ότι δεν είναι μια αντικειμενική συνήθεια, έχουν διαδραματίσει και ζωτικό ρόλο στη διατήρηση των σχέσεων και στη διατήρηση της σύνδεσης των οικογενειών.

Ως αποτέλεσμα, ο τρόπος με τον οποίο ο κόσμος αλληλεπιδρά με το κοινωνικό του περιβάλλον μπορεί να έχει αλλάξει για πάντα: 50% των Ευρωπαίων που ξεκίνησαν να επικοινωνούν με βιντεοκλήση με φίλους και οικογένεια, ή συνήθιζαν να το κάνουν κατά τη διάρκεια της πανδημίας, φαίνεται να θέλουν να το συνεχίσουν και μετά την άρση των περιορισμών του lockdown.

Ενδεχόμενο αποτέλεσμα όλης αυτής της εικονικής κοινωνικοποίησης –ή αλλιώς του «virtualizing»– είναι ότι σχεδόν 3 στους 10 (29%) έχουν αρχίσει να χρησιμοποιούν συσκευές με μεγάλες οθόνες για να κάνουν βιντεοκλήσεις από την αρχή της πανδημίας.

Επιπλέον, η ευκαιρία να παρευρεθεί κάποιος εικονικά σε μια εκδήλωση, και όχι αυτοπροσώπως, μπορεί να τον παρακινήσει να παραστεί πιο εύκολα. Συναντήσεις με φίλους (53%), γενέθλια (50%) και εργασιακές συναθροίσεις (41%) είναι εκδηλώσεις στις οποίες, αν δεν ήθελε να παρευρεθεί αυτοπροσώπως, μπορεί να το ξανασκεφτόταν για να παρευρεθεί εικονικά.

O Benjamin Braun λέει: «Φυσικά η τεχνολογία βοηθά τους ανθρώπους να συνδεθούν, πάντα το έκανε. Ωστόσο, αυτό που είναι ενδιαφέρον να δούμε από αυτή τη μελέτη είναι ότι η τεχνολογία κάθε άλλο παρά μια ανεπαρκής εναλλακτική λύση είναι για να έρθουν οι άνθρωποι πιο κοντά. Η πλειονότητα των ανθρώπων λέει ότι η τεχνολογία τους βοήθησε να διατηρήσουν πραγματικά ουσιαστικές επαφές, ανεξάρτητα από το πού βρίσκονταν. Αυτό που έχει σημασία για εμάς στη Samsung είναι η δέσμευση να συνεχίσουμε να ωθούμε τα όρια και να δημιουργούμε προϊόντα που κάνουν τη ζωή ευκολότερη, που συνδέουν τους ανθρώπους με τα αγαπημένα τους πρόσωπα και που τους δίνουν ευκαιρίες να κάνουν περισσότερα από τα πράγματα που δεν μπορούσαν να κάνουν πριν».

Προτεραιότητα σε αγορές για το σπίτι που βελτιώνουν τη συναισθηματική και ψυχική ευεξία παρά τη λειτουργικότητα δίνει 1 στους 3 Ευρωπαίους. Είναι 10 φορές πιθανότερο ένας Ευρωπαίος να ξοδέψει επιπλέον χρήματα σε έξυπνες τεχνολογίες ή έξυπνες συσκευές για το σπίτι απ' ό,τι σε επώνυμα ρούχα.

Beauty TIPS

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΛΑΣΚΑΡΗ

Πώς να λούζετε σωστά τα μαλλιά σας

Λούζοντας τα μαλλιά σας με τη σωστή τεχνική, θα δείτε τεράστια διαφορά, υγεία, ζωντάνια και λάμψη.

1. Αρχίστε με ξέβγαλμα. Τα μαλλιά θα πρέπει να είναι καλά βρεγμένα προτού βάλετε σαμπουάν. Το ζεστό νερό θα ανοίξει τους πόρους της επιδερμίδας, που είναι καλό για την αφαίρεση τυχόν βρομιάς και προϊόντος που έχει μείνει στα μαλλιά.

2. Εάν έχετε μακριά μαλλιά, βάλτε πρώτα μαλακτικό. Αν τα μαλλιά σας είναι κάτω από τους ώμους, προστατέψτε τις ευάλωτες άκρες από το στέγνωμα και περαιτέρω βλάβη βάζοντας μια μικρή ποσότητα conditioner σε αυτές και ξεπλύντε ελαφρά πριν από το λούσιμο. Αυτό δεν θα κρατήσει μόνο τις άκρες υγιείς αλλά θα καλύψει με υγρασία και την επιδερμίδα, καθιστώντας τα μαλλιά λεία και λαμπερά.

3. Σαπουνίστε μόνο το τριχωτό της κεφαλής. Χρειάζεται να σαπουνίσετε μόνο το τριχωτό του κεφαλιού, ιδιαίτερα στον αυχένα. Ο καλύτερος τρόπος για να πλένετε τα μαλλιά σας είναι από τις ρίζες προς τις άκρες. Τα μαλλιά κοντά στις ρίζες είναι τα πιο νέα και αναπόφευκτα θα είναι πιο λιπαρά, ενώ στο τέλος της τρίχας είναι παλαιότερα, συνήθως πιο ξηρά και εύθραυστα. Μην χρησιμοποιείται περισσότερο σαμπουάν απ' όσο χρειάζεστε. Αν τα μαλλιά σας είναι πολύ πυκνά και μακριά, προσθέστε λίγο περισσότερο.

4. Σαπουνίστε με προσοχή. Η τριβή μπορεί να προκαλέσει μόνιμη βλάβη, που οδηγεί στο φριζάρισμα και στην ψαλίδα. Όταν λούζεστε,

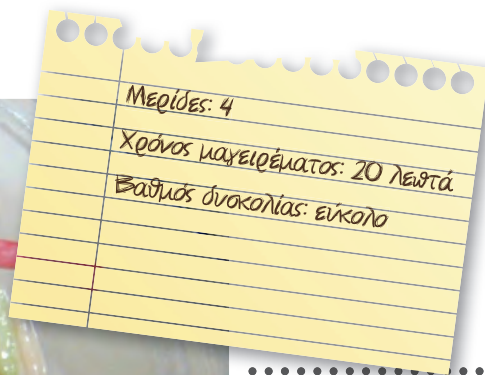
σκεφτείτε πως πλένετε στο χέρι κάτι πολύ ευαίσθητο, με μεγάλη προσοχή. Ξεκινήστε να σαπουνίζετε τις ρίζες, με κάθετες κινήσεις και μέτρια πίεση. Έτσι, αυξάνεται η ροή του αίματος στο τριχωτό της κεφαλής και βοηθάτε την καλύτερη ανάπτυξη των μαλλιών. Μην χρησιμοποιείτε κυκλικές κινήσεις, γιατί μπορεί να μπλεχτούν τα μαλλιά σας. Στη συνέχεια, απλώστε σαμπουάδα στις άκρες με μια απαλή κίνηση. Μην τρίβετε τις εύθραυστες άκρες των μαλλιών σας σαν να πλένετε ρούχα σε σανίδα μπουγάδας.

5. Μην σαπουνίζετε τα μαλλιά σας δύο φορές. Παρά τα όσα λένε οι οδηγίες στο πίσω μέρος της φιάλης του σαμπουάν, δεν χρειάζεται να λούζετε τα μαλλιά σας δύο φορές, παρά μόνο αν είναι πολύ βρόμικα και το σαμπουάν δεν κάνει αφρό.

6. Προσθέστε conditioner από τη μέση της τρίχας και προς τις άκρες. Αφού ξεπλύνετε καλά τα μαλλιά σας, σφίξτε τα για να φύγει το πολύ νερό πριν βάλετε conditioner. Μετά σπρώξτε τα μαλλιά σας, τελειώστε το ντους και ξεβγάλτε το conditioner, το οποίο όσο περισσότερη ώρα μένει στα μαλλιά τόσο το καλύτερο. Μην βάζετε conditioner στις ρίζες (επειδή εκεί είναι συγκεντρωμένο το φυσικό λάδι της επιδερμίδας).

7. Τελειώστε με ένα ξέβγαλμα με κρύο νερό. Το κρύο νερό θα κλείσει τους πόρους της επιδερμίδας και θα αντανakλάται καλύτερα το φως.

*Η Abir Wazzan γεννήθηκε στον Λίβανο και μεγάλωσε στη Σαουδική Αραβία και στην Κύπρο. Σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες και Ψυχολογία και ασχολήθηκε με τη μαγειρική στα 25 της, ενώ μέχρι τότε δεν είχε μαγειρέψει ποτέ. Από τότε μέχρι σήμερα ανακατεύει κουζίνες του κόσμου και παρουσιάζει δικές της συνταγές και μενού. Το 2017 ήταν στους 50 του «Master Chef».
Instagram: abirwazzan,
Facebook: AbirWazzan

Σαλάτα Κανι

THE ABIR WAZZAN*

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

- Σε ένα μικρό μπρίκι βάζουμε το ξίδι και τη ζάχαρη και τοποθετούμε σε χαμηλή φωτιά ανακατεύοντας μέχρι να λιώσει η ζάχαρη. Μόλις αυτό συμβεί, αφήνουμε στην άκρη το μείγμα να κρυώσει.
- Κόβουμε τα αγγούρια σε πολύ λεπτές λωρίδες και τις βάζουμε σε ένα μπολ. Έπειτα χωρίζουμε τα στικ καβουριού σε λεπτές λωρίδες και τις βάζουμε μαζί με τα αγγούρια.
- Σε ένα μικρό μπολ ανακατεύουμε τη μαγιονέζα, τη σάλτσα Sriracha και το μείγμα ξιδιού-ζάχαρης.
- Ρίχνουμε τη σάλτσα πάνω στα αγγούρια και το καβούρι, ανακατεύουμε και μοιράζουμε σε τέσσερα μπολ σερβιρίσματος.
- Σε ένα τηγάνι σοτάρουμε στο σπασμέλαιο το Panko μέχρι να πάρει ελαφρύ χρώμα, το μοιράζουμε στα μπολ και σερβίρουμε.

TIPS

- Τα υλικά βρίσκονται στα ράφια των σουπερμάρκετ.
- Μπορούμε επίσης να βάλουμε στη σαλάτα μας λωρίδες καρότα ή μάνγκο ή λεπτές φέτες αβοκάντο.
- Μην μπει αλάτι στη σαλάτα προτού δοκιμάσουμε. Τα περισσότερα υλικά είναι αρκετά αλμυρά, γι' αυτό και δεν υπάρχει αλάτι στη συνταγή.

Υλικά

- 4 μικρά αγγούρια
- 8 στικ καβουριού
- 1 κ.σ. ξίδι ρυτίσι ή ξίδι μήλου
- 1 κ.σ. ζάχαρη
- 1/3 φλιτζανιού μαγιονέζα
- 1 κ.γλ. σάλτσα Sriracha ή Tabasco
- 3 κ.σ. φρυγανιά Panko
- 1 κ.σ. σπασμέλαιο

kafsoxilo.gr

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΥΣΟΞΥΛΑ

*Όλα τα ξύλα αποξηραίνονται σε πιστοποιημένους φούρνους για καλύτερη ενεργειακή απόδοση.

Η τιμή διάθεσης των καυσόξυλων μας είναι σχεδόν ίδια με τις τιμές των άλλων καυσόξυλων της αγοράς, με επιπλέον χαρακτηριστικά τη διπλάσια θερμαντική αξία και τη μηδενική εκπομπή ρύπων στο περιβάλλον μέσα και έξω από το σπίτι.

Ανάμεικτα Big Bag Οξιά - Δρυς

120€

από 140€
1,2 m³ (χύδην)

Στις τιμές περιλαμβάνεται ο ΦΠΑ!

**ΠΡΟΣΑΝΑΜΜΑ
(ΔΙΧΤΥ)**

3€
από 4,5€

**ΠΡΟΣΑΝΑΜΜΑ
(ΔΑΔΙ)**

5€
από 7€

Όλα τα ξύλα είναι δικής μας κοπής, προερχόμενα από τα Άγραφα Καρδίτσας και τον Όλυμπο.

Προϊόντα
αποκλειστικά ελληνικής
υλοτομίας

Α Π Ο Φ Ε Τ Ο Σ Δ Ι Α Θ Ε Σ Ι Μ Η Π Α Ρ Α Δ Ο Σ Η Μ Ε Γ Ε Ρ Α Ν Ο

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επισκεφθείτε το www.kafsoxilo.gr,
εναλλακτικά μπορείτε να καλέσετε στα **210 3466996 & 6951 679003** (09:00-18:00)

ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ ΓΙΑ ΔΩΡΕΑΝ ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ 15€